Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että vuoden 2021 loppuun saakka voimassa olevia tartuntatautilain covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin.

Ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen Suomeen leviämisen estämiseksi Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin joko luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistäSuomeen saapuvan olisi edelleen vaihtoehtoisesti käytävä covid-19-testissä Suomeen saavuttuaan ja toisessa testissä 72–120 tunnin kuluessa. Eräitä henkilöryhmiä koskisi voimassa olevaan tapaan poikkeus, jonka mukaan heillä ei olisi velvollisuutta esittää todistusta tai osallistua covid-19-testiin, mutta maita ja alueita koskeva poikkeus ja valtioneuvoston asetuksenantovaltuus poistettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi säännöksiä covid-19-epidemian aiheuttaneen koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavasta tietojärjestelmästä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi. Tietojärjestelmä koostuisi mobiilisovelluksesta (Koronavilkku) ja taustajärjestelmästä. Mobiilisovelluksen käyttäminen olisi jatkossakin väestölle maksutonta ja vapaaehtoista.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa koskevien säännösten voimassaoloa.

Lisäksi jatkettaisiin henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa koskevien säännösten sekä näiden valvontaa, tarkastuksia, määräyksiä, pakkokeinoja, toimivaltaisia viranomaisia ja tietojen saantioikeutta koskevien säännösten voimassaoloa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista henkilöliikenteessä ja tilojen väliaikaista sulkemista koskevia säännöksiä siten, että säädetyistä viranomaisen päätöksenteon kriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennettaisiin kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttää, että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi myös EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevaa sääntelyä. Vaihtoehtona säädetyille ja viranomaispäätöksin asetetuille koronavirusepidemian leviämisen estämiseen tähtääville velvoitteille ja rajoituksille toiminnanharjoittaja voisi tietyin edellytyksin edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi väliaikainen säännös kuntien velvollisuudesta myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus EU:n ulkopuolella rokotetuille.

Laissa olisi edelleen säännös covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta ja säännös valtion korvausvelvollisuudesta kunnille ja kuntayhtymille todistusten tarkastamisesta ja covid-19-testauksesta aiheutuvista kustannuksista. Myös virka-apua ja päätösten täytäntöönpanoa koskevien säännösten täsmennysten voimassaoloa jatkettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan myös jatkettavaksi 30.6.2022 saakka liikenteen palveluista annetun lain säännöstä aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamisesta covid-19-epidemian aikana.

Väliaikainen sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 ja olemaan voimassa 30.6.2022 saakka.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1
PERUSTELUT 5
1 Asian tausta ja valmistelu 5
1.1 Tausta 5
1.2 Valmistelu 5
2 Nykytila ja sen arviointi 6
2.1 Koronavirustaudin epidemiologinen ja lääketieteellinen tilannekuva 6
2.1.1 Globaali covid-19-rokotus- ja epidemiatilanne 6
2.1.2 Covid-19-rokotukset ja epidemiatilanne Suomessa 8
2.1.3 Muuntuneet koronavirukset 9
2.1.4 Ulkomaista alkuperää olevat tartunnat Suomessa 9
2.1.5 Covid-19-pandemian ennakoitu kehittyminen kevään 2022 aikana 10
2.2 Covid-19-rokotekehitys ja rokotusten vaikutukset 12
2.3 Covid-19-seulonnan vaikuttavuus 12
2.4 Covid-19-testaus ja rokotukset rajat ylittävässä liikenteessä 13
2.5 Sisä- ja ulkorajaliikenteen rajoitukset covid-19-epidemian aikana 14
2.6 Liikenne- ja matkustajamäärien kehityksestä covid-19-epidemian aikana 15
2.7 Terveysturvallisuustoimet rajat ylittävässä liikenteessä 15
2.8 Digitaaliset palvelut Suomeen saapuville matkustajille covid-19-epidemian aikana 17
2.9 Voimassa olevat alueelliset rajoitustoimet 18
2.10 EU:n koronatodistuksen kansallinen käyttö 19
2.11 Koronavilkku 20
2.12 Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana 21
3 Tavoitteet 21
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset 22
4.1 Keskeiset ehdotukset 22
4.2 Pääasialliset vaikutukset 24
4.3 Taloudelliset ja viranomaisiin kohdistuvat vaikutukset 26
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset 31
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot 36
6 Ulkomaiden lainsäädännöstä ja muista ulkomailla käytetyistä keinoista 37
7 Lausuntopalaute 41
8 Säännöskohtaiset perustelut 43
8.1 Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta 43
8.2 Laki liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 55
9 Voimaantulo 55
10 Toimeenpano ja seuranta 56
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys 57
LAKIEHDOTUKSET 66
tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta 66
liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 84
RINNAKKAISTEKSTIT 86
tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta 86
liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta 121

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Covid-19-tautia aiheuttava SARS-CoV-2 -virus on ihmiselle uusi taudinaiheuttaja, minkä vuoksi väestöllä ei ole sille aiempien tartuntojen tuomaa spesifiä immunologista vastustuskykyä. Virus tarttuu pääasiassa pisaratartuntana, kun tartunnan saanut henkilö yskii tai aivastaa. Tauti on levinnyt joka puolelle maailmaa. Globaalisti SARS-CoV2-viruksen aiheuttamia covid-19-tautitapauksia oli marraskuuhun 2021 mennessä todettu yli 260 miljoonaa ja tautiin oli menehtynyt lähes 5,2 miljoonaa ihmistä[1]. Suomessa laboratoriovarmistettuja tautitapauksia oli todettu yli 180 000 ja tautiin liittyviä kuolemia yli 1 200[2,3]. Maailman väestöstä noin 53 % oli marraskuussa saanut vähintään yhden covid-19-rokoteannoksen[4]. Suomessa koko väestön rokotuskattavuus yhden rokotteen osalta oli 86 % ja rokotesarjan osalta 81 %[5].

Covid-19-epidemiaa on Suomessa hallittu lainsäädännöllisesti monilla eri tavoilla. Rajoitustoimenpiteet ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimintakykyä turvaavat valtuudet ovat perustuneet valmiuslakiin ja perustuslain 23 §:n nojalla annettuun väliaikaiseen lainsäädäntöön (poikkeusololainsäädäntö), uuteen tavalliseen lainsäädäntöön sekä jo voimassa olleen lainsäädännön soveltamiseen.

Tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa olevien säännösten tavoitteena on ollut torjua pääasiassa pisaratartuntana leviävän SARS-CoV-2-viruksen aiheuttamia covid-19-tartuntoja testauksen ja tartunnanjäljityksen avulla, hygieniatoimin sekä lähikontakteja välttämällä. Säädöksillä on voitu estää ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviämistä Suomeen, tehostaa covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tietojärjestelmän avulla, varmistaa hygieniatoimien toteutuminen ravitsemisliikkeissä ja muussa toiminnassa, rajoittaa asiakas ja osallistujamääriä sekä edellyttää asiakkailta EU:n digitaalista koronatodistusta.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esityksen tarkoituksena on jatkaa tartuntatautilain ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen Suomeen leviämisen estämistä, ravitsemisliikkeissä sekä henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa, EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä sekä näihin liittyvää valvontaa, tarkastuksia, pakkokeinoja ja virka-apua kos-

---

[1] WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: https://covid19.who.int/.
[2] THL. Varmistetut koronatapaukset Suomessa (COVID-19). Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: www.thl.fi/koronakartta.
[3] THL. Hybridistrategian seuranta – tilannearvioraportti 10.11.2021. Saatavilla: https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koronaviruksen-seuranta.
[4] Our World in Data. Coronavirus (COVID-19) Vaccinations. Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: https://ourworldindata.org/covid-vaccinations.
[5] THL. COVID-19-rokotusten edistyminen. Viitattu: 23.11.2021. Saatavilla: https://www.thl.fi/episeuranta/rokotukset/koronarokotusten_edistyminen.html.

kevien velvoitteiden ja rajoitusten voimassaoloaikaa 1.1.2022 lukien 30.6.2022 saakka. Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä ja valmistelu on perustunut niihin hallituksen esityksiin ja eduskunta-asiakirjoihin, joissa ravitsemistoimintaa koskevat säännökset (HE 6/2021 vp , HE 32/2021 vp ja HE 73/2021 vp), henkilöliikennettä ja muita palveluja koskevat säännökset (HE 245/2021 vp, HE 31/2021 vp ja HE 73/2021 vp), ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen Suomeen leviämisen estämistä (HE 105/2021 vp ja HE 131/2020 vp), covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostavaa tietojärjestelmää altistuneiden tavoittamiseksi (HE 101/2020 vp ja HE 225/2020 vp) sekä EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä (HE 131/2020 vp) on perusteellisesti käsitelty.

Hallituksen esitysluonnos oli lausuntokierroksella 11.-18.11.2021. Esitysluonnoksen tartuntatautilain muutoksia koskevasta osiosta annettiin yhteensä 53 lausuntoa. Lausunnon antoivat oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, valtiovarainministeriön valtionhallinnon kehittämisosasto, maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö ja Rajavartiolaitos, Tulli, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, aluehallintovirastot (yhteinen lausunto), Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, Työterveyslaitos, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Suomen Kuntaliitto ry, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri, Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Torni-on kaupunki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Tehy ry, VR-Yhtymä, Music Finland ry, Suomen Terveydenhoitajaliitto ry, SantaPark Oy, LiveFIN ry, Suomen Lentäjäliitto ry, Suomen Kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistys ry, Suomen Satama-liitto ry, Suomen Varustamot ry, Tapahtumateollisuus ry, Keskuskauppakamari, KULTA ry, Suomen Yrittäjät, Finavia, Finnair, Palvelualojen työnantajat PALTA ry, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry, Lapin Matkailuelinkeinon Liitto, Lapin kauppakamari, Suomen Filmikamari ry, Suomen Lentäjäliitto ry, Suomen Taksiliitto ry, Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry sekä kaksi yksityishenkilöä.

Esitysluonnos on käsitelty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnan kirjallisessa menettelyssä 22.-24.11.2021.

Esitysluonnoksesta järjestettiin neuvottelu Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa 22.11.2021. Ahvenanmaan maakunnan hallitus antoi myös kirjallisen lausunnon 24.11.2021.

Esityksen kiireellisyyden vuoksi tavanomaisista lainvalmistelua koskevista lausunto- ja kuulemisohjeista on jouduttu poikkeamaan.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Koronavirustaudin epidemiologinen ja lääketieteellinen tilannekuva

2.1.1 Globaali covid-19-rokotus- ja epidemiatilanne

Globaalisti covid-19-rokoteannoksia oli marraskuuhun 2021 mennessä annettu 7,4 miljardia[1]. Rokotuskattavuudessa eri maiden välillä oli kuitenkin runsaasti eroja. Väestön korkeimmat covid-19-rokotuskattavuudet olivat täyden rokotesarjan osalta Singaporessa (92 %), Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa (88 %), sekä Portugalissa (88 %). Alhaisen tulotason maissa kuitenkin vain noin 5 % väestöstä on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen. Suomalaisten ennen koronaepidemiaa suosimista kaukokohteista Turkissa täyden rokotesarjan kattavuus on tällä hetkellä noin 59 % ja Thaimaassa 56 %. [4]

Maailman terveysjärjestö (WHO) ja Globaali rokotealliansi (GAVI) arvioivat, että rokotteiden saatavuus on globaalisti edelleen vuoden 2021 aikana rajoitettua, mutta paranee huomattavasti vuoden 2022 aikana, jolloin varsinkin köyhien ja keskitulotason maiden rokotuskattavuus tulee nousemaan merkittävästi. Mikäli covid-19-rokotesuojan saavuttamiseksi suositellaan tehosteannoksia, rokotteiden menekki kasvaa oleellisesti ja rokotekattavuuden saavuttaminen globaalilla tasolla vastaavasti hidastuu. Väestön korkean rokotuskattavuuden saavuttamisen esteenä voi rokotteiden saatavuusvaikeuksien lisäksi olla monia palvelujärjestelmään sekä väestön halukkuuteen ottaa rokotteita liittyviä tekijöitä.

Marraskuussa 2021 globaali covid-19-pandemia jatkuu edelleen voimakkaana globaalin ilmaantuvuuden ollessa 88/100 000/14 vuorokautta. Kumulatiivisesti eniten tautitapauksia on todettu Yhdysvalloissa (47 miljoonaa), Intiassa (34 miljoonaa) ja Brasiliassa (22 miljoonaa). [6] Marraskuussa 2021 tautitapausten määrä lisääntyi voimakkaasti Euroopassa, mutta väheni tai pysytteli vakaana Amerikassa, Australiassa ja Oseaniassa, Lähi-Idässä, Afrikassa ja Kaakkois-Aasiassa. [1]

EU/EEA

EU/EEA-alueella oli marraskuuhun 2021 mennessä todettu yhteensä noin 43 miljoonaa covid-19-tautitapausta ja yli 0,8 miljoonaa covid-19-kuolemaa. Kumulatiivisesti eniten tautitapauksia oli todettu Ranskassa (7,3 miljoonaa), Espanjassa (5,1 miljoonaa) ja Saksassa (5,0 miljoonaa). Loka-marraskuussa tautitapausten määrä EU/EEA-alueella lisääntyi merkittävästi ja marraskuussa covid-19-ilmaantuvuus EU/EEA-alueella oli 307/100 000/14 vuorokautta. Ilmaantuvuus oli korkein Sloveniassa (2 058), Slovakiassa (1 716) ja Itävallassa (1 535). Matalimmat ilmaantuvuudet havaittiin Espanjassa (73), Ruotsissa (107) ja Maltalla (118). [6]

EU/EEA-alueella oli marraskuun alkuun mennessä annettu noin 616 miljoonaa covid-19-rokoteannosta. Koko väestöstä 70 % oli saanut vähintään yhden rokoteannoksen ja täyden rokotesarjan oli saanut 66 % väestöstä. Eri EU-jäsenvaltioiden välillä oli kuitenkin merkittäviä eroja rokotekattavuudessa[7]. Korkein täyden sarjan rokotekattavuus oli Portugalissa (81 %), Maltalla (81 %) ja Islannissa (77 %), ja matalin Bulgariassa 24 %, Romaniassa 36 % ja Slovakiassa 45 %.[8]

Pohjoismaat

Covid-19-epidemia on Pohjoismaista ollut voimakas erityisesti Ruotsissa (yhteensä 1,2 miljoonaa tapausta) ja Tanskassa (0,4 miljoonaa tapausta). Loka-marraskuussa 2021 aikana Islannissa, Norjassa ja Tanskassa tapausmäärät olivat nousussa ja Ruotsissa ilmaantuvuus oli tasaista. Marraskuussa covid-19-ilmaantuvuus kahden edeltävän viikon aikana 100 000 henkilöä kohden oli Islannissa 561, Norjassa 403, Ruotsissa 107 ja Tanskassa 666. [6] Pohjois-Norjassa epidemiologinen tilanne oli loka-marraskuun vaiheessa heikentynyt nopeasti.

---

[6] ECDC: Covid-19 Situation Dashboard. Viitattu 31.10.2021. Saatavilla: https://qap.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/COVID-19.html#global-overview-tab

[7] ECDC. Overview of the implementation of COVID-19 vaccination strategies and deployment plans in the EU/EEA. Technocal report 11 Nov 2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/overview-implementation-covid-19-vaccination-strategies-and-deployment-plans.

[8] ECDC. COVID-19 Vaccine Tracker. Saatavilla: https://qap.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/vaccine-tracker.html#uptake-tab. Viitattu 23.11.2021.

Koko väestöstä täyden rokotesarjan oli Islannissa saanut 77 %, Norjassa 70 %, Ruotsissa 68 % ja Tanskassa 76 %.[8]

Koko väestöstä täyden rokotesarjan oli Islannissa saanut 76 %, Norjassa 70 %, Ruotsissa 67 % ja Tanskassa 76 %. [10]

Baltian maat

Baltiassa covid-19-epidemia on ollut väestömäärään suhteutettuna voimakkaampi kuin Pohjoismaissa keskimäärin. Loka-marraskuussa 2021 tapausmäärät olivat alueella kasvussa. Lokakuun lopussa kahden viikon ilmaantuvuus 100 000 henkilöä kohden oli Virossa 1 300, Liettuassa 1 214 ja Latviassa 1 104.[6]

Koko väestöstä täyden rokotesarjan oli Latviassa saanut 56 %, Liettuassa 62 % ja Virossa 57 %.[8]

Venäjä

Venäjällä covid-19-tapauksia on koko epidemian aikana todettu yhteensä 9,1 miljoonaa tautitapausta. Loka-marraskuussa 2021 tapausmäärät olivat kasvussa ja ilmaantuvuus 382/100 000/14 vuorokautta. Täyden rokotesarjan Venäjällä saanut 37 %. [4,6]

2.1.2 Covid-19-rokotukset ja epidemiatilanne Suomessa

Suomessa covid-19-rokoteannoksia oli marraskuun alkuun mennessä annettu yhteensä noin 8,5 miljoonaa annosta ja yli 12-vuotiaan väestön 80 % rokotuskattavuus saavutettiin 10.11.2021[5,9]. Covid-19-rokotuskattavuus oli korkein iäkkäimmissä ikäryhmissä. Kahden rokoteannoksen kattavuus yli 65-vuotiaiden oli jo yli 90 %. Täyden rokotussarjan kattavuus oli matalin 12–15-vuotiailla (62 %) sekä 25–29-vuotiailla (69 %). Rokotuskattavuudessa esiintyy alueellisia eroja. Korkeimmat kattavuudet marraskuun alussa olivat Etelä-Karjalan sairaanhoitopiirin alueella sekä Ahvenanmaan maakunnassa (85% molemmissa). Matalimmat kattavuudet havaittiin Pohjois-Pohjanmaan (77 %) ja Etelä-Pohjanmaan (78 %) sairaanhoitopiirien alueella.

Erikoissairaanhoidon vuodeosastolla olevien potilaiden määrä loka-marraskuussa 2021 vaihteli 115–150 välillä. Teho-osastoilla potilaita oli 24–34 potilasta. Uusia hoitojaksoja erikoissairaanhoidon vuodeosastoille alkoi noin 110–135 viikossa. Elo-lokakuussa 2021 rokottamattomat ovat joutuneet covid-19-tartunnan vuoksi erikoissairaanhoitoon 19 kertaa useammin kuin kaksi kertaa rokotetut. [13] Terveydenhuollon kuormitus kohdistuu sairaalahoidon lisäksi perusterveydenhuollon tartunnanjäljitykseen.

Covid-19-tapausten ilmaantuvuus Suomessa oli marraskuussa 229/100 000/14 vuorokautta ja ilmaantuvuus oli nousussa edeltäviin viikkoihin verrattuna. Arvioitu tehollinen tartuttavuusluku oli 1,05–1,25. Rokottamattomien tapausilmaantuvuus oli 439/ 100 000/ 14 vuorokautta. Ilmaantuvuus oli korkein etenkin rokottamattomien ja vain yhden rokoteannoksen saaneiden työikäisten parissa. Positiivisten näytteiden osuus testatuista oli 6,2 % ja osuus oli kasvanut edeltävään

[9] THL. Uutinen. 11.11.2021. 80 prosenttia 12 vuotta täyttäneistä on saanut kaksi rokoteannosta – koronavirustartuntojen määrät ovat selvässä nousussa. Saatavilla: https://thl.fi/fi/-/80-prosenttia-12-vuotta-tayttaneista-on-saanut-kaksi-rokoteannosta-koronavirustartuntojen-maarat-ovat-selvassa-nousussa?redirect=%2Ffi%2Fweb%2Finfektiotaudit-ja-rokotukset%2Fajankohtaista%2Finfektio-ja-rokotusuutiset.

viikkoon verrattuna. Testejä tehtiin noin 80 000 viikossa. Koronaviruksen RNA-määrä jätevesissä lisääntyi loka-marraskuun aikana usealla alueella.[3]

2.1.3 Muuntuneet koronavirukset

SARS-CoV-2-viruksen perimä muuntuu, kun se leviää väestössä. Huolestuttaviksi viruskannoiksi (variants of concern, VOC) kutsutaan virusvariantteja, joiden leviämiskyky on tehostunut tai niissä on jokin muu epidemiaan vaikuttava ominaisuus. Tehostetun seurannan viruskannoiksi (variants of interest, VOI) kutsutaan koronaviruslinjoja, joiden mutaatioiden arvellaan mahdollisesti vaikuttavan viruksen taudinaiheuttamiskykyyn, viruksen leviämiseen ja/tai epidemiologisten torjuntakeinojen tehokkuuteen, tai joiden tapausmäärät kasvavat merkittäviksi.[10] Delta-virus on tällä hetkellä valtavirus EU/EEA-alueella kuin myös Suomessa[11]. Delta-virusten on havaittu tarttuvan herkemmin, väistävän immuunisuojaa ja aiheuttavan vakavampia taudinkuvia aiempiin viruskantoihin verrattuna.[12] ECDC on arvioinut, että mikäli ilmaantuu uusi VOC, joka leviää selvästi Delta-kantaa nopeammin, voi se syrjäyttää Delta-kannan EU-alueella muutamassa kuukaudessa. On myös mahdollista, että Delta-kannan syrjäyttää uusi huonommin leviävä VOC, mutta jota vastaan rokotteiden teho on merkittävästi alentunut. [19] Loka- ja marraskuun vaihteessa Pohjois-Norjassa on epidemiatilanne nopeasti heikentynyt alueella leviävän ns. Delta plus –virusmuunnoksen vuoksi. Ilmaantuvuusluku on noussut nopeasti yli 400:n, vaikka väestöstä yli 80% on täysin rokotettua alueella.

2.1.4 Ulkomaista alkuperää olevat tartunnat Suomessa

Sairaanhoitopiirien THL:lle raportoimien tietojen mukaan lokakuun 2020 ja marraskuun 2021 välisenä aikana Suomessa on todettu yhteensä 7 842 ulkomaista alkuperää olevaa covid-19-tartuntaa, mikä vastaa 5,2 % kaikista Suomesta samalla ajanjaksolla todetuista tartunnoista. Näistä tartunnoista oli aiheutunut yhteensä 2 232 jatkotartuntaa. Yhteensä 6,7 % kaikista tartunnoista syyskuun 2020 jälkeen on jäljitettävissä ulkomaille joko suoraan tai jatkotartunnan kautta. On todennäköistä, että todellisuudessa ulkomaista alkuperää olevien tartuntojen ja niistä aiheutuneiden jatkotartuntojen osuus on tätä suurempi, sillä osaa tartunnoista ei ole pystytty jäljittämään luotettavasti.

Suurin määrä ulkomaista alkuperää olevia tartuntoja raportoitiin viikolla 25 (21.6.2021–27.6.2021), yhteensä 497 tartuntaa mikä vastasi 50,7 % kaikista ko. viikolla todetuista tartunnoista. Eniten jatkotartuntoja raportoitiin viikolla 7 (15.2.–21.2.2021), yhteensä 198 tartuntaa mikä vastasi 5,6 % kaikista tartunnoista ko. viikolla.

Sairaanhoitopiireistä saadun tiedon mukaan 43 (25.-31.10.2021) ulkomaisissa tartunnanlähteissä on näkynyt Venäjältä ja Virosta tulleiden matkustajien tartunnat.

---

[10] ECDC. SARS-CoV-2 variants of concern as of 18 November 2021. Viitattu 20.11.2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern.

[11] ECDC. SARS-CoV-2 variants dashboard. Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/variants-dashboard.

[12] ECDC. Threat Assessment Brief: Implications for the EU/EEA on the spread of the SARS-CoV-2 Delta (B.1.617.2) variant of concern. 23.6.2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/threat-assessment-emergence-and-impact-sars-cov-2-delta-variant.

2.1.5 Covid-19-pandemian ennakoitu kehittyminen kevään 2022 aikana

THL on lausunnossaan 1.11.2021 (THL/5555/4.00.002021) todennut, että koronaviruspandemian kehittymisen arvioinnissa on lukuisia haasteita, joista osa liittyy itse tautiin ja sen aiheuttajaviruksen ominaisuuksiin ja muutoksiin niissä, osa taas ihmisten käyttäytymiseen eri puolella maailmaa ja erilaisissa olosuhteissa. Osa haasteista liittyy niihin toimiin, joita eri valtiot toteuttavat epidemian torjunnassa ja niiden vaikutusten arviointiin. Lopuksi rokotusten vaikuttavuuteen ajan kuluessa ja rokotusohjelmien laajenemisen nopeuteen liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä. Ihmiselle uusien koronavirusten aiheuttamista pandemioista ei ole kattavaa tietoa tai kokemusta, toisin kuin uusien influenssamuotojen aiheuttamista.

Kaikki nämä tekijät tekevät kansainvälisen tilanteen arvioinnin erittäin haastavaksi ja lausunnossa esitetyt pohdinnat sisältävät huomattavaa epävarmuutta, joka voi osoittautua kehityksen kannalta ratkaisevaksi. Päätöksenteossa on siksi otettava huomioon ja varauduttava useaan kehityskulkuun, joista mikä tahansa voi toteutua. Mitä pidemmälle tulevaisuuteen skenaarioita yritetään luoda, sitä epävarmempaa niiden toteutuminen on. Koska aiempaa koekemusta koronaviruspandemioista ei ole, on mahdollista, että tapahtuu jotain yllättävää, johon ei ole osattu varautua. Reaktiokyky yllättäviin haasteisiin on siksi säilytettävä myös koko talven ja kevään 2022 ajan riittävällä tasolla.

Tulevaisuuden kehityksen ennakoimisen vaikeus kuvastuu hyvin, kun tarkastellaan Valtioneuvoston 11.3.2021 julkaisemaa skenaarioraporttia ”COVID-19-epidemia ja sen vaikutukset Suomessa. Keskipitkän aikavälin skenaarioita.”[13] Raportissa hahmotellaan tulevaisuutta vuoden 2021 loppuun mennessä ja kuvataan kolme vaihtoehtoista skenaariota. Kun skenaarioita verrataan toteutuneeseen, voidaan varsin selvästi todeta, ettei mikään kolmesta esitetystä skenaariosta ole toteutunut sellaisenaan, vaan kehitys on ollut yhdistelmä skenaarioiden eri tapahtumakulkuja. Lisäksi kehityskulussa nähtiin useita ilmiöitä, joita ei ollut voitu täysin ennakoida kuten huomattavasti arveltua nopeampi rokotusten toteutuminen, delta variantin ilmeneminen ja nopea maailmanlaajuinen leviäminen ja aiempien muotojen syrjäyttäminen sekä jo heinäkuussa kasvu-uralle lähtenyt ilmaantuvuus nuorten aikuisten keskuudessa. On myös osoittautunut, että väestötasolla vaadittaneen aiemmin arvioitua korkeampi aikuisväestön immuniteettitaso, epidemian ja vakavien tautimuotojen esiintymisen hillitsemiseksi.

Vuoden 2022 epidemiatilanteen arviointia koskevat samat epävarmuustekijät kuin aikaisemminkin. Aikaisempaan verrattuna on kuitenkin huomioitava, että rokotuskattavuuden kasvu on heikentänyt tautitapausten ilmaantuvuuden yhteyttä vakavien tautimuotojen esiintymiseen, eivätkä korkeat ilmaantuvuusluvut enää johda lopputalven 2021 tavoin yhtä vääjäämättä vaikeaan erikoissairaanhoidon tilanteeseen.

Erityisesti alkuvuoden 2022 tilanteeseen vaikuttaa rokotuskattavuuden edistyminen Suomessa. Rokotuskattavuus kasvaa vielä vuoden 2021 lopussa, mutta vuoden 2022 puolella ei enää voida odottaa kovin voimakasta kattavuuden nousua. Rokotukset korvaavat käytännössä jo tällä hetkellä rajoitustoimia. Epidemian etenemistä rokotukset eivät kuitenkaan estä, etenkin tämä koskee rokottamatonta väestönosaa. Onkin erittäin todennäköistä, että kevään 2022 aikana COVID-19-potilaat kuormittavat yhä terveydenhuoltoa. Vaikkakin rokottamattomien henkilöiden luku-

[13] Valtioneuvosto. COVID-19-epidemia ja sen vaikutukset Suomessa: Keskipitkän aikavälin skenaarioita. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:41. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-634-1.

määrä pienenee jatkuvasti, on vakavan taudin riskissä yhä niin suuri osa väestöstä, että paikoitellen ja ajoittain voidaan nähdä terveydenhuollon voimakastakin kuormitusta. Näitä tilanteita varten on tärkeää, että rajoitustoimien käyttöönotto säilyy mahdollisena myös keväällä 2022.

Globaalitasolla pandemian ensimmäinen, vakavin vaihe jatkunee ainakin osassa maailmaa pitkälle vuoteen 2022 asti. Tilanteeseen vaikuttaa ennen kaikkea se kuinka laajasti globaalitasolla COVAX-ohjelma ja muut kansainväliset tukiohjelmat pystyvät auttamaan maailmanpankin luokituksien mukaisten matalan-keskituloluokan ja matalan tuloluokan maita väestöjensä rokottamisessa. Toisaalta on väistämätöntä, että jo keskipitkällä aikavälillä eri maiden harjoittamien lockdown-tyyppisten sosiaalisten ja fyysisten kontaktien sekä rajat ylittävän liikenteen rajoittamistoimien jatkaminen muuttuu vaikeammaksi. Niistä on taloudellisista ja sosiaalisista syistä vähitellen suurimmassa osassa maailmaa luovuttava, joka saattaa lisätä tartuntojen leviämistä, erityisesti rokottamattomassa väestössä. Globaalitasolla rokotukset ovat kuitenkin edistyneet jopa odotettua nopeammin, ja arviolta hieman alle 40% maailman väestöstä on saanut täyden rokotussarjan. Täysin rokotettujen osuus kuitenkin jakautuu erittäin epätasaisesti kaikkien maiden välillä ja OECD-maat kattavat suuren osan korkean rokotuskattavuuden maista. Poikkeuksiakin on, kuten mm. Kiina, Kambodza ja Chile, joissa kaikissa on saavutettu jo varsin korkea rokotuskattavuus. Kiinan tilanne on epävarma koska maassa on käytetty pääosin kotimaisia rokotteita, joiden antaman suojan tasosta ja kestosta on huomattavaa epävarmuutta. Kiinan suuri väestö muodostaa siksi pandemian keston kannalta merkittävän kysymysmerkin. Matalan tulotason maissa on todennäköistä, että varsin suuri osa, ellei jopa valtaosa väestöstä on sairastanut taudin jo vuoden 2022 aikana, ennen kuin rokotuksilla ehditään epidemiaan kovinkaan merkittävästi vaikuttaa.

On erittäin todennäköistä, että tauti jää globaalitasolla endeemiseksi ja tulee todennäköisesti kiertämään vähitellen vuodenaikavaihteluun kiinnittyen tartuttaen myös rokotettuja mutta oletettavasti aiheuttaen entistä vähäisempää tautitaakkaa, sekä rokotusten että uusien altistusten tuoman immunologisen vasteen vahvistumisen kautta. Osa väestöstä (korkeassa vakavan tautimuodon riskissä ikänsä ja terveydentilansa takia olevat) saattaa tarvita säännöllisiä tehosterokotteita, mutta varmaa tietoa ei tästä vielä ole olemassa.

Rokotukset eivät koskaan tule saavuttamaan Suomessakaan koko väestöä. Näin ollen koronavirus tulee hyvin todennäköisesti kiertämään etenkin rokottamatonta väestönosaa myös jatkossa, kunnes tauti on sairastettu. Todennäköisesti epidemia jatkuu kausittaisena, jolloin epidemiaaallotkin ovat mahdollisia. Koronaviruksen tautitaakka ei siis katoa vaan tulee aiheuttamaan erikoissairaanhoidon kuormitusta myös jatkossa, kuten esimerkiksi influenssa tai RS-virus. Korkean rokotuskattavuuden tilanteessa oleellista onkin, millainen valmius meillä on hoitaa vakavia tautitapauksia. Vakavien tapausten määrä tulee vaihtelemaan, mutta on kuitenkin pienempi kuin matalan rokotuskattavuuden tilanteessa. Jatkossa on tärkeä, että meillä on valmius hoitaa influenssa-aallon kaltaisesti myös koronaepidemian vuoksi osastolle joutuvia potilaita. Tämän valmiuden ja tarvittavan kapasiteetin rakentaminen tulisi aloittaa mahdollisimman pian.

Edellä mainitusta johtuen THL arvioi, että erikoissairaanhoidon kapasiteetti on riittävä epidemian vuoksi hoitoon joutuvien potilaiden hoitamiseksi ilman erillisiä rajoitustoimia toukokuussa 2022, mutta että tulevaisuutta ajatellen vakavien hengitystieinfektioiden hoitoon tarvittavia asiantuntija ja materiaaliresursseja on vahvistettava, jotta terveydenhuollossa ei jouduta vuosittain toistuvaan ylikuormittumisen uhan kierteeseen, joka taas uhkaisi rajoitustoimien kautta muun yhteiskunnan normaalia toimintaa ja ihmisten perusoikeuksien toteutumista.

2.2 Covid-19-rokotekehitys ja rokotusten vaikutukset

Rokotevalmisteiden myyntilupaprosessia sekä rokotesuojan muodostumista ja kestoa on kuvattu hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp.

Globaalisti yhteensä 28 rokotevalmistetta oli marraskuuhunn 2021 mennessä saanut myyntiluvan tai ehdollisen myyntiluvan[14]. WHO:n hätätilalistalla oli kahdeksan rokotetyyppiä ja niiden 14 eri rokotevalmistetta.[15,16] Euroopan lääkeviraston (EMA) on myöntänyt ehdollisen myyntiluvan neljälle rokotteelle (kaksi mRNA-rokotetta ja kaksi adenovirusvektorirokotetta)[17]. Jos EMA saa arviointityönsä valmiiksi suunnitellusti, syksyn 2021 aikana EU:n markkinoille on tulossa kolme uutta valmistetta (yksi mRNA-rokote ja kaksi proteiiniadjuvanttirokotetta). Useissa EU-maissa on käytössä ainoastaan EMA:n hyväksymiä rokotteita, mutta jotkut EU-maat ovat ottaneet käyttöön myös muita rokotteita.

Tämänhetkisen satunnaistettujen kliinisten tutkimusten ja seurantatiedon valossa on ilmeistä, että sekä mRNA-rokotteiden että adenovirusvektorirokotteiden kahden annoksen jälkeen suojateho vakavaa tautimuotoa ja kuolemaa vastaan on erinomainen (yli 90 %). Teho lievää ja oireetonta tautia vastaan on myös hyvä kahden annoksen jälkeen (yli 65 %). Kahdenkin rokoteannoksen jälkeen saadun infektion aikana on mahdollista, että rokotettu voi erittää virusta ja mahdollisesti tartuttaa sitä eteenpäin joidenkin päivien ajan. [18]

2.3 Covid-19-seulonnan vaikuttavuus

Oireettomien henkilöiden covid-19-testauksella voidaan todeta oireettomia tai vielä itämisvaiheessa olevia tartuntoja, minkä vuoksi todistusta negatiivisesta covid-19-testistä on edellytetty sekä maahan saapuvilta tai EU-koronatodistusta kansallisesti käyttäviltä.

THL on arvioinut covid-19-ennakkotestauksen ja myöhemmin maahan saapumisen jälkeen otettavan testin vaikuttavuutta tartuntojen torjuntaan rajat ylittävässä liikenteessä, mikä on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä tartuntatautilain muuttamisesta HE 105/2021 vp[19]. THL:n arvion mukaan 72 tuntia ennen maahan saapumista otettu negatiivinen covid-19-testi laskee jatkotartuntojen riskiä 10,9 %, kun taas 48 tuntia ennen maahan saapumista otettu testi 20 %. Covid-19-testi välittömästi maahan saapumisen jälkeen laskee suhteellista jatkotartuntojen riskiä 51,7 %. Jos maahan saapuva henkilö välttää lähikontakteja Suomeen saapumisen jälkeen negatiivisen testituloksen saamiseen saakka, laskee 72 tuntia maahan saapumisen jälkeen otettu testi jatkotartuntojen riskiä 95,7 %. Käytännössä rajanylitykseen liittyvällä testauksella

---

[14] Unicef. COVID-19 Vaccine Market Dashboard. Saatavilla: https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-dashboard. Viitattu 23.11.2021.
[16] Covid-19 Vaccine Tracker. Vaccines Approved for Use by WHO. Saatavilla: https://covid19.trackvaccines.org/agency/who/. Viitattu 23.11.2021.
[16] WHO. Prequalification of Medical Products. Vaccines/COVID-19 vaccine EUL issued. Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: https://extranet.who.int/pqweb/vaccines/vaccinescovid-19-vaccine-eul-issued.
[17] EMA. COVID-19 vaccines: authorised. Viitattu 23.11.2021. Saatavilla: https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/vaccines-covid-19/covid-19-vaccines-authorised.
[18] PHE. COVID-19 vaccine surveillance reports. 18 November 2021 (week 46). Saatavilla: https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-vaccine-surveillance-report
[19] Eduskunta. Asian käsittelytiedot HE 105/2021 vp. Saatavilla: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_105+2021.aspx.

estettävien jatkotartuntojen määrä riippuu eri maista tulevista matkustajamääristä sekä epidemiatilanteen eroista Suomen ja lähtömaiden välillä sekä ennen kaikkea lähtömaan ja Suomen väestön rokotekattavuudesta. Mitä korkeampi on väestön rokotuskattavuus lähtömaassa, sitä matalampi on Suomeen saapuvan rokottamattoman henkilön tartuntariski. Toisaalta mitä korkeampi on väestön rokotuskattavuus Suomessa, sitä pienemmän riskin jatkotartuntojen leviämiselle ulkomaista alkuperää olevat covid-19-tapaukset aiheuttavat.

Eri testimenetelmien soveltuvuutta oireettomien henkilöiden covid-19-seulontaan on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp.

2.4 Covid-19-testaus ja rokotukset rajat ylittävässä liikenteessä

Matkustajien testauksella ja karanteenilla voidaan torjua covid-19-tartuntojen leviämistä ja edistää terveysturvallisuutta rajat ylittävässä liikenteessä[20,21,22]. Valtaosa maailman maista on ottanut käyttöön liikenteen rajoituksiin, rokotuksiin, testaukseen tai karanteeniin perustuvia toimia rajat ylittävässä liikenteessä[23]. Suomessa tartuntatautilain muutokset, joissa määriteltiin maahan saapuvilta edellytettävät todistukset sekä testaus maahan saapumisen jälkeen, tulivat voimaan 12.7.2021 ja ovat voimassa 31.12.2021 saakka.

ECDC:n ohjeen mukaan matkustajiin kohdistuvalla testauksella ja karanteenilla voidaan vähentää covid-19-tartunnan riskiä matkailtaessa sekä hidastaa muuntuneiden viruskantojen leviämistä maahan. ECDC:n arvion mukaan toistaiseksi saatavilla oleva tutkimustieto tukee 48 tuntia ennen matkalle lähtöä otetun ennakkotestin tai rajalla tehtävän testin yhdistämistä 14 vuorokauden karanteeniin, jota voisi lyhentää toisella testillä 5–7 päivää maahan saapumisesta. Matkustajiin kohdistuvat toimet tulisi kohdentaa erityisesti niiltä alueilta saapuviin, missä on havaittu runsaasti virusmuunnoksia tai missä taudin ilmaantuvuus on korkea. Rajat ylittävään matkustamiseen liittyvää tartuntojen leviämisen riskiä voidaan lisäksi torjua lähikontakteja välttämällä, hygieniatoimilla, maskin käytöllä, ilmastointia tehostamalla, tarkkailemalla oireita sekä rajat ylittävällä tartunnanjäljityksellä. Tutkimusnäyttö ei sen sijaan tue matkustajien kehon lämpötilan seulontaa eikä oirekyselykaavakkeiden käyttöä. [24]

Väestön covid-19-rokotukset etenevät ja rokotusten on havaittu estävän tartuntoja ja vähentävän tartuttavuutta, minkä vuoksi terveysviranomaiset ovat suositelleet, että matkustajien testaus- ja

---

[20] ECDC. Guidance for COVID-19 quarantine and testing options for travellers. 12 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Saatavilla verkosta: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidance-covid-19-quarantine-and-testing-travellers

[21] ECDC. Rapid risk assessment: Assessing SARS-CoV-2 circulation, variants of concern, non-pharmaceutical interventions and vaccine rollout in the EU/EEA, 15th update. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-sars-cov-2-circulation-variants-concern.

[22] Bou-Karroum ym. Public health effects of travel-related policies on the COVID-19 pandemic: A mixed-methods systematic review. J Infect. 2021 Jul 24;S0163-4453(21)00360-1. doi: 10.1016/j.jinf.2021.07.017.

[23] UNWTO. COVID-19 related travel restrictions – a global review for tourism. Tenth report as of 5 July 2021. Saatavilla: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2021-07/210705-travel-restrictions.pdf.

[24] European Centre for Disease Prevention and Control. Guidance for COVID-19 quarantine and testing options for travellers. 12 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidance-covid-19-quarantine-and-testing-travellers

karanteenisuosituksista voitaisiin luopua rokotettujen henkilöiden kohdalla[25]. Tutkimusten mukaan sairastettu tauti näyttää suojaavan uudelta tartunnalta tehokkaasti noin puolen vuoden ajan.[26] ECDC suosittelee, että matkustamiseen liittyvistä testaus- karanteenikäytännöistä voidaan luopua niiden henkilöiden kohdalla, jotka ovat sairastaneet laboratoriovarmistetun covid-19-infektion korkeintaan 180 päivää aikaisemmin.[27]

Rajoilla suoritettujen terveysturvallisuustoimien tehokkuutta covid-19-pandemian torjunnassa selvittäneessä tieteellisessä tutkimuskatsauksessa tarkasteltiin yhteensä 69 tutkimusta. Suurin osa tutkimuksista (50) perustui mallinnukseen. Päähavaintona oli, että aikaisessa vaiheessa toteutettu rajojen sulkeminen on tehokas keino vähentää tapauksia ja epidemian leviämistä. Matkailijoiden 14 vuorokauden karanteeni vähentää tapauksia, mutta toimen teho riippuu karanteenin toteutumisesta ja karanteeni yhdistettynä testaukseen erityisesti lyhyemmän karanteeniajan yhteydessä voi olla tehokkaampi keino vähentää tapauksia. Laajalla ennakko- tai maahantulotestauksella ei löydetä isoa osaa tartunnan saaneista eikä se siten ole tehokas keino epidemian leviämisen rajoittamisessa. Suurin osa tutkimuksista oli toteutettu Itä-Aasiassa tai Eteläisen Tyynenmeren alueella ja tutkimusten todistusvoima oli matala tai hyvin matala.[8]

Covid-19-rokotuksilla voidaan nähdä kolmenlaisia hyötyjä rajat yli leviävien covid-19-tartuntojen torjunnassa: 1) Suomeen saapuvien rokotukset estävät tartuntojen leviämistä rajan yli estämällä tartuntoja ja vähentämällä tartuttavuutta; 2) Suomeen saapuvien rokotukset vähentävät Suomeen saapuvien matkailijoiden sairaalahoidon sekä rajat ylittävien tartunnanjäljitysten tarvetta ja siten turvaavat terveydenhuollon kantokykyä; 3) Suomen väestön lisääntyvä rokotuskattavuus torjuu tartuntojen leviämistä ja suojaa terveydenhuollon kantokykyä myös tilanteessa, jossa rajan yli saapuisikin yksittäisiä tartuntoja.

Perustuen kertyneeseen tutkimustietoon covid-19-rokotusten tehosta, ECDC on suositellut, että täyden rokotussarjan saaneiden henkilöiden kohdalla voitaisiin luopua matkustamiseen liittyvistä testaus- ja karanteenikäytännöistä, jos lähtömaassa ei esiinny rokotussuojaa väistäviä virusmuunnoksia[25].

2.5 Sisä- ja ulkorajaliikenteen rajoitukset covid-19-epidemian aikana

Sisä- ja ulkorajaliikenteen rajoituksia covid-19-pandemian aikana 17.3.2020 alkaen on kuvattu hallituksen esityksessä tartuntatautilain muuttamisesta HE 105/2021 vp. Sisärajavalvonta päättyi 26.7.2021. Ulkorajaliikenteen rajoitukset jatkuvat toistaiseksi. Ulkorajaliikenteessä täyden

[25] European Centre for Disease Prevention and Control. Interim guidance on the benefits of full vaccination against COVID-19 for transmission risks and implications for non-pharmaceutical interventions – 21 April 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Saatavilla verkosta: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/interim-guidance-benefits-full-vaccination-against-covid-19-transmission

[26] European Centre for Disease Prevention and Control. Risk of SARS-CoV-2 transmission from newly-infected individuals with documented previous infection or vaccination. 29 March 2021. ECDC: Stockholm, 2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/sars-cov-2-transmission-newly-infected-individuals-previous-infection

[27] European Centre for Disease Prevention and Control. Guidance for COVID-19 quarantine and testing options for travellers. 12 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidance-covid-19-quarantine-and-testing-travellers

covid-19-rokotesarajan vähintään 7 vuorokautta ennen maahan saapumista saaneet henkilöt voivat matkustaa Suomeen. Hallituksen muistion[28] Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle mukaan kolmansista maista tapahtuvan liikenteen avaamisessa huomioidaan EU:n suositukset ja yhteinen lähestymistapa. Tämän rinnalla tarkastellaan ulkoministeriön johdolla mahdollisuuksia luoda kahdenvälisiä järjestelyjä erityisesti liikematkustamisen mahdollistamiseksi hyvän rokotekattavuuden ja tautilanteen omaavien maiden kanssa.

2.6 Liikenne- ja matkustajamäärien kehityksestä covid-19-epidemian aikana

Rajat ylittävää liikenne- ja matkustajamäärien kehitystä covid-19-pandemian aikana on kuvattu hallituksen esityksessä tartuntatautilain muuttamisesta HE 105/2021 vp niin lentoliikenteen, merenkulun kuin rautatieliikenteen osalta. Rajavartiolaitos marraskuussa 2021 arvioinut, että ulkorajaliikenteen määrät olivat lentoliikenteessä 15 % ja maarajoilla 10 % normaalista. Sisärajaliikenteen määrät lentoliikenteessä ovat noin 35 %, laivaliikenteessä 45-75 % ja pohjoisen rajanylityspaikoilla noin 60 % aiemmasta normaalitasosta. Lentoliikenne sisärajoilla on noin 35% aiemmasta normaalitasosta. Laivaliikenteessä sisärajoilla liikenteen palautumisessa on edelleen satamakohtaisia eroja.

2.7 Terveysturvallisuustoimet rajat ylittävässä liikenteessä

Rajojen terveysturvallisuustoimien toteutumista Suomessa covid-19-pandemian aikana on kuvattu hallituksen esityksessä tartuntatautilain muuttamisesta HE 105/2021 vp. Tartuntatautilain 12.7.2021–15.10.2021 voimassa olleiden (701/2021) sekä 16.10.2021 alkaen voimaan tulleiden muutosten (876/2021) mukaan Suomeen riskimaista saapuvilta on edellytetty covid-19-tautia koskevia todistuksia sekä testausta maahan saapumisen jälkeen. Kunnat ovat tarkastaneet maahan saapuvien todistuksia, järjestäneet testausta, seuranneet testien toteutumista sekä tarjonneet maahan saapuville neuvontaa terveysturvallisuustoimiin liittyen. Väestön covid-19-rokotusten järjestäminen sekä kotimaista alkuperää olevien tartuntojen lukumäärän lisääntyminen ovat lisänneet rokottamiseen, testaukseen ja tartunnanjäljitykseen tarvittavan terveydenhuoltohenkilökunnan tarvetta, minkä vuoksi kunnilla ei välttämättä ole ollut mahdollisuutta kattavasti tarkastaa maahan saapuvien covid-19-tautia koskevia todistuksia eikä myöskään seurata myöhemmin maahan saapumisen jälkeen otettavien testien toteutumista.

Kunnilla on ollut haasteita erityisesti todistusten tarkastamiseen liittyvän henkilöresurssin saatavuudessa. Tarvittaessa toimintaan on hyödynnetty myös Rajavartiolaitoksen virka-apua. Maahan saapuvien lähtömaa ja vaaditut todistukset on resurssihaasteista huolimatta pyritty tarkastamaan mahdollisimman kattavasti. Kesän aikana rajanylityspaikoille saatiin myös todistusten tarkistamiseen lukusovellus, josta saadut kokemukset ovat hyvät ja sen on koettu nopeuttavan todistusten tarkistamista. Pistokoetarkastuksiin on turvauduttu ruuhkatilanteissa, joissa liikenteen merkittävä hidastuminen on voinut aiheuttaa myös viruksen leviämiseen riskitilanteita sekä rajanylityspisteillä, joissa liikennemäärät ovat erittäin vähäiset ja satunnaisia. Rokotuskattavuuden lisääntymisen myötä rajoilla tehtävien testien määrä on osittain vähentynyt, mutta esimerkiksi Kaakkois-Suomen maarajoilla testimäärät ovat pysyneet suurina, koska kaikkien siellä esitettyjen todistusten ei katsota täyttävän tartuntatautilain 16 g §:ssä määritellyn luotettavan todistuksen kriteereitä.

[28] Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle : Hallituksen muistio 20.4.2021. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163030

Helsinki-Vantaan lentoasemalla koronatodistusten tarkastaminen on sujunut syksyn aikana pääosin hyvin, vaikka sen toteuttaminen on vaatinut merkittäviä matkustajavirtojen uudelleenjärjestelyjä. Myös kotimaan jatkolennolle lähtevien todistukset on tarkastettu. Vantaan kaupungin päätöksen mukaisesti päätettiin lentoasemalla siirtyä pysyvästi pistokoemaiseen tarkastusmalliin. Lentoaseman Tukiryhmä linjasi 22.9.2021 kokouksessaan, että täysin rokotettujen ja sairastetun koronataudin todistuksien kera matkustavien todistukset alettiin tarkistaa pistokoemaisesti. Schengen lentojen maahantulijoista selkeällä enemmistöllä on todistus täydestä rokotussarjasta. Nämä sekä sairastetun taudin matkustajat eivät myöskään tarvitse jatkoneuvontaa maahan tullessaan. Pistokoemaisen tarkastustoiminnan otettua käyttöön ei kontrolloimattomia ruuhkautumisia ole enää syntynyt. Lentokentän toimintaprosessia tullaan muuttamaan 1.12.2021 alkaen uuden terminaalin käyttöönoton myötä niin, että prosessi on yksikertaisempi ja henkilöstöresurssien käytön kannalta tehokkaampi matkustajamäärien kasvaessa. Matkustajamäärät Helsinki-Vantaan lentokentällä ovat jatkaneet kasvua ja joulukuussa näillä näkymin päästään jo yli 920 000 matkustajan. Helsinki-Vantaan lentoasemalla on 3.8.2020-31.8.2021 testattu yhteensä 133 031 matkustajaa. Näytteistä 2 381 (1,8 %) on ollut positiivisia. Testausten määrät ovat edelleen laskeneet aikaisempaa tasoa matalammalle. Testejä otettiin syyskuun aikana 5 728 (elokuussa 9116). Positiivisten testien osuus testatuista on ollut laskeva, syyskuun aikana 1,0 %. Järjestyshäiriöitä ja testeistä kieltäytyneitä on ollut hyvin vähän.

Helsingin satamassa on ajoittain ruuhkahuippujen aikana jouduttu turvautumaan pistokokeisiin. Helsingin satamassa on maaliskuun 2021 jälkeen tehty noin 35 000 covid-19-testiä. Tällä hetkellä noin kolmella neljästä matkustajasta on todistus täydestä koronarokotussarjasta.

Turun lentoasemalla ja satamassa covid-19-testauksen tarve on merkittävästi laskenut ja testiin ohjautuu tällä hetkellä vain yksittäisiä henkilöitä.

Vaalimaan maarajalla lokakuussa 2021 testiin ohjautuvien osuus oli 40% kaikista matkustajista. 20 %:lla matkustajista oli todistus testistä tai sairastetusta taudista, noin 31% hyväksytty rokotussarja ja näiden osuus kasvaa koko ajan. Vaalimaan raja-asemalla on positiivisia tuloksia päivittäin, kaikista testeistä vajaa 1% on positiivisia. Vaalimaalla on ollut jatkuvasti haasteita näytteenottohenkilöstön rekrytoinnissa.

Nuijamaan maarajalla noin 40 % matkustajista ohjataan testeihin, vaihtelua on päivittäin. Testattavien määrä on vähenemässä, täyden rokotussarjan ja todistusten määrä on kasvanut. Henkilöstön saaminen ja riittävyys on ollut haastavaa, kuntayhtymien päivittäistoimintojen järjestäminen alkaa olla myös hyvin haastavaa. Henkilöstön saatavuuden ongelmien vaikuttavuus on ollut odotettua suurempi.

Tornion rajanylityspaikalla ovat matkustajamäärät vähentyneet sen jälkeen, kun voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen poikkeuksista velvollisuus esittää covid-19 todistus tai osallistua covid-19 testiin mukaan Ruotsin rajakunnat eivät ole olleet enää asetuksessa mainittuja lähtöalueita- tai maita, joita velvollisuus ei koske. Marraskuun alussa rajanylittäjiä on n. 6000-7000 vuorokaudessa ja testejä otetaan 130-300 vuorokaudessa. Näytteistä löytyy yksittäisiä positiivisia löydöksiä. Rajavartiolaitos tarkistaa virka-apuna todistuksia vuorokauden ympäri Tornion rajanylityspaikoilla lukuun ottamatta Näränperän ylityspaikkaa, jossa tarkastuksia tehdään satunnaisesti. Pääosin toiminta on ollut sujuvaa.

Lapin alueella toimintaan on vaikuttanut valtioneuvoston asetus poikkeuksista velvollisuuteen esittää koronatodistukseen ja osallistua koronavirustestiin Suomeen ulkomailta saapuessa sekä sisärajavalvonnan päättyminen. Tarkastuksia alueella tehdään pääsääntöisesti pistokokein. Kuitenkin loka- ja marraskuun vaihteessa Pohjois-Norjan epidemiologinen tilanne on nopeasti hei-

kentynyt. Alueella on tästä syystä päätetty tehostaa toimenpiteitä Norjan vastaisella rajalla. Rajavartiolaitos lisää yksiköitä Norjan rajanylityspaikoille ja Pohjois-Norjasta tuleville matkailijoille tehdään oma erillinen ohjeensa. Lapin alue on varautunut talven matkailusesonkiin ja tehnyt suunnitelmia todistusten tarkistamiseksi ja testausten järjestämiseksi. Lapin lentokentille suuntautuu myös matkustusta ulkomailta talven aikana.

Syksyn 2021 kahden viikon välein toteutetuissa tilannekuvakyselyissä kunnat ovat raportoineet pystyneensä tarjoamaan pääosin hyvin tai kohtalaisesti rajat ylittävän matkustajaliikenteen covid-19-epidemiaan liittyviä terveyspalveluja. Vaikeutuneita tilanteita raportoitiin vain myöhemmin maahan saapumisen jälkeen otettavan testin toteuttamiseen liittyen muutamilla alueilla. Tällä hetkellä kaikkia maahan saapuneita ei tavoiteta toisessa covid-19-testissä käymisen varmistamiseksi. Valvontaa vaikeuttavat ennen kaikkea puutteelliset henkilöresurssit, mutta myös maahan saapuvien henkilöiden antamat virheelliset yhteystiedot, joiden vuoksi henkilöitä ei voida tavoittaa.

Kunnat ja kuntayhtymät ovat viestineet varautuvansa jatkamaan toimintaa myös vuoden 2022 keväällä, sillä epidemia ei ole ohi ja rajalla tehtäviä testauksia ja todistusten tarkastamista varten tarvittavaa henkilöstöä on pitänyt jo varata eri toimintoihin.

2.8 Digitaaliset palvelut Suomeen saapuville matkustajille covid-19-epidemian aikana

Suomeen saapuvien henkilöiden neuvonnassa, covid-19-todistusten tarkastamisessa ja testiin ohjauksessa voidaan hyödyntää digitaalisia järjestelmiä kuten EU:n digitaalista covid-19-todistusta sekä Finentry-palvelua, joiden toimintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä tartuntatautilain muuttamisesta HE 105/2021 vp. Lisäksi Lapin alueella on käytössä Laplandentry-palvelu.

EU:n digitaalisia covid-19-todistuksia oli Suomeen saapuvilta tarkastettu 7.11.2021 mennessä onnistuneesti noin 279 000 kertaa. Valtaosan tarkastuksista ovat tehneet terveysviranomaiset (78%) ja rajaviranomaiset (21 %). Tullin ja poliisin osuus tarkastuksista on ollut alle prosentin. Viisi yleisintä tarkastuspistettä ovat olleet Helsinki-Vantaan lentoasema (72 %), Helsingin satama (11 %), Tornion rajanylityspaikka (3 %), Nuijamaa (2 %) ja Turun satama (2 %). 97 % tarkastuskelpoisista todistuksista ovat olleet rokotustodistuksia, kun taas sairastetun taudin ja negatiivisen testin osuudet todistuksista ovat molemmat olleet n. 1-2%. EU-koronatodistusten tarkastustapahtumien määrä lisääntyi kesä-heinäkuun vaihteessa ja on sen jälkeen pysynyt vakaalla tasolla. Suomen jälkeen (52 %) eniten tarkastettiin Saksan (10 %), Ruotsin (6 %), Ranskan (4 %) ja Viron (4 %) myöntämiä todistuksia.

8.11.2021 mennessä Finentry-palvelun verkkosivuilla oli vieraillut yhteensä 1,1 miljoonaa kävijää, joista palveluun oli siirtynyt noin 0,65 miljoonaa kävijää. Yhteensä noin 473 000 kävijää oli varannut Finentry-palvelun kautta ajan covid-19-testiin. Kävijämäärät, kirjautumiset ja ajanvaraukset olivat kaikki huipussa heinä-elokuun vaihteessa 2021 ja marraskuun alkuun mennessä palvelun käyttö oli vähentymässä. Valtaosa (noin 75 %) testiajanvarauksista oli matkustajien itse suorittamia. Aktiivisimmin Finentry-palvelua käyttivät Helsinki-Vantaan lentoaseman, Helsingin sataman, Turun sataman sekä Vaalimaan ja Nuijamaan rajanylityspaikkojen kautta Suomeen saapuvat.

Sairaanhoitopiireistä Finentry-palvelun oli syyskuuhun 2021 mennessä ottanut käyttöön valtaosa. Myös Ahvenanmaalla palvelu on käytössä. Palvelun käyttöönotto oli yhä kesken kolmen sairaanhoitopiirin alueella (Länsi-Pohja ja Kainuu). Lapin ja Vaasan sairaanhoitopiirit eivät ole ottamassa palvelua käyttöön lainkaan.

2.9 Voimassa olevat alueelliset rajoitustoimet

Tartuntatautilain 58 d §:n mukaisia tilojen käyttöä koskevia aluehallintoviraston asettamia rajoituspäätöksiä on voimassa seuraavasti.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut määräyksen ajalle 25.11.-24.12.2021 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueelle. Määräyksen mukaan voi järjestää korkeintaan 20 henkilön tilaisuuksia sisätiloissa, jos henkilöllä ei ole istumapaikkoja. Jos kyseessä on sisätiloissa järjestettävä yhteislaulutilaisuus ja siihen osallistuu yli 20 henkilöä, tilaan saa ottaa enintään puolet muun lainsäädännön nojalla tilaan hyväksyttävästä enimmäisosallistujamäärästä. Muunlaiset yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ovat sallittuja. Tilaisuuksien järjestäjä voi ottaa koronapassin käyttöön vaihtoehtona voimassa oleville koronarajoituksille, jolloin passi mahdollistaa sisäänpääsyn tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on antanut määräyksen ajalle 16.11.-16.12.2021 Varsinais-Suomen alueelle. Määräyksen mukaan voi järjestää korkeintaan 50 henkilön tilaisuuksia sisätiloissa. Tilaisuuksien järjestäjä voi ottaa koronapassin käyttöön vaihtoehtona voimassa oleville koronarajoituksille, jolloin passi mahdollistaa sisäänpääsyn tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Muunlaiset yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ovat sallittuja. Satakuntaa koskee ajalle 22.11.-22.12.2021 annettu määräys, jonka mukaan voi järjestää korkeintaan 50 henkilön tilaisuuksia sisätiloissa. Tilaisuuksien järjestäjä voi ottaa koronapassin käyttöön vaihtoehtona voimassa oleville koronarajoituksille, jolloin passi mahdollistaa sisäänpääsyn tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Muunlaiset yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ovat sallittuja.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon antanut määräyksen ajalle 15.11.-5.12.2021 Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirien alueelle. Määräyksen mukaan voi järjestää korkeintaan 100 henkilön tilaisuuksia sisätiloissa, jos käytössä on katsomotiloja, joissa kaikille osallistujille ei ole määritelty istumapaikkoja tai on kyse yleisötilaisuuksiin kuuluvista yhteislaulutilaisuuksista. Muunlaiset yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset ovat sallittuja. Tilaisuuksien järjestäjä voi ottaa koronapassin käyttöön vaihtoehtona voimassa oleville koronarajoituksille, jolloin passi mahdollistaa sisäänpääsyn tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Tartuntatautilain 31.12.2021 saakka väliaikaisesti voimassa olevassa 58 a §:ssä (447/2021) on säädetty koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeiden asiakkaiden ohjeistus- ja hygieniavaatimuksista, yleisestä asiakaspaikkojen etäisyysvaatimuksesta ja toiminnan suunnitteluvelvollisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä näistä vaatimuksista sekä asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvollisuuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös rajoittaa ravitsemisliikkeen asiakaspaikkamäärää sekä aukiolo- ja anniskeluaikaa laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä.

Tartuntatautilain 58 a §:n nojalla on annettu valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (826/2021), jonka 3 §:ssä säädetään asiakkaiden oleskelusta ja sijoittamisesta ja 4 §:ssä ravitsemisliikkeiden asiakasmäärien sekä anniskelu- ja aukioloajan rajoittamisesta maakunnittain ja ravintolatyypeittäin. Valtioneuvoston on tartuntatautilain 58 b:n 3 momentin mukaan tarkoin seurattava, ovatko säädettyjen rajoitusten edellytykset edelleen voimassa.

Valtioneuvosto on säännöllisesti alueiden epidemiatilanteita seuraten muuttanut asetuksessa säädettyjä rajoituksia. Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Kanta-Hämeen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja

Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin alueella sijaitsevassa ravitsemisliikkeessä on voimassa rajoituksia. Ravitsemisliikkeen kaikilla asiakkailla tulee sisätiloissa olla oma istumapaikkansa pöydän tai sitä vastaavan tason ääressä. Rajoituksen mukaan alkoholijuomien anniskelua pääasiallisena ravitsemistoimintanaan pitävien liikkeiden asiakasmäärä on rajoitettu sisä- ja ulkotiloissa puoleen normaalista ja muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärä sisätiloissa kolmeen neljäsosaan normaalista. Anniskelu- ja aukioloaikarajoitusten mukaan anniskelu sallitaan kello 24:ään saakka ja vastaavasti sallittu aukioloaika on kello 5-1. Vaihtoehtona ravitsemistoiminnan erityisille rajoituksille toimija voi edellyttää asiakkailtaan koronapassin käyttöä. Yleiset hygienia- ja etäisyydenpitovelvoitteet ovat voimassa kaikilla alueilla.

Rajoitustoimien kohteena olevien toimialojen liikevaihtoa ja työllistämisvaikutuksia covid-19-pandemian aikana on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp.

2.10 EU:n koronatodistuksen kansallinen käyttö

EU:n digitaalinen koronatodistuksen muodostumista Omakanta-palveluun on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp. THL:n mukaan toiminnanharjoittajat ja muut tahot ovat ottaneet EU-koronatodistuksen lukijasovelluksen käyttöön sovelluskaupasta noin 80 000 kertaa. Tarkempia seurantatietoja EU-koronatodistuksen kansallisesta käytöstä ei toistaiseksi ole käytettävissä.

EU-koronatodistusten muodostumista säätelee EU-asetus 2021/953 (EY) kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana[29]. EU-asetuksen 5 artiklan mukaan jäsenmaiden tulee myöntää EU-koronarokotustodistus jäsenmaassa annetuista rokotuksista. Lisäksi, asetuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat pyynnöstä myöntää EU-koronarokotustodistuksia myös kolmansissa maissa annetuista rokotteista. Todistus voidaan myöntää rokotevalmisteista, joille joko Euroopan komissio tai jäsenmaan oma myyntilupaviranomainen on myöntänyt myyntiluvan tai jotka Maailman terveysjärjestö (WHO) on hyväksynyt hätätilannekäyttöön.

Vaikka lähtökohtaisesti koronarokotustodistuksen myöntää se maa, jossa rokotus on annettu, asuu Suomessa henkilöitä, jotka ovat saaneet rokotuksia ulkomailla ja joilla on tarve saada EU-koronarokotustodistus Suomesta. EU-koronarokotustodistus on tarpeen esimerkiksi, jos ulkomailla rokotuksia saanut henkilö haluaa hyödyntää EU-koronatodistusta kansallisessa käytössä eikä hänellä ole toisen EU-jäsenvaltion tai sellaisen kolmannen maan myöntämää digitaalista covid-19-todistusta, joka olisi yhteentoimiva EU-koronatodistuksen kanssa.

STM on 13.10.2021 ohjeistanut kuntia myöntämään EU-koronarokotustodistuksia ulkomailla rokotetuille henkilöille[30]. Todistusten myöntäminen edellyttää kansallisen tulostus- ja kirjaamispalvelun käyttöä (KTKP), sillä muut käytössä olevat potilastietojärjestelmät eivät mahdollista rokotusmaan tai muiden kuin Suomessa käytössä olevien rokotevalmisteiden kirjaamista.

---

[29] EU-asetus 2021/953 (EY). Saatavilla: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0953&from=EN

[30] STM. Ohjauskirje 13.10.2021. EU-koronarokotustodistusten myöntäminen ulkomailla annetuista covid-19-rokotuksista. Saatavilla: https://stm.fi/-/stm-on-antanut-ohjauskirjeen-koronatodistuksen-myontamisesta-ulkomailla-annetuista-rokotuksista.

KTKP-järjestelmä on otettavissa käyttöön maksutta kaikissa kunnissa ja kyseessä on sama järjestelmä, jonka avulla terveydenhuolto voi tarvittaessa tulostaa Omakanta-palvelun rokotustodistuksen henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta käyttää itse Omakanta-palvelua.

Tekniset edellytykset kirjata Euroopan komission myyntiluvan saaneita rokotevalmisteita ovat olleet toiminnassa 25.10.2021 alkaen ja tekniset edellytykset kirjata WHO-rokotuksia ovat olleet toiminnassa 5.11.2021 alkaen. Marraskuun puoliväliin mennessä EU-koronarokotustodistuksia oli myönnetty noin 100 kappaletta useassa eri kunnassa. Koska EU-koronarokotustodistuksella on suoria oikeusvaikutuksia esimerkiksi henkilön pääsyyn rajoitusten kohteina oleviin asiakas- ja osallistujatiloihin, mikäli toiminnanharjoittaja on ottanut käyttöön EU-koronarokotustodistuksen, on EU-koronarokotustodistusten myöntämisessä ulkomailla rokotetuille kyse julkisen vallan käytöstä. Edelleen, koska päätös EU-koronarokotustodistuksen myöntämisestä ulkomailla rokotetuille on luonteeltaan viranomaisen ratkaisu, tulee siitä antaa asiakkaalle valituskelpoinen hallintopäätös sekä valitusosoitus sekä myönteisten että kielteisten päätösten yhteydessä.

Pääkaupunkiseudun kunnat ovat 10.11.2021 tiedottaneet, etteivät ne myönnä EU-koronarokotustodistuksia ulkomailla annetuista rokotuksista[31]. Myöhemmin Helsingin kaupunki on 16.11.2021 kirjeessään STM:lle todennut, että mikäli hallintopäätökset nimenomaan kuntien tekemänä katsotaan välttämättömiksi, tulisi EU:n ulkopuolisten rokotustodistusten oikeellisuuden ja aitouden arviointi säätää erikseen kuntien tehtäväksi.

2.11 Koronavilkku

Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi (Koronavilkku) otettiin käyttöön Suomessa 1.9.2020. Sovellus on ollut yhteentoimiva muiden EU-maiden vastaavien sovellusten kanssa 7.1.2021 alkaen. Mobiilisovelluksella on ollut epidemian kulun kannalta myönteistä vaikutusta. Koronavilkun toimeenpanoprojektin 17.9.2021 tehdyn arvioin mukaan syyskuussa 2021 sovelluksen aktiivisia käyttäjiä oli 1,7 miljoonaa. Yli 80% tartunnan saaneille luoduista avauskoodeista syötettiin mobiilisovellukseen aina elokuuhun 2021 asti. Lisäksi Helsingissä on otettu käyttöön avauskoodien automaattinen lähettäminen ja HUS:n Haavi-alue on lähellä automatiikan käyttöönottoa. Tämä nopeuttaa mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamista. 7.9.20-16.9.21 mobiilisovelluksesta Omaolon koronaoirearvioon on ohjautunut 58 008. Perustuen Iso-Britanniassa tehtyihin simulaatioihin jo jäljityssovelluksen 15 % käyttöaste väestötasolla vähentää tartuntoja ja kuolemia. Koronavilkun käyttöaste Suomessa on tällä hetkellä noin 45 %.

STM:n 14.9.2021 julkaisemassa testaus- ja jäljitysstrategiassa testausta kohdennetaan, lieväoireisia kahdesti rokotettuja ei enää aina testata. Oireiset täyden rokotussuojan saaneet, jotka ovat altistuneen koronavirukselle, kuitenkin on jatkossakin tarkoitus testata. Toimenpanon näkemyksen mukaan Koronavilkun hälytyksen jälkeen oireiset myös rokotetut ohjataan jatkossakin testiin. Tästä on mahdollisesti merkitystä epidemian hallinnassa (ml. mahdolliset uudet tarttuvat variantit) ja hyötyä testaamisen kohdentamiseen. THL on suosittanut, että mobiilisovelluksen käyttöä jatkettaisiin esityksen ehdotuksen mukaisesti. Tätä näkemystä tukevat Koronavilkun tilastot ja kyselytutkimustiedot sekä niiden vertailu vasten kansainvälisiä arvioita DPT-sovellusten vaikuttavuudesta.

---

[31] Espoo. Tiedote 10.11.2021. Pääkaupunkiseudun kunnat eivät kirjoita EU-koronatodistuksia ulkomailla annetuista koronarokotuksista. Saatavilla: https://www.espoo.fi/fi/uutiset/2021/11/paakaupunkiseudun-kunnat-eivat-kirjoita-eu-koronatodistuksia-ulkomailla-annetuista.

2.12 Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Liikenteen palveluista annetun lain 179 §:n 2 momentissa säädetään henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista viimeistään 60 päivää ennen suunnitelman toteuttamista Liikenne- ja viestintävirastolle. Olennaiset muutokset voivat olla muutoksia esimerkiksi suunnitelluissa aikatauluissa, reiteissä tai pysäkeissä (HE 161/2016 vp). Tiedot on toimitettava maksutta. Koska sama tieto on toimitettava viranomaiselle vain kerran, ei tietoja tarvitse toimittaa siinä tapauksessa, että ne ovat saatavilla 154 §:n mukaisista rajapinnoista. Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lle.

Covid-19-epidemiasta johtuen 60 päivän ilmoitusvelvollisuudesta on väliaikaisesti poikettu ja ilmoitus on tullut tehdä viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista (ks. laki 1256/2020 ja HE 202/2020 vp, laki 198/2021 ja HE 263/2020 vp, laki 407/2020 ja HE 62/2020 vp sekä laki 676/2021 ja HE 64/2021 vp). Lain 179 a §:ssä säädetty väliaikainen poikkeus on voimassa 31.12.2021 asti.

Koska covid-19-epidemiatilanne on heikentynyt ja joukkoliikenteen käyttöaste on covid-19-epidemian johdosta alhainen, on joukkoliikenteen joustavamman järjestämisen mahdollistaminen yhä tärkeää. Joukkoliikenteen joustavamman järjestämisen mahdollistaminen on tärkeää myös siksi, että matkustajien palaaminen joukkoliikenteeseen voi olla hidasta ja toiminnan palautuminen viedä aikaa, vaikka epidemiatilanne alkaisi helpottaa. Joukkoliikenteen palautuminen edellyttää joustavuutta sääntelyyn ja muuttuneesta aikataulusta tai reitistä ilmoittamisen mahdollistaminen viisi päivää ennen muutoksen voimaantuloa on siten edelleen tarpeen. Tämä edellyttää väliaikaista poikkeamista lain 179 §:n 2 momentin mukaisesta henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan velvoitteesta ilmoittaa mahdollisista aikataulumuutoksista viimeistään 60 päivää etukäteen.

3 Tavoitteet

Esityksen taustalla on erityisesti tavoite suojata perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään ehkäisemällä covid-19-tartuntoja, edistämällä väestön terveyttä sekä turvaamalla jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön. Samalla esityksen tavoitteena on mahdollistaa palvelujen terveysturvallinen käyttö ja siten edistää elinkeinovapautta ja sivistyksellisiä oikeuksia. Esitys toteuttaa myös perustuslaillisen oikeuden jokaiselle riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Vaikka Suomen väestön rokotuskattavuus on jo hyvällä tasolla, on merkittävä osa väestöstä edelleen ilman rokotusten tai sairastetun taudin tuomaa suojaa ja riski epidemian kiihtymiselle, sairastavuuden ja kuolleisuuden nousulle ja terveyspalveluiden kuormittumiselle on yhä todellinen.

Sääntelyn yhtenä tavoitteena on vähentää Suomeen rajat ylittävän liikenteen kautta leviäviä covid-19-tartuntoja sekä ehkäistä uusien covid-19-virusmuunnosten leviämistä Suomeen. Rajat ylittävän henkilöliikenteen aiheuttama riski epidemian kiihtymiselle ja uusien muuntuneiden viruskantojen leviämiselle on yhä merkittävä. Ehdotetuilla toimilla voidaan torjua rajojen yli leviäviä tartuntoja ja estää epidemian uudelleen kiihtyminen, vähentää covid-19-taudista aiheutuvaa sairastavuutta, kuolleisuutta ja inhimillistä kärsimystä sekä turvata sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä tilanteessa, jossa rajat ylittävän henkilöliikenteen määrät lisääntyvät.

Mobiilisovellusta ja tietojärjestelmää koskevien 43 a–i §:n tavoitteena on jatkossakin tarjota väestölle mahdollisuus sovelluksen (Koronavilkku) avulla osallistua tartuntojen leviämisen estämiseen. Epidemiologista syistä käytön jatkamiselle nähdään olevan perusteet, sillä epidemia ei ole vielä vuoden 2021 lopussa ohi. Kansainväliset tutkimukset vastaavista sovelluksista viittaavat siithen, että sovelluksen käytöllä on mahdollista estää epidemian leviämistä.

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa koskevien säännösten sekä henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa koskevien säännösten sekä näiden valvontaa, tarkastuksia, määräyksiä ja pakkokeinoja koskevien säännösten keskeisenä tarkoituksena on vahvistaa paikallisten ja alueellisten viranomaisten mahdollisuuksia ennakoivalla ja nopealla tavalla ryhtyä koronaviruksen leviämisen estämiseksi ja siten väestön terveyden suojelemiseksi covid-19-taudilta välttämättömiin ja oikeasuhtaisiin toimiin.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisen käytön jatkaminen tietyissä vapaa-ajan toiminnoissa vaihtoehtona voimassaoleville viranomaispäätöksin asetetuille velvoitteille ja rajoituksille. Tavoitteena on mahdollistaa erilaisten yleisötilaisuuksien järjestäminen sekä asiakkaiden ja osallistujien pääseminen erilaisiin tiloihin terveysturvallisesti. Tavoitteena on turvata etenkin koronaepidemiasta eniten kärsineiden alojen elinkeinovapaus sekä kyseisten alojen työntekijöiden oikeus työhön vaarantamatta kuitenkaan ihmisten henkeä ja terveyttä tai sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä. Esitettävän koronatodistuksen käyttö mahdollistaa osan mainittujen toimijoiden elinkeinon harjoittamisen ylipäätään.

Esityksessä kuvatun tehtävän säätäminen kunnille koskien EU-koronarokotustodistusten myöntämistä ulkomailla rokotetuille tavoitteena on keventää kuntien hallinnollista taakkaa EU-koronarokotustodistusten myöntämisessä ulkomailla rokotetuille vapauttamalla kunnat hallintopäätöksen tekemisessä päätösten yhteydessä. Esityksen tavoitteena on myös taata ulkomailla rokotuksia saaneille yhdenvertainen mahdollisuus hyödyntää EU-koronatodistusta sen kansallisessa käytössä.

Valvontaa ja virka-apua koskevien säännösten tavoitteena on varmistaa säännösten tehokas toimeenpano.

Esityksen tavoitteena on lisäksi mahdollistaa joustavat julkisen liikenteen järjestelyt ja palautuminen covid-19-epidemian jatkuessa. Liikenteen palveluista annetun lain aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamista covid-19-epidemian aikana koskevan säännöksen voimassaolon väliaikaisella jatkamisella mahdollistettaisiin julkisen liikenteen joustavampi järjestäminen myös joulukuun 2021 jälkeen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Tartuntatautilaki

Tartuntatautilainväliaikaisia terveysturvalliseen maahantuloon liittyvien 16 a–16 g §:ssä olevien säännösten voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi. Nykyisten väliaikaisten säännösten päättymisen jälkeenkin Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta covid-19-testistä. Jos Suomeen saapuvalla henkilöllä ei olisi esittää tällaista todistusta covid-19-

taudista, hänen tulisi käydä testissä Suomeen saavuttuaan. Velvoite käydä covid-19-testissä 72–120 tunnin kuluessa maahan saapumisesta koskisi heitä, joilla olisi covid-19-testitodistus, jotka kävisivät covid-19-testissä Suomeen saavuttuaan tai jotka olisivat saaneet vain osittaisen rokotesarjan. Rokotesarjan määritelmää myös tarkennettaisiin siten, että rokotussarjalla tarkoitettaisiin myyntiluvassa määriteltyjen rokoteannosten lukumäärän lisäksi myös aikaisemmin sairastetun covid-19-taudin ja yhden covid-19-rokoteannoksen yhdistelmää. Lain 16 §:n 2 momentin voimassaoloa ei ehdoteta jatkettavaksi, joten voimassa olevassa säännöksessä oleva maita ja alueita koskeva poikkeus sekä valtioneuvoston asetuksenantovaltuus poistettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi väliaikaisia tartuntatautilain 4 a luvun säännöksiä koskien koronan jäljitykseen tarkoitetun mobiilisovelluksen ja tietojärjestelmän käyttöä. Lisäksi ehdotetaan jatkettavaksi voimassa olevaan tapaan tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä ja niiden suojasta.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi 58 a–58 h § ja 59 a–59 e pykälien voimassaoloa. Säännökset koskevat ravitsemisliikkeiden hygieniavelvoitteita, toiminnan väliaikaista rajoittamista ja valvontaa, henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa sekä näiden valvontaa, tarkastuksia, määräyksiä, pakkokeinoja, toimivaltaisia viranomaisia ja tietojen saantioikeutta.

Lisäksi ehdotetaan jatkettavaksi matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista henkilöliikenteessä ja tilojen väliaikaista sulkemista koskevia 58 f ja g §:ien voimassaoloa siten muutettuina, että säädetyistä viranomaisen päätöksenteon kriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennettaisiin kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttäisi, että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi 58 i §:n mukaista mahdollisuutta edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta taikka asiakas- ja osallistujatilaan tai ravitsemisliikkeeseen tulevilta ihmisiltä covid-19-tautia koskevaa luotettavaa todistusta viranomaispäätöksissä toiminnalle asetettujen rajoitusten välttämiseksi (koronatodistus). Koronatodistuksen käyttöä koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin kohdentamalla käyttö koskemaan yleisötilaisuuden ja tilan aukioloaikoja. Lisäksi jatkettaisiin voimassa olevaan tapaan 58 j §:n mukaista sääntelyä koronatodistukseen liittyvien henkilötietojen käsittelystä ja 58 k §:n mukaista koronatestejä koskevaa sääntelyä.

Esityksessä ehdotetaan sääntelyä siitä, millä edellytyksillä kuntien tulee myöntää EU-koronarokotustodistuksia ulkomailla rokotetuille. Kyse ei olisi kunnille säädettävästä uudesta tehtävästä, sillä terveydenhuoltolain 22 §:n mukaan kunnan tulee huolehtia siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan todistuksen silloin, kun todistuksen tai lausunnon tarve perustuu lakiin, tai on asukkaan tai potilaan hoidon, toimeentulon, opiskelun tai muun vastaavan syyn kannalta välttämätöntä. Todistuksen myöntäminen on välttämätöntä, jotta kunnan asukkailla, joiden suoja covid-19-tautia vastaan on samanlainen, olisi yhdenvertaset oikeudet osallistua kunnan alueella järjestettäviin palveluihin, joiden terveysturvallisuuden varmistamiseksi edellytetään EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä.

Kuntien hallinnollisen taakan keventämiseksi ehdotetaan, ettei todistuksen myöntämisestä tarvitse laatia erillistä hallintopäätöstä. Hallintopäätös perusteluineen ja valitusosoituksineen tulisi kuitenkin tehdä silloin, jos EU:n digitaalista koronatodistusta ei hyväksyttäisi.

Lisäksi jatkettaisiin edellä mainitusta sääntelystä johtuvien kustannusten korvausta, virka-apua ja päätösten täytäntöönpanoa koskevien 79 §:n 3 momentin, 89 a §:n ja 91 §:n täsmennysten voimassaoloa. Myös covid-19-testin laiminlyöntiä koskevaa rikkomusta koskevan 87 a §:n voimassaoloa jatkettaisiin.

Liikenteen palveluista annettu laki

Ehdotetulla lailla liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta jatkettaisiin liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaoloa kuudella kuukaudella 30.6.2022 saakka.

Lain 179 a §:ssä säädetty lyhyempi ilmoitusaika mahdollistaa liikennöitsijöille muun muassa aikataulu- ja reittimuutokset sekä vuorojen perumisen ja aloittamisen nopeammassa aikataulussa covid-19-epidemian aikana. Julkisen liikenteen järjestelyiden joustavoittamista pidetään yhä tarpeellisena, koska covid-19-epidemiatilanne on heikentynyt ja voi esitysluonnoksen valmistelun aikaisen arvion mukaan jatkua vuodenvaihteen yli. Vaikka epidemiatilanne helpottaisi, on todennäköistä, että joukkoliikenteen palautuminen normaaliin, epidemiaa edeltävään toimintaan vie aikansa. Joukkoliikenteen palautuminen edellyttää joustavuutta sääntelyyn. Joukkoliikenteen palautumisen lisäksi on mahdollista, että matkustajamäärät pysyvät toistaiseksi matalina ja matkustajien palaaminen joukkoliikenteen pariin tapahtuu hiljalleen. Joukkoliikenteen ja matkustajamäärien palautumiseen sekä julkisen liikenteen suosioon vaikuttaa todennäköisesti myös etätyön lisääntyminen, oman auton omistamisen lisääntyminen ja esimerkiksi ympäristöystävällisten autojen määrän lisääntyminen. Kehitystä on vaikea ennakoida, mutta on mahdollista, että aiemmin joukkoliikennettä käyttäneet matkustajat ovat siirtyneet covid-19-epidemian johdosta enenevissä määrin yksityisautoiluun. Poikkeuksen voimassaolon jatkaminen mahdollistaa lopetettujen vuorojen joustavamman uudelleenkäynnistämisen ja on siten tärkeää myös normaalitilaan palautumisen kannalta.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla pystytään tehokkaasti suojelemaan väestön terveyttä sekä turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon kantokykyä ehkäisemällä covid-19-tartuntojen leviämistä.

Esityksen vaikutuksia Suomeen saapuviin henkilöihin, matkustajavirtoihin Suomeen saavuttaessa, rajalla toimivien viranomaisten toimintaan sekä matkailuelinkeinoon rajat ylittävässä liikenteessä on kuvattu hallituksen esityksissä tartuntatautilain muuttamisesta HE 105/2021 vp ja HE 131/2021 vp. Samoin hallituksen esityksissä HE 105/2021 vp ja HE 131/2021 vp on arvioitu ehdotetun 87 a § mukaisen seuraamusmenettelyn vaikutuksia.

Ehdotetun voimassaolon aikana keskeisiä muutoksia covid-19-tartuntojen torjunnassa rajat ylittävässä liikenteessä aiheuttavat ulkorajaliikenteen rajoitusten purkaminen, matkustajamäärien kasvu sekä ulko- että sisärajaliikenteessä sekä rokotustodistusten yleistyminen. Ennakoimattomia vaikutuksia voivat aiheuttaa epidemian epäsuotuisia kehitys Suomessa, rokotesuojan heikkeneminen ajan myötä sekä tarvittavat tehosteannokset sekä uusien huolestuttavien virusmuunnosten ilmaantuminen globaalisti.

Mobiilisovelluksen osalta vaikutuksia on kuvattu tarkemmin esityksessä HE 101/2020 vp kohdassa ”4.2 Pääasialliset vaikutukset”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Säännöksillä on esimerkiksi vaikutuksia covid-19 tartuntaketjujen jäljittämisen sekä katkaisun tehostamiseen. Kansainvälisten tutkimusten mukaan vastaavilla tartunnanjäljitystä tehostavilla mobiilisovelluksilla on voitu estää covid-19-tartuntojen leviämistä.

Ravitsemistoimintaan kohdistuvien rajoitusten yleisiä vaikutuksia on kuvattu hallituksen esityksissä HE 32/2020 vp ja HE 6/2021 vp. Ravitsemisliikkeisiin liittyvien altistumistilanteiden määrän arviointi on haasteellista. Altistuneiden todellisen määrän arvioidaan olevan raportoitua määrää huomattavasti suurempi, sillä pienempiä altistustilanteita on paljon ja hyvin usein altistuneiksi voidaan nimetä tai tunnistaa vain oman seurueen jäsenet eikä muita, toisilleen tuntemattomia asiakkaita. Sama koskee myös ravitsemisliikkeissä tapahtuneiden tartuntojen määrää, joka on todennäköisesti aliarvio johtuen sekä raportoinnin puutteista että siitä, että tartunnan lähde jää nykyisellään suuressa osassa tapauksista selvittämättä. Suomessa on aluehallintoviranomaisten mukaan lähes 10 000 anniskelulupaa ja niiden piirissä 3,2 miljoonaa asiakaspaikkaa. THL luokittelee tartuntariskin suuruuden ja leviämispotentiaalin arvioinnin perusteella baarien ja pubien, karaokebaarien ja yökerhojen sisätilat merkittävän riskitason ympäristöiksi, ulkoilma-anniskeluterassit kohtalaisen riskitason ympäristöiksi ja vastaavasti henkilöstöravintolat sekä ruokaravintoloiden sisätilat ja ulkoilmaruokailu-terassit vähäisen riskitason ympäristöiksi[32]. Laitoksen arvio on, että alkoholimyyntiin keskittyvissä ja myöhään auki olevissa ravitsemisliikkeissä vallitsee erittäin merkittävä tartunnan riski erityisesti rokottamattomille tai vain osittain rokotetuille henkilöille. Ottaen huomioon ko. ravitsemisliikkeiden riskitason sekä erittäin suuren asiakaspaikkojen määrän, voi ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittamisella olla hyvin suuri merkitys epidemiatilanteen hallitsemiseksi.

Henkilöliikenteessä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa koskevien säännösten 58 c – 58 h §:n ja 59 a – 59 e §:n osalta vaikutuksia on arvioitu voimassa olevia väliaikaisia lakeja koskevien hallituksen esitysten (HE 245/2020 vp ja HE 31/2021 vp) jaksossa 4.2 Pääasialliset vaikutukset. Vaikutuksia on arvioitu myös eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöissä StVM 1/2021 vp, StVM 2/2021 vp ja StVM 7/2021 vp sekä esimerkiksi sivistysvaliokunnan lausunnossa SiVL 12/2020 vp.

Koronatodistuksen käyttöä täsmennettäisiin ehdotuksen 58 i §:n 2 momentissa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on todennut, että jos koronatodistusta käytetään ravitsemisliikkeissä vain osan aikaa, todistuksen tavoitteena ollut tartuntariskien vähentäminen ei toteudu, vaan nämä käytännöt saattavat jopa lisätä riskejä. Ehdotuksen mukaan säädettyjä tai päätettyjä rajoituksia ei tarvitsisi noudattaa, jos koronatodistukset vaaditaan koko kyseisen tilaisuuden tai liikkeen aukioloajan. Ehdotuksen tarkoituksena on suojella erityisesti rokottamattomia henkilöitä nykytilannetta tehokkaammin ihmisjoukoissa leviäviltä tartunnoilta. Koronatodistuksen haltijoiden, joita on yli 80 prosenttia 12 vuotta täyttäneestä väestöstä, palveluiden käyttömahdollisuuksiin täsmennys ei vaikuttaisi. Ravitsemisliikkeiden, yleisötilaisuuksien ja muiden tilojen asiakasmääriä täsmennys voisi pienentää aluksi jonkin verran, mutta rokotuskattavuuden lisääntyessä tämä vaikutus lievenisi.

Koronatodistukseen liittyviä vaikutuksia on selvitetty tarkemmin hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta HE 131/20210 vp kohdassa 4. Pääasialliset vaikutukset, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Koronatodistuksen esittämisedellytystä koskevilla säännöksillä voidaan mahdollistaa erilaisten yleisötilaisuuksien terveysturvallinen järjestäminen ja tilojen käyttö nykyistä laajemmin ja parantaa näin

[32] THL. Arvio tapahtumien ja kokoontumisten koronavirukseen liittyvästä riskistä. Viitattu 8.11.2021. Saatavilla: https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronavirukseta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/arvio-tapahtumien-ja-kokoontumisten-koronavirukseen-liittyvasta-riskista.

toimijoiden ja elinkeinonharjoittajien liiketoimintamahdollisuuksia ilman, että näihin liittyy nykyrajoituksiin verrattuna suurempaa tartuntojen leviämisen riskiä.

Kunnille säädettäisiin väliaikainen tehtävä myöntää EU-koronarokotustodistuksia ulkomailla rokotetuille. Samalla kunnat vapautettaisiin velvollisuudesta laatia erillinen hallintopäätös myönteisen päätöksen yhteydessä. Esitys selkeyttää nykyistä kuntien käytäntöä myöntää EU-koronarokotustodistuksia ja samalla helpottaa kuntien hallinnollista työmäärää. Asiakkaan näkökulmasta ehdotus edistää yhdenvertaista mahdollista hyödyntää todistusta rokotuksista EU-koronatodistuksen kansallisen käytön yhteydessä. Henkilöitä, joilla on kotikunta Suomessa tai kotikuntaan rinnastuva oikeus saada julkisen terveydenhuollon palveluja Suomessa ja joilla on tarve saada EU:n digitaalinen koronarokotus ulkomailla annetuista rokotuksista, arvioidaan olevan noin 5 000.

Esityksessä mainitulla rajoitussääntelyllä ei pystytä yksin vaikuttamaan koronaviruksen leviämiseen, mutta rajoitukset ovat selvästi olleet tarpeellinen ja välttämätön osa julkisen vallan eri alueille ulottuvien suositusten, rajoitusten ja velvoitteiden muodostamaa keinovalikoimaa. Vaikka yksittäisten rajoitustoimien vaikutusta epidemian kulkuun ja tartuttavuusluvun muutokseen on erittäin vaikeaa tutkia ja määrittää, esimerkiksi juuri ravitsemistoiminnan, liikenteen ja muun elinkeinotoiminnan rajoitusten arvioidaan suojaavan väestöä tartuntataudin leviämiseltä. Juuri kysymyksessä olevia rajoituksia on myös käytetty muissa maissa ja niiden vaikuttavuutta määrittäviä tutkimuksia on jatkossa odotettavissa.

Esitettyjä rajoituksia ei välttämättä käytettäisi koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi. Lain voimassaolon tarkoitus on sen sijaan varmistaa, että rajoitukset voidaan ottaa käyttöön tilanteessa, jossa ilman niitä epidemia leviäisi hallitsemattomasti. Tällaisesta leviämisestä on useita esimerkkejä globaalisti ja uhka tästä on ollut läsnä myös Suomessa. On myös mahdollista, että virusmuunnokset voivat saada aikaan vakavien tautitapausten lisääntymistä ja aiheuttaa sairaala- ja tehohoidon kapasiteetin nopeaakin ylikuormittumista. Kapasiteetin ylikuormittuminen aiheuttaa paitsi koronatartunnan saaneiden hoidon vaarantumisen, myös muista sairauksista kärsivien hoidon viiveitä ja hoidon laadun huomattavaa heikkenemistä.

4.3 Taloudelliset ja viranomaisiin kohdistuvat vaikutukset

Vaikutukset yrityksiin ja muihin yhteisöihin

Esityksen rajojen terveysturvallisuutta koskevien säännösten (16 a–g §) vaikutuksia kansainvälisen liiketoiminnan harjoittamiseen ja matkailualan sekä rajat ylittävään liikenteen yritystoimintaan on kuvattu hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp.

Koronatodistukseen liittyviä vaikutuksia on selvitetty tarkemmin hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta HE 131/20210 vp kohdassa 4 .3 Taloudelliset vaikutukset, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Koronatodistuksen esittämisedellytyksen käyttöönotto olisi toiminnanharjoittajille vapaaehtoista ja muodostaisi näin toiminnanharjoittajalle vaihtoehdon lain 58, 58 a ja 58 d §:ssä tarkoitettujen rajoituspäätösten noudattamiselle pois lukien yleisötilaisuuksien kieltäminen kokonaan lain 58 §:n nojalla. Toiminnanharjoittajilla viitataan tässä sekä yrityksiin että yhteisöihin. Ottamalla koronatodistuksen esittämisedellytyksen käyttöön toiminnanharjoittaja välttyisi muiden covid-19-epidemian leviämistä ehkäisevien rajoitusten noudattamiselta.

Vaikutukset covid-19-testausmääriin

Suomeen saapuvien matkustajien covid-19-testaus ja covid-19-testaus EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä varten kuluttavat rajallista kansallista testauskapasiteettia. Testauskapasiteetti on kokonaisuus, joka käsittää sekä näytteenoton ja analysoinnin tarvikkeet ja laitteiston että näytteenottoon ja analysointiin tarvittavan henkilöstön. Tällä hetkellä Suomen PCR-testauskapasiteetti on noin 40 000 näytettä vuorokaudessa. Lisäksi antigeenitestauskapasiteettia on noin 5 000–8 000 näytettä vuorokaudessa.[33] Kansallisen testauskapasiteetin kuormitukseen vaikuttaa keskeisesti Suomen epidemiatilanne – mitä enemmän tautitapauksia todetaan, sitä enemmän testausta tarvitaan diagnostiikan ja tartunnanjäljityksen käyttöön. Kansalliseen testaustarpeeseen vaikuttaa myös testauksen kohdentaminen esimerkiksi rokottamattomaan väestöön. Rokotuskattavuuden nousu voi näin ollen vähentää testaustarvetta ja vapauttaa kapasiteettia esimerkiksi rajoilla ja oleskelukunnissa tapahtuviin testauksiin.

Siitä huolimatta, että rokotuskattavuus globaalisti nousee, Suomeen saapuvien matkustajien määrän lisääntyminen ylläpitää ja mahdollisesti lisää tarvetta covid-19-testaukselle niin rajanylityspaikoilla ja muissa kuntien järjestämissä testauspisteissä. Hallituksen esityksessä HE 105/2021 vp on arvioitu Suomeen saapuvien henkilöiden päivittäistä testaustarvetta. Arvioon vaikuttavat keskeisesti saapuvien matkustajien määrä sekä lähtömaan rokotuskattavuus, taudin sairastaneiden osuus sekä niiden matkustajien osuus, joilla on ennakkotestitodistus.

Ilman hyväksyttävää covid-19-tautia koskevaa todistusta Suomeen saapuvien rajanylittäjien osuus vaihtelee rajan ylityspisteittäin. Helsinki-Vantaan lentoasemalle saapui syyskuussa 2021 noin 154 000 matkustaja, joista noin 4 % ohjattiin välittömästi covid-19-näytteenottoon lentoaseman näytteenottopisteeseen. Covid-19-rokotuskattavuuden noustessa matkustajien lähtömaissa, on todennäköistä, että maahantulotestaukseen osallistuvien osuus tulee edelleen vähenemään kesään 2022 mennessä. Suomeen saapuvien kansainvälisten lentomatkustajien lukumäärällisesti merkittävimmät lähtömaat ovat sellaisia, joissa väestön rokotuskattavuus on keskimäärin hyvällä tasolla.

Helsingin satamassa on heinä-lokakuussa 2021 tehty noin 5 000–7 000 covid-19-testi kuukausittain ja määrä on noussut sisärajavalvonnan päättymisen 26.7.2021 jälkeen. Testausmäärissä ei ole vielä havaittu muutoksia lähtömaiden rokotuskattavuuden nousun myötä, mikä johtunee samanaikaisesti lisääntyvistä matkustajamääristä. Tällä hetkellä noin kolmella neljästä matkustajasta on todistus hyväksyttävästä rokotesarjasta.

Turun lentoasemalla ja satamassa covid-19-testauksen tarve on merkittävästi laskenut ja testiin ohjautuu tällä hetkellä vain yksittäisiä henkilöitä.

Vaikutukset julkiseen talouteen

EU:n koronatodistusten lukemisen kansallisessa käytössä mahdollistavan sovelluksen n kehittämisen ja siihen suoraan liittyvän viestinnän kustannuksiksi on arvioitu noin 580 000 euroa. Tämä summa on osoitettu THL:n johtaman projektin käyttöön ja jakautuu sieltä sovellusta kehittävälle taholle, Kelalle todistuksessa käytettävän tiedon laadun parantamiseen sekä THL:n omaan määrittelytyöhön.

Koronatodistuksiin liittyvän valvonnan sekä ohjauksen ja muun kuin kansalaisiin kohdistuvan neuvonnan arvioitiin hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp lisäävän aluehallintovirastojen resurssitarvetta 5-8 henkilötyövuotta valtakunnallisesti. Asian toimeenpanossa on ilmennyt, että

[33] STM. Kansallinen covid-19-testaus- ja jäljitysstrategia 14.9.2021. Saatavilla: https://stm.fi/koronaviruksen-testausstrategia.

erityisesti neuvontatehtävä on työllistänyt aluehallintovirastoja, mutta koronatodistusten käyttöönotto on saattanut korvata tai jopa keventää tartuntatautilain nojalla asetettujen rajoitusten valvontaa. Aluehallintovirastot ovat keskittäneet koronaan liittyviä neuvontatehtäviään valtakunnalliseen asiakaspalveluun ja esimerkiksi usein kysyttyjen kysymysten keräämisen internetsivustoille arvioidaan keventävän neuvonnan resurssitarpeita pidemmällä aikavälillä. Muille kuin kansalaisille kohdistuvan koronatodistuksiin liittyvän neuvonnan reusurssitarpeen arvioidaan koronatodistuksen käyttöönoton jälkeen vaativan koronatilanteesta riippuen noin 2-4 henkilön työpanoksen, joka riittää myös muuhun aluehallintovirastojen koronaan liittyviin neuvontatehtäviin. Aluehallintovirastojen valvonnan sekä ohjauksen ja neuvonnan resurssitarpeisiin liittyy kuitenkin epävarmuutta ja ne riippuvat suuressa määrin epidemiatilanteen kehittymisestä ja viranomaispäätöksin asetettuja rajoitusten laajuudesta ja voimassaolosta.

Aluehallintovirastoille ja muille lain johdosta tehtäviä aiheuttaville viranomaisille lain toimeenpanosta vuonna 2022 aiheutuvat kustannukset riippuvat covid-19-epidemian kestosta, etenemisestä sekä sen leviämisen estämisen edellyttämien toimenpiteiden tasosta, on lain toimeenpanosta vastaavien viranomaisten mahdollista lisämäärärahatarvetta arvioitava vuoden 2022 lisätalousarvioiden valmistelun yhteydessä.

Koska koronatodistuksen esittämisedellytys on vaihtoehto rajoituksille, on oletettavaa, että rajoitusten poistuessa erilainen taloudellinen toimeliaisuus lisääntyy. Tätä on käsitelty tarkemmin yritysvaikutusosiossa. Lisäksi taloudellisen toimeliaisuuden kasvu lähtökohtaisesti parantaa yritysten kannattavuutta ja verotulojen kasvua. Koronatodistuksen käyttöönotto voisi myös vähentää yritystukien tarvetta, koska yritykset pystyisivät harjoittamaan elinkeinotoimintaansa vapaammin koronatodistuksen myötä eikä yritysten tarvitsisi rajoittaa elinkeinotoimintaansa erinäisten rajoitusten vuoksi. Vastaavasti vähenisi tarve kulttuuri- ja liikunta-alan koronatuille. Parantuvan työllisyyden myötä myös maksettavat sosiaaliturvaetuudet (työttömyysturva, asumis- ja toimeentulotuki) oletettavasti vähenisivät.

EU-koronarokotustodistusten myöntämistä koskeva säännös ulkomailla rokotetuille kunnan asukkaille saattaisi lisätä kuntien kustannuksia, vaikka velvollisuus todistuksen myöntämiseen tuleekin jo voimassaolevan terveydenhuoltolain 22 §:stä. Kustannusten syntyminen johtuisi siitä, ettei kunnilla ole ennen covid-19-epidemiaa tarvetta kehittää erillistä menettelyä ulkomaisten covid-19-rokotteiden hyväksymiseksi. Kustannuksia voi siis syntyä kertaluontoisesti KTKP-järjestelmän käyttöönotosta ja toimintamallin suunnittelusta, mitä vähentää se, jos kunnat sopivat toiminnan järjestämisestä alueellisessa yhteistyössä. Lisäksi kustannuksia muodostuu myönnettyjen todistusten lukumäärästä riippuen todistusten oikeellisuuden arvioinnista, rokotustietojen kirjaamisesta, tarvittaessa hallintopäätösten laatimisesta kielteisen päätöksen saaneille sekä mahdollisten oikaisuvaatimusten käsittelystä. Jos todistuksia laadittaisiin kaikkiaan noin 5 000 kappaletta, on STM arvioinut kaikille kunnille toiminnasta syntyviksi kokonaiskustannuksiksi noin 150 000 euroa. Hallitus on sitoutunut korvaamaan covid-19-epidemiaan liittyvät välittömät kustannukset kunnille ja kuntayhtymille niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Kustannukset korvataan valtion talousarviomenettelyn kautta. Kunnat voisivat hakea korvattavaksi myös EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntämisestä aiheutuneita välittömiä kustannuksia.

Vaikka julkiseen talouteen syntyisi uudistusten myötä menojen kasvua, uudistuksen kokonaisvaikutus julkiseen talouteen odotetaan yllä mainittujen seikkojen perusteella olevan selvästi myönteinen.

Vaikutukset kuntiin

Ehdotettujen 16 a-16 g §:n osalta vaikutuksia kuntiin on tarkasteltu tarkemmin tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (701/2021) säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) kappaleessa 4.2 Pääasialliset vaikutukset sivuilla 32-35. Kunnat ovat epidemian aikana kehittäneet toimintamalleja, joilla vastataan lisääntyneen matkustajamäärän neuvontaan ja ohjaukseen, tulkkauspalvelujen järjestämiseen, todistusten tarkastamiseen, testaukseen sekä erilaisten viranomaispäätösten tekemiseen. Vaikka kunnat ovat toistaiseksi pystyneet järjestämään vaaditut palvelut hyvin tai kohtalaisesti, ovat ne ja sairaanhoitopiirit viestittäneet, että rajaturvallisuuteen käytetyt resurssit ovat haitanneet muiden terveydenhuollon palvelujen järjestämistä. Osa kunnista arvioi, etteivät ne matkustajamäärien kasvaessa tai tilanteen pitkittyessä kykene huolehtimaan todistusten tarkastamisesta, Suomeen saapuvien matkustajien covid-19-testauksesta sekä matkustajien covid-19-testauksen toteutumisen valvonnasta nykyiseen tapaan siitä huolimatta, että todistusten digitaalista ja/tai pistokoemaista tarkastamista, Finentry-palvelua sekä muiden kuin terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamista hyödynnettäisiin mahdollisuuksien mukaan. Erityisesti terveydenhuollon henkilöstön saatavuus on rajallinen ja sitä kuluttavat kunnissa niin väestön rokotusten järjestäminen, kotimaista alkuperää olevien tautitapausten lukumäärä kasvu ja sen edellyttämä tartunnanjäljitystehtävien lisääntyminen sekä kasvanut kiireettömän hoidon hoitovelka ja sen purkaminen.

Ehdotettujen EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevien 58 i - j §:n lisäämisellä tartuntatautilakiin ja niihin liittyen rajoituspäätösten valvontaa koskevien 59 a, 59 c ja 59 e §:n muuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kuntiin. Koronatodistuksen käyttöönotto olisi vaihtoehtoinen toimintamalli viranomaisen tekemille rajoituspäätöksille, eikä näin ollen edellyttäisi kunnilta erillisiä toimia. Valvontasäännökset velvoittavat kuntia jo voimassa olevan lain nojalla, eikä koronatodistuksen käyttöönoton valvonta edellytä merkittäviä muutoksia kuntien jo nyt suorittamaan valvontaan, vaan valvonta voidaan suorittaa jo rajoituspäätöksiä koskevan valvonnan yhteydessä.

Ehdotetun 58 l §:n mukainen velvollisuus sisältyy asiallisesti jo voimassaolevan terveydenhuoltolain 22 §:ään, mutta ehdotettu sääntely tarkentaisi niitä perusteita, joiden täyttyessä kuntien tulisi jatkossa myöntää EU:n ulkopuolella rokotuksen saaneille kunnan asukkaalle EU-asetuksen mukainen EU-koronarokotustodistus. Mikäli todistusta ei myönnettäisi, henkilölle olisi annettava asiasta valituskelpoinen päätös. Kuntien hallinnollisen taakan keventämiseksi ehdotettaisiin, ettei kuntien tarvitsisi tehdä todistuksen myöntämiseen liittyvää päätöstä silloin, kun se myönnettäisiin hakijalle hakemuksen mukaisesti.

Kunnissa ei kuitenkaan välttämättä ole aikaisemmin myönnetty EU:n digitaalisia koronatodistuksia Euroopan ulkopuolella rokotetuille henkilöille, minkä vuoksi kunnan velvollisuuden selkeyttäminen voi merkitä uusien prosessien kehittämistä kunnissa. EU-koronarokotustodistusten tarvetta ulkomailla rokotetuille on vaikea arvioida, sillä ei ole käytettävissä tarkkaa tietoa siitä, kuinka moni henkilö, jolla on kotikunta Suomessa tai kotikuntaan rinnastuva hoito-oikeus Suomessa, on saanut rokotuksia ulkomailla. Loka-marraskuun 2021 aikana todistuksia oli myönnetty noin 100 kappaletta. Mikäli todistusten kysyntä olisi vastaavaa kuin Hollannissa, olisi tarvittavien todistusten määrä Suomessa noin 10 000 kappaletta. Kysyntään vaikuttaa kuitenkin ulkomailla rokotuksia saaneen väestömäärän ohella rajoitustoimenpiteiden käyttöönotto toiminnoissa, joissa koronapassia voidaan edellyttää. Tarve saada EU-koronatodistus ulkomailla annetuista rokotuksista koskee nimenomaan EU-koronatodistuksen kansallista käyttöä, sillä rajat ylittävässä liikenteessä voidaan hyväksyä myös muu todistus kuin EU:n digitaalinen koronatodistus. Koska Hollannissa EU-koronatodistus on otettu kansalliseen käyttöön laajasti ilman ehdollisuutta muille rajoitustoimenpiteillä, on todennäköistä, että Suomessa EU-koronarokotustodistusten tarve ulkomailla rokotetuille on pienempi, noin 5 000 kappaletta. Mikäli todistusten

tarve jakautuisi tasaisesti kaikkien kuntien välillä, tarkoittaisi se noin 16 todistusta kuntaa kohden. Käytännössä todistusten tarve kohdistuu luultavimmin kuitenkin väestömäärältään suuriin kuntiin, joissa todistusten tarve voi olla tuhansia.

Nykyiseen toimintamalliin verrattuna ehdotus vähentää kuntien todistusten myöntämiseen kuluvaa hallinnollista työmäärää, sillä esityksen mukaan kunnat vapautettaisiin velvollisuudesta laatia hallintopäätös viranomaisen myönteisestä ratkaisusta. Kielteisen päätöksen yhteydessä kuntien olisi kuitenkin laadittava hallintopäätös ja liitettävä siihen valitusosoitus. Hollannista saatujen tietojen perusteella todistusten yleisten hakuedellytysten täyttyessä on kielteisten päätösten osuus ollut erittäin vähäinen. Kokonaisuutena arvioituna ehdotetulla sääntelyllä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kuntiin.

Vaikutukset kuntien talouteen ja kansantalouteen

Ehdotus tulee lisäämään kuntien ja valtion kustannuksia, jotka liittyvät maahan saapuvien henkilöiden ennakkotodistusten tarkastamiseen, covid-19-testaukseen sekä toiminnan suunnitteluun ja valvontaan. Syntyvien kustannusten määrään vaikuttavat keskeisesti Suomeen saapuvat matkustajamäärät, ennakkotodistusten kattavuus, testaustarve, testien hinta, sähköisten neuvonta- ja ajanvarauspalveluiden saatavuus sekä niiden hankintahinta ja hyödyntäminen sekä valittu valvontamekanismi (digitaalisten lukulaitteiden hyödyntäminen, tarkastaminen pistokokein). Rajanylityspaikoilta saadun ajantasaisen tilannetiedon ja viimeaikaisen kehityksen perusteella voidaan arvioida, että Suomeen saapuvien matkustajien testaamisen päiväkohtainen määrä olisi noin 600–1 000 ja kustannukset noin 13–22 miljoonaa euroa lain voimassaoloaikana. Vuoden 2021 syksyn aikana rajoilla tehtävän testaamisen määrä ei ole kasvanut matkustajamäärien kasvusta huolimatta, jonka voidaan arvioida johtuvan rokotuskattavuuden noususta.

Ehdotus voi myös tuoda kunnille ja yrityksille tuloja, mikäli rajat ylittävän liikenteen rajoituksesta pystyään terveysturvallisesti luopumaan ja matkustajamäärät lisääntyvät. Pitkällä tähtäimellä epidemian hallinta normalisoi palvelutarvetta terveydenhuollossa, kun covid-19-epidemiaan torjuntaan tarvitut resurssit voidaan vapauttaa. Mikäli liikennöitsijät jatkavat ennakkotodistusten edellyttämistä matkustajiltaan, vähentää se tarkastamisesta, testauksesta ja valvonnasta aiheutuvia kustannuksia terveydenhuoltojärjestelmälle.

Matkustamisen vapautuminen mahdollistaa kansainvälisen yritystoiminnan ja matkailun elpymisen, mikä vaikuttaa tältä osin myös työllisyyteen positiivisesti. Kaikki edellä mainitut tekijät puolestaan lisäävät kulutusta ja vaikuttavat myönteisesti kansantalouteen. Parantuva työllisyys lisää kuntien verotuloja.

Kustannusten korvaamisesta

Tartuntatautilain 78 ja 79 §:ssä säädetään kustannusten korvaamisesta. Hallitus on sitoutunut korvaamaan covid-19-epidemiaan liittyvät välittömät kustannukset kunnille ja kuntayhtymille niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Selvyyden vuoksi lain 79 §:ään lisätyn väliaikaisen 3 momentin, jossa säädettäisiin erikseen todistusten tarkastamisesta ja covid-19-testauksesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille ja kuntayhtymille, voimassaoloa jatkettaisiin. Sääntelyn seurauksena näistä toimista aiheutuvat kustannukset eivät jäisi kuntien kannettavaksi, vaan valtio kantaisi vastuun kustannuksista. Kustannukset korvataan kunnille ja kuntayhtymille myönnettävillä valtionavustuksilla.

Rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevan lain (1201/2013) 20 §:n mukaan Kansaneläkelaitos korvaa kunnille ja sairaanhoitopiireille julkisen terveydenhuollon palveluista aiheutuneet kustannukset, jos hoitoa on annettu henkilölle, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa mutta, jolla on kansainvälisen lainsäädännön tai kansainvälisen sopimuksen nojalla oikeus saada terveydenhuollon palveluita Suomessa. Lisäksi valtion korvausta voi poikkeuksellisesti hakea kotikunnan omaaville henkilöille annettujen terveydenhuollon palveluiden kustannuksista, jos toinen valtio on EU-lainsäädännön nojalla vastuussa kyseiselle henkilölle annetun hoidon kustannuksista. Laissa 'terveydenhuollon palvelulla' tarkoitetaan potilaan terveydentilan määrittämiseksi taikka hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi terveydenhuollon ammattihenkilön tai terveydenhuollon toimintayksikössä tehtäviä toimenpiteitä. Rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevan lain pääasiallisena tavoitteena on turvata yksittäisen henkilön oikeus saada tarvitsemiaan terveydenhuollon palveluita. Oireettoman henkilön covid-19 testaaminen voi kuitenkin kuulua lain soveltamisalan piiriin, jos testaaminen suoritetaan terveydenhuollon ammattihenkilön antaman ohjeistuksen seurauksena esimerkiksi altistumistilanteessa. Maahan tuloon kytkeytyvä testaaminen on tarkoitus tehdä kansanterveyden suojelemiseksi, jolloin tällaisen testaamisen kustannukset olisi ensisijaisesti katettava valtion avustuksella tai muulla valtion rahoituksella.

Liikenteen palveluista annettu laki

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamista covid-19-epidemian aikana koskevan liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaolon jatkaminen mahdollistaisi säännöllisen henkilöliikenteen vuorojen lakkauttamisen tai perustamisen hyvin lyhyellä varoitusajalla myös joulukuun 2021 jälkeen. Erityisesti vuorojen lakkauttamisella olisi vaikutusta viranomaisten toimintaan, koska markkinaehtoisen liikenteen heikennykset voivat edellyttää, että viranomaiset järjestävät korvaavaa liikennettä peruspalvelutasoisten ja erityisesti lakisääteisiin oikeuksiin liittyvien kuljetusten turvaamiseksi (koulumatkat, työssäkäynti, huoltovarmuus). Nopeat muutokset markkinaehtoisen liikenteen vuorotarjonnassa aiheuttaa haasteita toimivaltaisille viranomaisille korvaavan tarjonnan järjestämisessä. Korvaavien järjestelyjen luominen on sitä haasteellisempaa, mitä lyhyemmällä varoitusajalla joudutaan toimimaan. Korvaaviksi hankittavien palvelujen hankkiminen lyhyessä ajassa voi olla tavallista kalliimpaa ja siten lisätä toimivaltaisten viranomaisten kustannuksia. Viranomaisten lisäksi matkustajilla voisi olla haasteita järjestää liikkumistaan aikataulujen muuttuessa nopeasti. Koska vastaava poikkeus on ollut voimassa lähes koko covid-19-epidemian keston ajan, ei ehdotuksella arvioida kuitenkaan olevan merkittäviä tai uusia vaikutuksia viranomaisten toimintaan nykytilaan verrattuna.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset kansalaisten asemaan

Kansalaisille ei aiheudu kustannuksia Omakanta-palvelusta tai terveydenhuollosta saatavasta EU:n koronatodistuksesta. Myös covid-19-rokotukset ovat väestölle maksuttomia. Ehdotettu 58 l § lisäisi EU:n ulkopuolella rokotuksen saaneiden mahdollisuutta saada EU-asetuksen mukainen EU-koronarokotustodistus. Lisäksi sääntely parantaisi alueellista yhdenvertaisuutta ja selkeyttäisi oikeustilaa, sillä todistuksia ei ole tähän saakka myönnetty terveydenhuollosta kaikilla alueilla samalla tavalla.

Kansallisen covid-19-testaus- ja jäljitysstrategian mukaan testauskapasiteetti kohdennetaan ensisijaisesti oireisten henkilöiden testaamiseen[34]. Strategiassa todetaan, että kaikilla henkilöillä, joilla on koronavirustautiin sopivia oireita tai epäily koronatartunnasta tulee olla mahdollisuus lääketieteellisin perustein päästä tarvittaviin diagnostisiin tutkimuksiin. Oireisten henkilöiden testaamisen lisäksi testausta toteutetaan edelleen erityisesti rajojen terveysturvallisuuden täydentämiseksi.

Mobiilisovelluksen osalta väestöön koskevia vaikutuksia on kuvattu tarkemmin esityksessä HE 101/2020 kohdassa ”4.2 Pääasialliset vaikutukset”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Covid-19-tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua tehostavan mobiilisovelluksen käyttöönotto ja käyttäminen olisi jatkossakin väestölle maksutonta ja vapaaehtoista. Sovelluksen käyttö perustuisi käyttäjän omaan päätöksentekoon ja aktiivisuuteen sovellusta käyttäessään, jolloin on otettava huomioon henkilön mahdollisuus toimia itsenäisesti tai tuetusti sovelluksen käyttäjänä sekä ymmärtää sovelluksen merkitys muun ohella tietosuojan näkökulmasta.

Koronatodistukseen liittyviä vaikutuksia on selvitetty tarkemmin hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta HE 131/20210 vp kohdassa 4 .6 Yhteiskunnalliset vaikutukset, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti.

Oikeus ulkomailla rokotetuille saada EU-koronarokotustodistus lisää kansalaisten yhdenvertaisuutta mahdollistamalla osallistumisen tilaisuuksiin, joissa edellytetään EU-koronarokotustodistusta.

Vaikutukset lapsiin

Ehdotettujen rajojen terveysturvallisuutta koskevien säännösten vaikutuksia lapsiin on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 105/2021 vp.

Koronapandemia on monin tavoin syventänyt eriarvoisuutta yhteiskunnassa. Koronakriisin ja poikkeusolojen vaikutukset eivät ole samanlaisia kaikkien lasten ja nuorten kohdalla, vaan kriisin kielteiset vaikutukset kohdistuvat erityisesti niihin lapsiin, nuoriin ja perheisiin, jotka ovat jo ennen pandemiaa olleet heikommassa asemassa ja joissa on voinut olla jo ennen koronapandemiaa kasaantunutta huono-osaisuutta. Vaikutukset kasaantuvat ja kumuloituvat lasten, nuorten ja perheiden arjessa huomattavasti enemmän kuin paremmassa asemassa olevien lasten perheissä. Harrastustoiminnan suhteen lapset ja nuoret ovat jo lähtökohtaisesti eriarvoisessa asemassa. Lapsen mahdollisuus harrastaa riippuu myös vanhempien sosioekonomisesta asemasta. Koronapandemian aikana monien sosioekonominen asema on huonontunut ja toimeentulo vaarantunut, jolloin harrastusmahdollisuudet voivat olla entistä huonommat.[35]

Covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi määrätyt rajoitukset ovat merkittävästi heikentäneet lasten mahdollisuuksia liikunta-, kulttuuri- ja muihin harrastuksiin sekä vapaa-ajan viettoon. Tällä on ollut kielteisiä vaikutuksia lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointiin.

---

[34] Kansallinen covid-19-testaus- ja jäljitysstrategia. Sosiaali- ja terveysministeriö. 14.9.2021. Saatavilla: https://stm.fi/documents/1271139/21429433/Testausstrategia_14092021_julkaisuvalmis+(1).pdf/35fa54b0-8ad5-3c9d-ad2c-e82ebd412563/Testausstrategia_14092021_julkaisuvalmis+(1).pdf?t=1631615916693

[35] Valtioneuvoston julkaisuja 2021:2. Lapset, nuoret ja koronakriisi. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162647/VN_2021_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Perheissä muun muassa stressi ja mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet ja elintavat ovat heikentyneet. Lasten ja nuorten sosiaalipalveluissa työskentelevät ovat myös arvioineet lasten ja nuorten pahoinvoinnin sekä yksinäisyyden ja turvattomuuden tunteen lisääntyneen.[36,37]

Tutkimustiedon perusteella kaikenikäiset lapset ovat muiden ikäryhmien tapaan alttiita covid-19-taudille, mutta monet lapset sairastavat koronavirusinfektion hyvin lieväoireisena tai oireettomana[38]. Alakouluikäiset lapset ja sitä nuoremmat vaikuttavat myös välittävän tautia eteenpäin harvemmin kuin vanhemmat lapset tai aikuiset. Lapsilla on myös todettu muita ikäryhmiä vähemmän tautiin liittyvää sairaalahoidon tarvetta.

Hallitus on pitänyt tärkeänä, että covid-19-epidemian aikana asetettujen rajoitusten purkamisessa tavoitellaan ensisijaisesti lasten ja nuorten elämään ja arkeen liittyvien rajoitusten lieventämistä ja purkua[39]. Sosiaali- ja terveysministeriö on korostanut lapset ja nuoret ensin -periaatteen konkretisoimista rajoitustoimien käytössä ohjauskirjeessään 17.8.2021 ja suositellut käyttämään lapsiin ja nuoriin kohdistuvia rajoitustoimia viimesijaisena toimena, jos ne ovat välttämättömiä.

Koronarokotteen lisäksi alaikäisellä olisi mahdollisuus saada todistus negatiivisesta testituloksesta. Koska yksityisillä palveluntuottajilla covid-19-testeistä perittävät maksut voisivat muodostua tosiasialliseksi esteeksi monissa perheissä hankkia lapselle tai nuorelle testitodistusta, olisi lasten oikeuksien toteutumisen ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi perusteltua turvata alle 18-vuotiaiden tarvitsemien testien toteutuminen julkisessa terveydenhuollossa.

Mobiilisovelluksen osalta esityksen vaikutuksista lapsiin on kuvattu tarkemmin esityksessä HE 101/2020 kohdassa ”4.2 Päätöksen vaikutukset”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Lähtökohtana mobiilisovelluksen toteutuksessa tulee jatkossakin olla, että sovelluksen toteutus turvaa mahdollisimman täysimääräisesti lapsen oikeudet yksityisyyteen, osallisuuteen, tietojen saantiin sekä parhaaseen mahdolliseen terveydentilaan.

Vaikutukset kulttuuristen oikeuksien toteutumiseen

Covid-19-pandemian leviämisen ehkäisemiseksi toteutetut yleisötilaisuuksia ja tilojen käyttöä koskevat rajoitustoimet ovat olennaisesti supistaneet ihmisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään. Suuri osa kulttuuripalveluista ja –laitoksista on ollut rajoitustoimien vuoksi pitkiä jaksoja suljettuna tai toimintaa on jouduttu olennaisesti rajoittamaan. Ehdotetun sääntelyn mukaan sellaisiin kulttuuripalveluihin ja –laitoksiin, joissa edellytetään koronatodistusta, ei kohdistuisi yleisömäärää koskevia rajoitustoimia. Tämä mahdollistaisi kulttuuripalveluiden järjestämisen pääosin normaaliin tapaan.

---

[36] Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-649-7

[37] Hastrup A, Pelkonen M, Varonen P (2021) Koronaepidemian vaikutukset lapsiperheiden sosiaalipalveluihin – pulmia ja ratkaisuehdotuksia. Tutkimuksesta tiiviisti 43/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

[38] ECDC. COVID-19 in children and the role of school settings in transmission - second update. 8 July 2021. Saatavilla: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/children-and-school-settings-covid-19-transmission

[39] Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja –suositusten hallitulle purkamiselle. Hallituksen muistio 20.4.2021. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:42. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-650-1

Vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin

Viranomaispäätöksin asetettavat ja ravitsemisliikkeisiin valtioneuvoston asetuksella asetettavat rajoitustoimenpiteet pyrkivät tartuntojen ehkäisemiseen muun muassa erilaisilla asiakasmäärän rajauksilla, riittävien etäisyyksien turvaamisella, hygieniatoimilla ja asiakasohjauksella. Käytössä olevillakaan rajoitustoimenpiteillä ei kuitenkaan ole mahdollista täysin estää tartuntoja lukuun ottamatta tilojen sulkemista ja yleisötilaisuuksien kokonaan kieltämistä, koska tiloissa ja tapahtumissa säilyy mahdollisuus alttiiden ja tautia sairastavien, mahdollisesti oireettomien, henkilöiden kontakteille.

Tapahtumiin ja asiakas- ja osallistujatiloihin liittyvä tartuntariski on oleellisesti riippuvainen kulloinkin vallitsevasta epidemiatilanteesta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on arvioinut ennakkotestaamisen tai rokotteen ottamisen vaikutusta tartunnan riskiin eri kokoisissa tapahtumissa ja erilaisen covid-19-taudin ilmaantuvuuden vallitessa. Esimerkiksi ilmaantuvuuden ollessa tasolla 144/100 000/ 14 vuorokautta, olisi 100 henkilön tilaisuudessa laskennallisesti noin 4,88-9,52 % todennäköisyys, että jollakin tapahtumaan saapuvista olisi covid-19-tartunta. Edellyttämällä osallistujilta ennakkotestiä 72 h ennen tapahtumaan osallistumista riski sille, että tapahtumaan osallistuisi covid-19-tartunnan saanut, olisi 3,68-7,23 %. Negatiivinen testitulos ennen tapahtumaa ei täysin poista tartuntariskiä testaukseen liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi. Tuloksen luotettavuuteen vaikuttavat muun muassa näytteenoton ajoitus ja näytteenoton onnistuminen.

Hiljattain sairastettu tauti tai saatu rokotussarja vähentää yksilön kannalta tartunnanriskiä oleellisesti. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole varmaa tietoa siitä, että mahdollisuus viruksen kantajuuteen ja sitä kautta tartuttavuuteen kokonaan poistuisi. Edellisessä kappaleessa todetussa esimerkissä THL:n arvion mukaan riski pienenisi 1,00-1,98 %:iin, mikäli osallistujilla olisi rokote, joka antaisi 80-prosenttisen suojan tautia vastaan.

EU-koronarokotustodistuksen myöntäminen ulkomailla rokotetuille voi vähentää ulkomailla rokotettujen henkilöiden hakeutumista ylimääräisille rokoteannoksille, joita THL ei suosittele, ja siten vähentää tarpeettomien rokotusannosten antamista sekä liian varhainen epätarkoituksetta otetuista lisäannoksista aiheutuvia rokotehaittoja.

Vaikutukset tietosuojan toteutumiseen

Koronatodistuksen osalta tietosuojaan liittyvät vaikutukset on esitetty hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp kohdassa ”4.5. Yhteiskunnalliset vaikutukset, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti

Mobiilisovelluksen osalta tietosuojaan liittyvät vaikutukset on esitetty esityksessä HE 101/2020 vp kohdassa ”4.2 Päätöksen vaikutukset”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Ehdotettujen jatkettujen säännösten mukaisen tietojärjestelmän yhteydessä käsiteltäisiin henkilötietoja ja sillä olisi henkilötietojen suojaan liittyviä vaikutuksia. Sovellus ei keräisi tai tallentaisi käyttäjästä jatkossakaan mitään suoria tunnistetietoja.

Rokotustodistusten sisältämien terveystietojen käsittely EU-koronarokotustodistusten myöntämisen yhteydessä ulkomailla rokotetuille perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 c alakohdan mukaisesti lakisääteisen tehtävän hoitamiseen, josta ehdotetussa säännöksessä nimenomaan esitettäisiin. Lisäksi hakija luonnollisesti voi antaa tietosuoja-asetuksen mukaisen suostumuksen henkilötietojen käsittelyyn noudattaen, mitä tietosuoja-asetuksessa ja Euroopan tietosuojaneu-

voston suuntaviivaohjeistuksessa on todettu suostumuksen käyttämisen mahdollisuudesta käsittelyn oikeusperustana. Kunnilla on jo muutenkin toimivalta käsitellä terveystietoja, arvioida todistusten oikeellisuutta sekä käyttää julkista valtaa hallintoasioiden ratkaisuun. Oikeus käsitellä tietoja perustuu EU:n tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 c alakohdan perusteella lakisääteisen tehtävän hoitamiseen ja 9 artiklan 2 h ja i alakohtiin. Voimassa olevissa potilastietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä on useita rekisteröityjen oikeuksia turvaavia suojatoimia ja käsittelyn on katsottava olevan eri perusoikeuksien turvaamisen osalta hyväksyttävää, oikeasuhtaista ja riittävän täsmällistä.

Vaikutukset työllisyyteen ja työelämään

Koronatodistuksen osalta työllisyyteen ja työelämään liittyvät vaikutukset on esitetty hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp kohdassa ”4.5. Yhteiskunnalliset vaikutukset, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti.

Koronarajoitukset ovat vaikuttaneet erityisen paljon kulttuurialan freelancereiden työskentely- ja ansaintamahdollisuuksiin, kun esityksiä on jouduttu perumaan ja ohjelmistoa supistamaan. Freelancereiden osuus kulttuurialalla työskentelevistä on jo pitkään ollut kasvussa. Esimerkiksi Näyttelijäliiton työikäisistä jäsenistä jo noin 80 prosenttia on freelancereita.

Pitkäaikaiset vaikutukset terveydenhuoltojärjestelmään

Syksystä 2020 alkaen terveydenhuoltoa on kuormittanut covid-19-epidemiaan liittyvä hoito, testaus ja tartunnanjäljitys sekä kasvanut hoitovelka, joka edellyttäisi kiireettömien koronavirukseen liittymättömien terveyspalvelujen tuotannon lisäämistä. Tällä hetkellä henkilöstöä tarvittaisiin rajoilla tapahtuvasta toiminnasta takaisin muihin sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteisiin ja palveluihin, esimerkiksi covid-19-rokotusten antamiseen ja koronasta aiheutuvan palvelu- ja hoitovelan purkamiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuudessa on tällä hetkellä useilla paikkakunnilla merkittäviä ongelmia, mikä aiheuttaa haasteita palveluiden järjestämiselle.

Terveydenhuollon voimavarojen kohdentaminen rajanylityspisteille ja maahan saapuvien henkilöiden neuvontaan ja testaukseen voi johtaa palveluvajeisiin muussa terveydenhuollossa, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia muuhun kansanterveyteen ja väestön hyvinvointiin. Mikäli ehdotuksen mukaiset rajaturvallisuustoimenpiteet onnistuvat siten, että rajojen yli tulevien matkustajien kautta syntyvät tartuntaketjut voidaan minimoida ja mahdollisten uusien virusmuutosten hallinta onnistuu, tämä vähentää osaltaan covid-19 -epidemian aiheuttamaa kuormitusta terveydenhuoltojärjestelmälle hoidon osalta ja pitkällä tähtäimellä edesauttaa palautumista normaalitasolle.

Kokemukset uusista ratkaisuista, toimintavoista, viranomaisyhteistyön muodoista ja digitalisaation hyödyntämisestä palvelevat terveydenhuollon järjestelmää myös tulevaisuudessa. Esimerkiksi epidemian aikana kehitetyt tekniset ratkaisut voivat olla hyödynnettävissä myös muissa terveydenhuollon tehtävissä.

Liikenteen palveluista annettu laki

Liikenteen palveluista annettuun lain väliaikaisella muuttamisella turvattaisiin ja helpotettaisiin yhteiskunnallisia toimintoja covid-19-epidemian jatkuessa.

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittamista covid-19-epidemian aikana koskevan liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaolon jatkamisella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia liikennöitsijöille nykytilaan verrattuna. Ehdotuksella jatkettaisiin covid-19-epidemian aikana käytössä ollutta ja hyväksi havaittua poikkeusta. Poikkeus mahdollistaa liikennöitsijöille aikataulu- ja reittimuutosten tekemisen sekä vuorojen perumisen ja aloittamisen normaalia nopeammassa aikataulussa covid-19-epidemian aikana. Lyhyemmän ilmoitusajan voimassaolon väliaikaisen jatkamisen johdosta liikennöitsijät voisivat sopeuttaa kustannuksiaan nopeammin myös joulukuun 2021 jälkeen ja covid-19-epidemiasta johtuvat tulonmenetykset jäisivät pienemmiksi. Lähes koko covid-19-epidemian ajan voimassa ollutta poikkeusta normaalista ilmoitusajasta on pidetty erittäin tarpeellisena.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Vaihtoehtona säännösten voimassaolon jatkamiselle on, että niiden voimassaoloa ei jatkettaisi, jolloin niiden voimassaolo päättyisi 31.12.2021. Vaikka Suomen väestön rokotuskattavuus tammikuun alussa 2022 olisi jo korkealla tasolla, on tartuntojen tehokkaan torjunnan jatkaminen tuolloin edelleen perusteltua. Väestön korkean rokotuskattavuuden vaikutuksia epidemian torjuntaan tunnetaan vielä puutteellisesti ja koska rokotteet eivät täysin estä tartuntaa eivätkä tartuttavuutta on mahdollista, että korkeasta rokotuskattavuudesta huolimatta epidemia pääsee leviämään väestössä ja etenkin rokottamattomissa väestöryhmissä. Nykytiedon valossa näyttää siltä, että osa väestöstä tarvitsee lisäannoksia täyden rokotussuojan saavuttamiseksi. On myös mahdollista, että rokotteiden teho laskee ajan myötä. Rajojen terveysturvallisuustoimet ovat keskeisiä myös uusien muuntuneiden viruskantojen varhaiseksi toteamiseksi ja leviämisen estämiseksi.

Muita toteuttamisvaihtoehtoja esitetylle 16 a– 16 g § mukaiselle rajojen terveysturvallisuutta koskevalle sääntelylle on kuvattu hallituksen esityksessä HE 105/2021 vp kohdassa ”Muut toteuttamisvaihtoehdot”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Vaihtoehtoina on arvioitu mm. määräaikaista karanteeniperustetta ja sähköistä maahantuloilmoitusta. Vaihtoehtoinen toimi on myös aluehallintoviraston tartuntatautilain 16 §:n nojalla pakollisiksi määräämät terveystarkastukset.

Vaihtoehtona 43 a - i §:n mukaiselle tietojärjestelmälle ja mobiilisovellukselle on kuvattu hallituksen esityksessä HE 101/2020 vp kohdassa ”Muut toteuttamisvaihtoehdot”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Muina toteuttamisvaihtoehtoina on kuvattu esimerkiksi keskitettyä mallia. Se eroaisi Koronavilkun mukaisesta hajautetusta mallista siinä, että tartunnan saaneiden henkilöiden kontaktitiedot siirrettäisiin näiden puhelimista taustapalvelimeen, jossa altistuminen voitaisiin havaita. Tämä lisäisi huomattavasti taustajärjestelmässä olevaa tietomäärää ja sillä olisi siten suurempi vaikutus henkilön yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan.

Muita toteuttamisvaihtoehtoja esitetyille tartuntatautilain 58 a–58 h §:lle, jotka koskevat ravitsemisliikkeissä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa, on kuvattu laajasti hallituksen esityksissä HE 72/2020 vp, HE 139/2020 vp, HE 6/2021 vp, HE 245/2020 vp, HE 31/2021 vp ja HE 73/2021 vp jaksossa 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot, minkä vuoksi niitä ei tässä käsitellä yksityiskohtaisesti. Vaihtoehtoina on arvioitu erilaisia suosituksia ja itsesäätelyä sekä säätämistä sektorilainsäädännössä esim. terveydensuojelulaissa.

Muita toteuttamisvaihtoehtoja esitetylle EU-koronatodistuksen kansalliselle käytölle (58 i- 58 k §:t) on arvioitu hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp kohdassa ”Muut toteuttamisvaihtoehdot”, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti. Vaihtoehtoina on arvioitu mm.

koronatodistuksen käyttöä ilman sitä koskevaa nimenomaista säännöstä sekä vaihtoehtoa, jossa koronatodistuksen käyttö säädettäisiin pakolliseksi erikseen määritellyissä yleisötilaisuuksissa ja asiakastiloissa, tulisiko koronatodistuksen esittämisen koskea työntekijöitä erityisesti tilanteissa, joissa sitä edellytetään tapahtumaan tai yleisötilaisuuteen osallistuvilta asiakkailta sekä EU-koronatodistuksesta erillisen kansallisen koronatodistuksen toteuttamista.

Vaihtoehtoina sääntelyn tarkentamiselle koskien kunnan velvollisuutta myöntää EU-koronarokotustodistusten ulkomailla rokotetuksen saaneille kunnan asukkaille, olisi joko jättää asiasta säätämättä tai säätää tehtävä jollekin kansallisesti keskitetylle taholle. Mikäli tehtävästä ei säädettäisi, kunnilla olisi edelleen terveydenhultolain 22 §:n ja kunnan asukkaiden yhdenvertaisen kohtelun nojalla velvollisuus myöntää todistuksia, mutta todistusten myöntämisestä tai myöntämättä jättämisestä tulisi tällöin aina laatia valituskelpoinen hallintopäätös. Nykyinen toimintamalli voi kuitenkin johtaa yhdenvertaisuusongelmiin eri kuntien asukkaiden välillä kuntien eriävistä käytännöistä johtuen sekä todistuksen myöntämiseen liittyvien kriteerien riippuvan tällä hetkellä käytännössä kuntien harkinnasta. Tehtävän säätäminen yhdelle kansallisesti keskitetylle taholle edellyttäisi kansallisen vastuutahon tunnistamista, tehtävästä säätämistä, asiakastietolain muutoksia sekä erillisten digitaalisten palvelukanavien rakentamista. Mikäli tehtävän hoitamiseen osoitettaisiin kansallinen vastuutaho, tulisi ratkaista myös, miten fyysinen asiointi olisi yhdenvertaisesti mahdollista kaikkialla Suomessa asuville. Toiminnan keskittämisessä yhdelle kansalliselle taholle on tunnistettu lukuisia etuja, kuten toiminnan tehokkuus ja erityisosaamisen keskittyminen. Kansallinen tehtävän järjestäminen ei myöskään lisäisi kuntien tehtäviä ja vapauttaisi kuntien resurssia muuhun terveydenhuoltoon ja hallintotoimintaan.

6 Ulkomaiden lainsäädännöstä ja muista ulkomailla käytetyistä keinoista

Ulkomailla covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi käytössä olevia keinoja on kuvattu hallituksen esityksissä HE 72/2020 vp, HE 139/2020 vp, HE 245/2020, HE 6/2021 vp, HE 31/2021 vp, HE 105/2021 vp ja HE 131/2021 vp jaksossa 5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot.

Rajojen terveysturvallisuuteen liittyvät toimet Euroopan unionissa

Euroopan unionin toimia rajat ylittävän liikenteen ja rajojen terveysturvallisuuden osalta on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 105/2021 vp. Heinäkuun 2021 jälkeen Euroopan komissio on neuvotellut rokotehankintasopimuksia eri rokotevalmistajien kanssa sekä toimittanut jäsenmaiden lahjoittamia rokotteita EU:n ulkopuolisiin maihin. Syyskuun alussa komissio on käynnistänyt neuvottelut jäsenmaiden kanssa EU:n sisä- ja ulkorajasuositusten 2020/1475 ja 2020/912 tarkastelusta. Suositusten päivitys on marraskuun alussa edelleen kesken.

Matkustamiseen liittyvät testaus- ja karanteenitoimet Euroopassa

Kaikki EU-maat ovat ottaneet käyttöön EU:n koronatodistuksen. Mailla on kuitenkin edelleen toisistaan vaihtelevia käytäntöjä ja omia riskialuemääritelmiä. Pääosin EU-maat edellyttävät maahan saapuvilta negatiivista testitodistusta, todistusta sairastetusta taudista tai rokotuksesta. Vain yksittäiset maat vapauttavat vähäriskisistä maista tulevia kaikista velvoitteista. Alankomaat on vapauttanut alhaisen riskin maista tulevat vaatimuksesta esittää todistukset maahan saavuttaessa. Ruotsi taas ei edellytä todistuksia Pohjoismaista tulevilta matkustajilta. Moni maa edellyttää korkeariskisistä maista tulevilta ennakkotodistuksen lisäksi edelleen karanteenia. Käytännössä täysi rokotussarja vapauttaa kaikissa maissa matkustajan terveysturvallisuustoimenpiteistä. Valtaosassa maista myös alle 12-vuotiaat lapset on vapautettu terveysturvallisuustoimenpiteistä.

Monilla mailla on edelleen käytössä oma tai ECDC:n riskialueluokitus. Tällöin käytäntönä usein on, että jos henkilö tulee riskimaaksi katsotulta alueelta eikä hänellä ole esittää todistusta täydestä rokotussarjasta tai sairastetusta taudista, tulee hänen noudattaa omaehtoista karanteenia, jota voi lyhentää toisella testillä. Tällaista käytäntöä noudattavat esim. Itävalta, Ranska, Saksa ja Latvia. Lisäksi monet maat suosittelevat testiä maahan saapumisen jälkeen tai sosiaalisten kontaktien välttelemistä. Hollanti suosittelee tätä myös rokotetuille.

Saksa rajoittaa maahantuloa edelleen ECDC:n riskiluokituksen mukaisista kolmansista maista. Näistä maista, jotka on luokiteltu korkeariskisiksi, pääsee Saksaan vain, jos on täysin rokotettu. Muuten matkustaminen on mahdollista vain erityisistä syistä. Erityisen huolestuttaviksi luokitelluista maista pääsee maahan vain tietyt henkilöt ja tällöinkin heidän täytyy rekisteröidä saapumisensa etukäteen, osallistua pakolliseen testaukseen tai näyttää immuniteetin osoittava todistus sekä sitoutua karanteeniin. Tietyiltä alueilta tulevien täytyy osallistua covid-19-testiin, vaikka heidät olisi täysin rokotettu. Muista maista tulevien täytyy osoittaa negatiivinen testitodistus, todistus sairastetusta taudista tai rokotuksesta.

Ranska sallii maahantulon ilman rajoituksia kaikilta rokotetuilta ja henkilöiltä, jotka ovat aiemmin sairastaneet covid-infektion ja saaneet tämän jälkeen yhden rokoteannoksen. Rokotteen tulee olla EMA:n listalla. Lisäksi maahan saapuvan tulee tehdä etukäteen ilmoitus, jonka mukaan hänellä ei ole infektio-oireita eikä hän ole ollut 14 vuorokauteen kontaktissa koronavirusinfektion saaneen kanssa. Ranska noudattaa omaa riskialueluokitteluaan. Se edellyttää vihreistä maista tulevilta rokottamattomilta joko negatiivista testitodistusta tai todistusta sairastetusta taudista. Oransseilta alueilta voi matkustaa Ranskaan vain perustelluista syistä. Edellä mainittujen todistusten lisäksi edellytetään sitoutumista seitsemän päivän omaehtoiseen karanteeniin. Lisäksi henkilöt voidaan ohjata satunnaisesti testeihin maahan saavuttaessa. Punaisilta alueilta voi matkustaa Ranskaan vain perustelluista syistä. Todistusten lisäksi matkustajalta edellytetään osallistumista covid-testiin maahan saavuttaessa ja matkustaja asetetaan pakolliseen valvottuun 10 päivän karanteeniin. Maiden heikentyneen tautitilanteen takia Ranska edellyttää rokottamattomilta Romaniasta, Bulgariasta, Virosta, Latviasta ja Liettuasta tulevilta alle 24h otettua negatiivista testiä.

Viro sallii kolmansista maista tulevien osalta maahanpääsyn vain täysin rokotetuilta joillakin poikkeuksilla. Viro edellyttää rokottamattomilta matkustajilta, jotka tulevat sellaisista maista, joiden ilmaantuvuus ylittää 75/ 100 000, negatiivista testitodistusta. Jos maan ilmaantuvuus ylittää 200/100 000, edellytetään lisäksi karanteenia.

Hollanti sallii rokotetuilta vapaan matkustamisen myös kolmansista maista. Se käyttää maista omaa riskiluokittelua. Erittäin korkeariskistä maista saapuvien tulee esittää myös negatiivinen testitodistus, vaikka heidät olisi rokotettu. Lisäksi matkustajan tulee tehdä ennakkoilmoitus ja sitoutua pakolliseen karanteeniin. EU- ja Schengen-maiden osalta Hollanti ei vaadi mitään todistuksia vähäriskisistä luokitelluista maista saapuvilta. Korkeariskisistä EU-maista saapuvilta edellytetään negatiivista testitodistusta, rokotetodistusta tai todistusta sairastetusta taudista. Hollanti kuitenkin suosittelee kaikille maahan saapuville testausta 2 ja 5 päivää maahan saapumisen jälkeen.

Tanska edellyttää matkustajilta joko negatiivista ennakkotestitodistusta tai todistusta saaduista rokotuksista tai sairastetusta taudista. Tanska on listannut maat, joista rokotetut pääsevät vapaasti maahan. Jos maa ei ole listalla, edellytetään matkustajalta osallistumista testiin maahan saapumisen jälkeen ja kymmenen päivän omaehtoista karanteenia, jota voi lyhentää toisella testillä. Vaatimukset koskevat myös rokotettuja. Rokottamattomat, jotka saapuvat EU/Schengen-alueelta, voivat saapua maahan esittämällä ennakkotestitodistuksen tai käymällä testissä maahan saapumisen jälkeen. Tanska on listannut tämän lisäksi EU:n ulkopuoliset maat, joista voi

saapua esittämällä ennakkotestitodistuksen ja menemällä uuteen testiin 24h maahan saapumisen jälkeen. Muista EU:n ulkopuolisista maista saapuvilta edellytetään testiä maahan saapumisen jälkeen ja 10 päivän omaehtoista karanteenia, jota voi lyhentää testillä. Norja edellyttää edelleen mm. karanteenia, mutta vapauttaa karanteenista, jos henkilöllä on esittää rokotustodistus tai todistus sairastetusta taudista. Tällöin henkilön ei tarvitse myöskään osallistua testiin rajalla. Maat ja alueet on luokiteltu värikoodein. Luokittelu ei noudata ECDC:n luokittelua. Punaisilta, tummanpunaisilta, violeteilta ja vaaleanharmailta alueilta tulevan tulee hakeutua karanteeniin Norjassa. Norja on luopunut syksyn 2021 aikana hotellikaranteeneista.

Ruotsi edellyttää negatiivista koronatestitodistusta, rokotustodistusta tai todistusta sairastetusta taudista ainakin tammikuun 2022 loppuun. Tämä vaatimus ei koske Pohjoismaita. Rokottamattomille suositellaan hakeutumista covid-19-testiin heti maahan saapumisen jälkeen. Heille suositellaan myös kontaktien vähentämistä.

EU-asetuksen 2021/953 koskien kehystä EU:n digitaalisten koronatodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä 5 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenmaiden tulee hyväksyä muiden jäsenmaiden myöntämät rokotustodistukset rokotevalmisteista, joille Euroopan komissio on myöntänyt myyntiluvan, jos jäsenvaltiot hyväksyvät todisteen rokotuksesta perusteeksi luopua SARS-CoV-2:n leviämisen rajoittamiseksi unionin oikeuden mukaisesti käyttöön otetuista vapaata liikkuvuutta koskevista rajoituksista. Suurin osa Euroopan maista hyväksyy maahan saapuvilta vain EMA:n hyväksyvät koronarokotteet. Tällaisia maita ovat esim. Tanska ja Norja. Lisäksi osa maista hyväksyy näiden lisäksi myös WHO:n hyväksymät rokotteet, kuten Espanja ja Alankomaat. Vain yksittäiset maat hyväksyvät näiden listojen ulkopuolisia rokotteita. Tällaisia maita ovat esimerkiksi Slovakia ja Viro. Lisäksi joillakin mailla on olemassa erillinen lista kolmansista maista, joiden terveysviranomaisen myöntämät rokotteet ne hyväksyvät, esimerkiksi Ruotsilla on tällainen lista.

Koronatodistuksen esittämisedellytystä koskeva sääntely on monilta osin merkityksellistä Euroopan unionin lainsäädännön kannalta.

Tietosuoja-asetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (yleinen tietosuoja-asetus), jäljempänä tietosuoja-asetus tuli voimaan 5 päivänä toukokuuta 2016. Tietosuoja-asetuksella kumottiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY yksiköiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (jäljempänä henkilötietodirektiivi).

Tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkoi 25 päivänä toukokuuta 2018. Tietosuoja-asetusta täydentävä tietosuojalaki (1050/2018) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Tietosuoja-asetusta sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn.

Tietosuoja-asetus on EU:n jäsenvaltioissa suoraan sovellettava säädös. Eräät tietosuoja-asetuksen säännökset kuitenkin mahdollistavat kansallisen liikkumavaran, jonka puitteissa voidaan antaa kansallisessa laissa täydentäviä tai tarkempia säännöksiä. Tietosuoja-asetuksen sallima kansallinen liikkumavara koskee erityisesti julkisen sektorin henkilötietojen käsittelyä, mutta jossain määrin myös yksityisen sektorin henkilötietojen käsittelyä. Kansallinen liikkumavara ei eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta velvoita jäsenvaltioita säätämään tietosuoja-asetusta täydentävää tai täsmentävää kansallista lainsäädäntöä, vaan asiasta päättäminen on jätetty kansallisen lainsäätäjän harkintaan. Ottaen huomioon, että tietosuoja-asetus on suoraan sovellettava

säädös, kansallista liikkumavaraa olisi käytettävä rajoitetusti. Perustuslakivaliokunta on ottanut asiaan nimenomaisesti kantaa käsitellessään tietosuoja-asetusta täydentävää tietosuojalakia ja rikosasioiden tietosuojalakia, ja on todennut, että henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla, ja että erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi. (Ks. tarkemmin jakso 3.2 sekä PeVL 14/2018 vp, s. 4—5 ja PeVL 26/2018 vp, s. 2—3). Lainsäädännön on myös täytettävä tietosuoja-asetuksen mukaisesti yleisen edun mukainen tavoite ja on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Sääntelyliikkumavaraa voidaan ensinnäkin käyttää, kun henkilötietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan, eli silloin, kun käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi, tai kun käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Käsittelyn tarkoitus määritellään kyseisessä käsittelyn oikeusperusteessa. Tarkentava lainsäädäntö voi näissä tapauksissa sisältää erityisiä säännöksiä tietosuoja-asetuksen säännösten soveltamisen mukauttamiseksi, muun muassa käsittelyn lainmukaisuutta koskevia edellytyksiä, käsiteltävien tietojen tyyppiä, rekisteröityjä, säilytysaikoja, käyttötarkoitussidonnaisuutta ja käsittelytoimia koskevia säännöksiä. Jäsenvaltion lainsäädännön on 6 artiklan mukaan täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Ottaen huomioon tietosuoja-asetuksen suoran sovellettavuuden sekä perustuslakivaliokunnan lailla säätämistä koskeva viimeaikainen tulkintakäytäntö (ks. erityisesti PeVL 14/2018 vp) erityissääntely tulisi rajoittaa vain välttämättömimpään.

Kansallista sääntelyliikkumavaraa sisältyy myös erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyn osalta tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan b, g, h, i ja j alakohtaan sekä 4 kohtaan. Artiklan 2 kohdan osalta sovellettavaksi tulee sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla useimmiten g alakohta, eli kansallinen käsittely on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Lisäksi edellytetään, että käsittely on oikeasuhteista tavoitteeseen nähden, siinä noudatetaan keskeisiltä osin oikeutta henkilötietojen suojaan ja siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi.

Koronatodistuksen ja mobiilisovelluksen käyttö muissa maissa

Koronatodistuksen käyttöä muissa maissa on selvitetty yksityiskohtaisesti hallituksen esityksessä HE 131/2021 vp, minkä vuoksi niitä ei käsitellä tässä yksityiskohtaisesti.

Suurimmalla osalla EU-jäsenvaltioista on käytössä Koronavilkkua vastaava koronakontaktien jäljitykseen tarkoitettu mobiilisovellus. Sovellukset ovat yhteensopivia toisiinsa nähden, mikä voi mahdollistaa koronaviruksen tartuntaketjujen tehokkaamman katkaisun ja estää epidemiaa leviämästä myös silloin, kun sovellusten käyttäjät liikkuvat yhteentoimivuuteen osallistuvien maiden välillä. Koronavilkun toimeenpanoprojekti on todennut 17.9.2021 tekemässään arviossa, että kokonaiskuvaa muiden EU - maiden jatkosuunnitelmista heidän DPT -sovellustensa osalta ei ole. Pohjoismaisen yhteistyön eHälsagrupp - kokouksessa 14.9.2021 Norja totesi pohtivansa myös vähintäänkin jonkinlaisen seurannan jatkamista kevään 2022 aikana.

Koronatodistus on kansallisessa käytössä EU-maista Alankomaissa, Belgiassa, Bulgariassa, Espanjassa, Irlannissa, Italiassa, Itävallassa, Kreikassa, Kroatiassa, Kyproksella, Latviassa, Liettuassa, Luxemburgissa, Maltalla, Portugalissa, Romaniassa, Saksassa, Sloveniassa, Unkarissa ja Virossa.[7]

EU-jäsenvaltioista esimerkiksi Alankomaat, Islanti, Italia, Ranska ja Romania myöntävät EU-koronarokotustodistuksia ulkomailla rokotetuille. Sen sijaan esimerkiksi Norja, Liettua ja Puola eivät myönnä todistuksia.

Alankomaissa EU-koronarokotustodistuksia myönnetään alankomaalaisille ja Alankomaissa virallisesti asuville, jotka ovat saaneet koronarokotuksia ulkomailla. Alankomaissa on käytössä keskitetty toimintamalli, jonka mukaisesti EU-koronarokotustodistusta ulkomailla saaduista rokotuksista voi anoa yhdestä palvelupisteestä, joka sijaitsee keskellä maata. Palvelupisteeseen on enintään kahden tunnin matka kaikkialta maasta. Todistusten arviointi käynnistetään puhelinhaastattelulla, jossa kartoitetaan yleiset edellytykset. Jos henkilö puhelinkeskustelun pohjalta täyttää kriteerit todistuksen myöntämiselle, sovitaan tapaaminen fyysisessä palvelupisteessä. Henkilö saa tapaamisesta vahvistuksen tekstiviestillä. Fyysisessä palvelupisteessä asioinnille on varattu aikaa 15 minuuttia asiakasta kohden, yleensä aikaa kuluu noin 7–10 minuuttia. Todistusten arviointia helpottaa keskitettyyn palvelupisteeseen kertynyt kokemus.

Islanti myöntää EU-koronarokotustodistuksia kolmansissa maissa rokotetuille henkilöille, jotka olisivat olleet oikeutettuja koronarokotuksiin myös Islannissa. Näitä henkilöitä ovat esimerkiksi Islannissa sijaitsevissa suurlähetystöissä rokotuksia saaneet. EU-koronarokotustodistusta voi ulkomailla annettujen rokotusten perusteella hakea joko digitaalisesti tai fyysisesti asioimalla.

Italia myöntää EU-koronarokotustodistuksia kolmansissa maissa rokotetuille, jotka oleskelevat pidempään maassa. Todistus voidaan myöntää myös ulkomailla todetusta sairastetusta taudista. Todistuksen myöntäminen edellyttää tarpeellisten tietojen toimittamista viranomaiselle. Alkuperäisen todistuksen tulee olla tietyn kielinen tai muussa tapauksessa se on virallisesti käännätettävä yhdelle näistä kielistä.

Ranskaan saapuvat kolmansien maiden asukkaat voivat saada EU-koronarokotustodistuksen asioimalla apteekissa. Aiemmin Ranskassa oli käytössä myös maahan saapuville kolmansien maiden asukkaille suunnattu digitaalinen palvelu, jonka avulla henkilöt voivat toimittaa viranomaisille EU-koronarokotustodistusten myöntämisen kannalta tarpeelliset tiedot kuten henkilötiedot, rokotustodistuksen tiedot sekä tiedot Ranskaan saapumisesta. Digitaalisesta palvelusta on kuitenkin sittemmin luovuttu. Suurlähetystöjen avulla Ranskassa ylläpidetään arkistoa kolmansien maiden myöntämistä koronarokotustodistusten mallikappaleista, minkä tarkoituksena on helpottaa EU-koronarokotustodistusten myöntämistä.

Romania myöntää EU-koronarokotustodistuksia kolmansissa maissa rokotetuille henkilöille, jotka ovat Romanian asukkaita. Viranomaiset tarkastavat rokotetun henkilötiedot sekä todistuksen tiedot ennen todistusten myöntämistä.

7 Lausuntopalaute

Väliaikaisesti voimassa olevien tartuntatautilain säännösten voimassaolon jatkamista pidettiin pääosin perusteltuna ja erityisesti rajoituspäätökset mahdollistavien säännösten voimassaolon jatkamista kannatettiin useissa lausunnoissa. Myös THL piti tärkeänä, että rajoitustoimien käyttöönotto säilyy mahdollisena myös keväällä 2022. Toisaalta osassa lausunnoissa ei pidetty säännösten voimassaolon jatkamista tarpeellisena ja kriittisimmin suhtauduttiin terveysturvallista maahantuloa koskevien säännösten jatkamiseen. Lain ehdotettua voimassaoloaikaa kesäkuun 2022 loppuun pidettiin useissa lausunnoissa liian pitkänä. Työ- ja elinkeinoministeriö kannatti säännösten voimassaolon jatkamista kesäkuun 2022 loppuun siten, että valtioneuvoston on ryhdyttävä toimenpiteisiin lainsäädännön kumoamiseksi heti, kun sen voimassaolo ei ole enää epidemiatilanne huomioiden välttämätöntä. Oikeusministeriö toi esiin, ettei esitysluonnoksessa ole

perusteltu, minkä vuoksi sääntely on välttämätöntä olla voimassa 30.6.2022 saakka, ja ehdotettua sääntelyn voimassaoloa vuoden 2022 kesäkuun loppuun voidaan pitää varsin pitkänä, ja se vaatisi tuekseen erittäin vahvat perustelut.

Terveysturvalliseen maahantuloon liittyvää vaatimusta maahantulon jälkeen tehtävästä toisesta testistä vastustettiin yleisesti eikä sen jatkoa pidetty tarpeellisena, muutamissa lausunnoissa nostettiin esiin myös toisen testin valvonnan vaikeuteen ja kustannustehokkuuteen liittyvät näkökohdat. THL toi esiin, ettei tässä epidemiatilanteessa ole enää ihmisten hengen ja terveyden suojeluun perustuvaa välttämättömyystarvetta toiselle testille huomioiden myös sen, että toisen testin kautta löytyy enää niin pieni määrä tartuntoja Suomeen saapuneiden keskuudessa, ettei niillä ole mitään todellista merkitystä epidemian suunnalle Suomessa, erityisesti Suomen oma vahvasti endeemisen leviämisen epidemiatilanne huomioon ottaen. Oikeusministeriö huomautti, että koska perustuslakivaliokunta lausunnossaan PeVL 35/2021 vp kiinnitti huomiota toisen testin vaatimukseen, esityksessä olisi asianmukaista tehdä vielä erikseen tarkkaan selkoa siitä, onko myös toisen testin vaatimusta koskevan 16 d §:n voimassaoloa välttämätöntä edelleen jatkaa.

Koronatodistuksen käyttöä koskevaa muutosehdotusta koskemaan koko aukioloaikaa pidettiin osassa lausunnoista ymmärrettävänä ja kannatettavana tavoitteena. Samalla tuotiin esiin, että ravitsemisliikkeiden toiminta ja tilojen käyttö voivat vaihdella eri vuorokaudenaikoina merkittävästi, mistä syystä ehdotettiin, että ravitsemisliikkeiden koronatodistusvaatimusta rajattaisiin esimerkiksi ajallisesti. Osassa lausunnoista muutosehdotukselle ei nähty perusteita ja muutosta vastustettiin. Oikeusministeriö toi esiin, että muutoksen voidaan katsoa rajaavan tarkemmin toimijoille aikaisemmin annettua harkintaa koronapassin käytössä ja tällä voi olla vaikutusta näiden toimijoiden elinkeinonharjoittamiseen, minkä vuoksi asiaa olisi syytä arvioida säätämisjärjestysperusteluissa erityisesti elinkeinovapauden näkökulmasta. Koronatodistuksen käyttömahdollisuuden laajentamista myös tilanteisiin, joissa toimintaan ei kohdistu rajoituksia, pidettiin yleisesti tarpeellisena ja toivottiin laajennuksen pikaista valmistelua.

Valtiovarainministeriö piti esityksen taloudellisten vaikutusten arviointia puutteellisena ja edellytti niiden selkeyttämistä. Sputnik-rokotteen hyväksymistä toivottiin muutamissa lausunnoissa, THL korosti, ettei se pidä Sputnik V -rokotteella rokotettuja henkilöitä riskinä koronavirusepidemian pahenemiselle Suomessa. Aluehallintovirastot kannattivat 58 g §:n kriteerien muuttamista vastaamaan 58 d §:n kriteereitä, mutta totesivat, etteivät ehdotetut muutokset ole riittäviä selkeyttämään 58 g §:ssä olevia ongelmia esimerkiksi tilojen määrittelyn osalta. Muutamassa lausunnossa nostettiin esiin toive sähköisen maahantuloilmoituksen käyttöönotosta.

Lausuntopalautteen pohjalta täydennettiin esityksen yleis- ja säätämisjärjestysperusteluja, nykytilan kuvausta, taloudellisten ja muiden vaikutusten arviointia sekä tehtiin sanamuoto- ja muita korjauksia.

Lausuntokierroksen jälkeen esitykseen on tehty muutoksia, jotka eivät olleet mukana lausunnoilla olleessa hallituksen esitysluonnoksessa. Lain 16 c §:n 2 momentti ehdotetaan poistettavaksi esityksestä sekä esitykseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 58 l §.

Liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaolon jatkaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi kirjallisesti kommentteja ehdotetusta liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaolon jatkamisesta. Ministeriö lähetti kommenttipyynnön asianomaisille sidosryhmille. Kommentteja ehdotuksesta pyydetiin 15.-18.11.2021 välisenä aikana.

Kirjallisia kommentteja saatiin yhteensä 10 sidosryhmältä. Kommentteja antoivat Espoon kaupunki, Kuopi-on kaupunki, Kuntaliitto, Liikenne- ja viestintävirasto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Mikkelin kaupunki, Paikallisliikenneliitto, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjolan Liikenne Ab ja Savonlinnan kaupunki. Helsingin kaupunki ilmoitti ministeriölle, ettei sillä ole kommentoitavaa ehdotuksesta.

Saaduissa kommenteissa ehdotusta säännöksen voimassaolon jatkamisesta pidettiin perusteltuna ja ymmärrettävänä, sillä ehdotus mahdollistaisi liikennöitsijöille palvelujen joustavamman ja nopeamman tarjoamisen ja sopeuttamisen epidemiatilanteessa. Ehdotus tukisi uusien vuorojen kokeilemista ja toistaiseksi lakkautettuina olevien vuorojen uudelleen käynnistämistä. Liikenne- ja viestintävirasto toi kommenteissaan esille, ettei 179 §:n mukaisista aikarajoista saisi muodostua hidastetta uusien yhteyksien luomiselle. Pohjolan Liikenne Ab kommentoi pitävänsä lyhyempää ilmoitusaikaa tarpeellisena jatkossakin ja ehdotti ilmoitusajan lyhentämistä viiteen päivään pysyvästi. Kuntaliitto ja Paikallisliikenneliitto kommentoivat pitävänsä tärkeä-nä, että normaaliin 60 päivän sääntöön palataan tilanteen vakiinnuttua.

8 Säännöskohtaiset perustelut

8.1 Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

16 a §. *Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa*.

Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöihin (StVM 18/2021 vp ja StVM 25/2021 vp).

16 b §. *Covid-19-testi Suomeen saavuttaessa*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 18/2021 vp).

16 c §. *Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin*. Pykälän 1 momentti vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut.

Voimassa olevan säännöksen 2 momentin voimassaoloa ei ehdoteta jatkettavaksi. Säännöksen mukaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, velvollisuus esittää todistus ja osallistua

testiin ei koske henkilöä, joka on viimeisen 14 vuorokauden aikana ennen Suomeen saapumistaan oleskellut vain sellaisessa maassa tai sellaisella alueella, jossa covid-19-taudin ilmaantuvuus tai muuntuneen viruksen yleisyys ei aiheuta suhteessa Suomen covid-19-taudin ilmaantuvuuteen tai muuntuneen viruksen yleisyyteen erityistä epidemian leviämisen riskiä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä momentissa tarkoitetuista maista ja alueista.

Valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen maiden ja alueiden lukumäärä on ollut melko vähäinen. Tällä hetkellä voimassa olevassa asetuksen 1 §:n pykälässä vapautus koskee henkilöitä, jotka ovat viimeisen 14 vuorokauden aikana ennen Suomeen saapumistaan oleskelleet vain Bhutanissa, Hongkongissa, Indonesiassa, Intiassa, Japanissa, Kiinassa, Kuwaitissa, Macaossa, Saudi-Arabiassa, Taiwanissa, Uudessa-Seelannissa, Vatikaanissa taikka Norjan Etelä-Varangin, Kaarasjoen, Omasvuonon, Raisin tai Tenon kunnassa.

Lapin ja Länsi-Pojan sairaanhoitopiirien alueelta saatujen tietojen mukaan Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan pohjoisten rajayhteisökuntien vapautuksesta säätämisestä asetuksella ei ole ollut merkittävää käytännön vaikutusta. Saatujen tietojen mukaan Torniossa rajalla rajavartiolaitoksen edustajat tarkastavat jokaisen maahan saapuvan ja ohjaavat rajalla covid-19-testiin, jos henkilöllä ei ole säädettyä todistua tai hän ei saavu kunnasta, joka on mukana asetuksen 1 pykälässä. Haasteena valtioneuvoston asetuksessa on ollut myös se, että asetuksenantohetkellä pienessä rajayhteiskunnassa on epidemiatilanne voinut ollut hyvä ja kunta on näin ollen otettua asetukseen, mutta epidemiatilanne on voinut muuttua nopeasti, mikä on saattanut aiheuttaa terveysturvallisuustilanteen heikkenemisen, koska näistä kunnista on voinut saapua Suomeen ilman terveysturvallisuustoimenpiteitä, vaikka kunnan ilmaantuvuusluku onkin muuttunut korkeaksi.

Euroopan tautienehkäisy- ja valvontavirasto (ECDC) ylläpitää karttaa covid-19-epimiatilanteesta eri EU-maissa perustuen Euroopan neuvoston suositukseen 1475/2020. Suosituksen tavoitteena on koordinoida lähestymistapoja vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen pandemian aikana. Kartassa eri maat on jaettu viiteen värikoodattuun luokkaan epidemiatilannetta kuvaavan yhdistelmäindikaattorin mukaan. Komissio on ennakkotietojen perusteella julkaisemassa marraskuun 2021 lopussa esityksensä matkustukseen liittyvästä uudesta riskinarviomallista. Komission tavoite on siirtyä edellä mainitusta maakohtaisesta arvioinnista matkustajakohtaiseen arviointiin, jolloin ilmaantuvuuteen ja testipositiivisuuteen perustuvan mallin sijaan matkustajalta edellytettäisiin EU- tai vastaavaa koronatodistusta. Muutos on saanut vahvaa kannatusta EU-jäsenmaissa. Tavoitteena on tehdä asiasta päätös ennen Eurooppa-neuvoston kokousta 16-17.12.2021.

16 d §. *Covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 18/2021 vp).

16 e §. *Neuvontavelvollisuus*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE

105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 18/2021 vp).

16 f §. *Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut.

16 g §. *Covid-19-tautia koskeva luotettava todistus*. Ehdotettu säännös vastaisi suurimmaksi osaksi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Pykälän 1 momentissa olevaa rokotussarjan määritelmää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että rokotussarjalla tarkoitettaisiin myyntiluvassa määriteltyjen rokoteannosten lukumäärän lisäksi myös aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun covid-19-taudin ja yhden hyväksyttävän covid-19-rokoteannoksen yhdistelmää. Kyseisen todistusmuodon hyväksyminen on aiheuttanut epäselvyyttä säännöksen soveltamiskäytännössä. Sekä kansalliset että kansainväliset viralliset suositukset puoltavat sitä, että covid-19-taudin sairastanutta ja yhden rokoteannoksen saanutta kohdellaan yhdenmukaisesti täyden rokoteannoksen saaneiden kanssa. Euroopan neuvosto on suosituksessaan (EU) 2021/961 koordinoidusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoittamiseen covid-19-pandemian johdosta annetun suosituksen (EU) 2020/1475 muuttamisesta todennut, että henkilöä, joka on SARS-CoV-2-tartunnan jälkeen saanut yhden annoksen kahtena annoksena annettavasta covid-19-rokotteesta, jolle on myönnetty myyntilupa asetuksen (EY) N:o 762/2004 mukaisesti, olisi pidettävä matkustamisen yhteydessä täysin rokotettuna, jos rokotustodistuksesta käy ilmi, että rokotusohjelma on suoritettu loppuun yhden annoksen antamisen jälkeen. Myös THL on suositellut, että covid-19-taudin sairastaneille voidaan antaa kahden sijasta vain yksi koronarokoteannos. Tutkimusten perusteella taudin sairastanut saa yhdestä rokoteannoksesta vähintään yhtä hyvän suojan kuin muut saavat kahdesta annoksesta. Toinen rokoteannos nyt käytetyillä annosväleillä ei enää oleellisesti paranna yhden annoksen antamaa suojaa taudin sairastaneilla.

Muilta osin ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 18/2021 vp).

4 a luku

Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi

43 a §. *Tietojärjestelmän toteuttaminen*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen

esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 17/2020 vp).

43 b §. *Kansaneläkelaitoksen tehtävät taustajärjestelmän ylläpidossa*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

43 c §. *Tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 17/2020 vp).

43 d §. *Poikkeus 22 §:ssä säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

43 e §. *Tietojärjestelmästä saatujen mahdollista altistumista koskevien tietojen käsitteleminen*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 17/2020 vp).

43 f §. *Taustajärjestelmän ylläpidon ohjaus.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

43 g §. *Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

43 h §. *Valvonta*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (582/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 101/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

43 i §. *Tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuo-

toa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (1186/2020) koskevan hallituksen esityksen (HE 225/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

58 a §. *Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 6/2021 vp.) kappaleeseen 4.1. Ehdotukset sekä tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta annettua lakia (304/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 32/2020 vp) lukuun 4.1 Ehdotukset.

58 b §. *Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 6/2021 vp.) kappaleeseen 4.1. Ehdotukset.

58 c §. *Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan perustelujen osalta myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp.

58 d §. *Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan hallituksen esityksen (HE 245/2020) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön StVM 1/2021 vp. Lisäksi viitataan 58 g §:n muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 31/2021 vp) valiokuntakäsittelyn yhteydessä sosiaali- ja terveysvaliokunnan tekemään 58 d §:n muutokseen ja sen perusteluihin sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä StVM 7/2021 vp. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan myös tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta annettua lakia (859/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 118/2021 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnan tekemään 58 d §:n muutokseen ja sen perusteluihin sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä StVM 14 /2021 vp.

58 e §. *Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

58 f §. *Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa säädettyjä viranomaisen päätöksenteon kriteerejä muutetaan siten, että säännöksen soveltamiskriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennetaan kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttää,

että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Muutos on perusteltua, sillä ilmaantuvuusluvun käytettävyys rokotuskattavuuden noustessa ei kuvasta enää epidemian kannalta oleellista edellytystä. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan 58 d §:n 2 momenttia ja ehdotettua 58 g §:n 2 momentin 1 kohtaa.

Valiokunta kiinnitti tartuntatautilain 58 d §:n muutosta koskevassa mietinnössään (StVM 21/2021 vp) huomiota siihen, että muissa samaan kokonaisuuteen liittyvissä väliaikaisesti voimassa olevissa tartuntatautilain säännöksissä käytetään edelleen ilmaantuvuuslukuarajoitusten edellytyksenä. Tällaisia ovat 58 f §:n 2 momentin 1 kohta sekä 58 g §:n 2 momentin 1 kohta. Valiokunta korosti, että sääntelyn johdonmukaisuuden vuoksi tulee kyseistä rajoitusten tarpeellisuutta muuttuneessa epidemiatilanteessa arvioida kokonaisuutena ja valmistella tarvittaessa säädösmuutokset.

Merkittävillä tautiryppäillä tarkoitettaisiin sellaisia tilanteita, joissa tartuntaketjuja ei pystyttäisi luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttaisivat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Laajalla leviämisellä tarkoitetaan uusien tapausten merkittävää lisääntymistä ja leviämisten ryppäiden ulkopuolella, mikä vaikeuttaa tapausten jäljitettävyyttä. Harkinta siitä, milloin kyseessä olisi merkittävä tautirypäs, jää päätöksentekijälle, jonka tulee päätöksenteossaan nojautua asiantuntija-arvioon. Tautiryppäiden merkittävyyteen vaikuttavat edellä todetut pykälässä säädetyt edellytykset jäljitettävyydestä sekä merkittävästä laajan leviämisen riskistä. Mikäli tartuntaketjut pystytään jäljittämään, tarkoittaa se sitä, että ne pystyään katkaisemaan tartuntatautilain mukaisten eristämis- ja karanteenipäätösten avulla. Toisaalta tilanteessa, jossa merkittävää osaa tartunnoista ei pystytä jäljittämään, on todennäköistä, että tartunnat leviävät väestössä laajemmin. Asiantuntija-arvion mukaiseen merkittävään riskiin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella puolestaan vaikuttavat paikalliset olosuhteet, esimerkiksi missä väestöryhmissä, tilanteissa ja tiloissa tartuntoja havaitaan, kuinka paljon tartuntoja havaitaan ja miten määrä on kehittynyt. Lisäksi asiantuntija-arvioon vaikuttaa tieto leviävistä viruskannoista ja niiden ominaisuuksista.

Säännöksessä tarkoitettu tautiryppäiden merkittävyys liittyy keskeisesti esimerkiksi uhkaan siitä, että tautiryppäät tai niiden nopea laajeneminen lisäävät riskiä tartuntataudin hallitsemattomalle väestöleviämiselle, hyvinvointipalvelutarpeen merkittävälle kasvamiselle tai hengen ja terveyden vaarantumiselle. Myös terveydenhuollon kantokyvyn ja voimavarojen riittävyyden vaarantuminen on olennaista tautiryppäiden merkittävyyden ja rajoitusten tarpeellisuuden arvioinnissa.

Ehdotettu säännös vastaisi muilta osin 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp).

58 g §. *Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa säädettyjä viranomaisen päätöksenteon kriteerejä muutetaan siten, että säännöksen soveltamiskriteereistä poistetaan covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennetaan kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttää, että tartuntaryppäät alueella ovat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien

tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Muutos on perusteltua, sillä ilmaantuvuusluvun käytettävyys rokotuskattavuuden noustessa ei kuvasta enää epidemian kannalta oleellista edellytystä. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan 58 d §:n 2 momenttia ja ehdotettua 58 f §:n 2 momenttia.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnitti tartuntatautilain 58 d §:n muutosta koskevassa mietinnössään (StVM 21/2021 vp) huomiota siihen, että muissa samaan kokonaisuuteen liittyvissä väliaikaisesti voimassa olevissa tartuntatautilain säännöksissä käytetään edelleen ilmaantuvuuslukuarajoitusten edellytyksenä. Tällaisia ovat 58 f §:n 2 momentin 1 kohta sekä 58 g §:n 2 momentin 1 kohta. Valiokunta korosti, että sääntelyn johdonmukaisuuden vuoksi tulee kyseistä rajoitusten tarpeellisuutta muuttuneessa epidemiatilanteessa arvioida kokonaisuutena ja valmistella tarvittaessa säädösmuutokset.

Merkittävillä tautiryppäillä tarkoitettaisiin sellaisia tilanteita, joissa tartuntaketjuja ei pystyttäisi luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttaisivat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Laajalla leviämisellä tarkoitetaan uusien tapausten merkittävää lisääntymistä ja leviämisten ryppäiden ulkopuolella, mikä vaikeuttaa tapausten jäljitettävyyttä. Harkinta siitä, milloin kyseessä olisi merkittävä tautirypäs, jää päätöksentekijälle, jonka tulee päätöksenteossaan nojautua asiantuntija-arvioon. Tautiryppäiden merkittävyyteen vaikuttavat edellä todetut pykälässä säädetyt edellytykset jäljitettävyydestä sekä merkittävästä laajan leviämisen riskistä. Mikäli tartuntaketjut pystytään jäljittämään, tarkoittaa se sitä, että ne pystyään katkaisemaan tartuntatautilain mukaisten eristämis- ja karanteenipäätösten avulla. Toisaalta tilanteessa, jossa merkittävää osaa tartunnoista ei pystytä jäljittämään, on todennäköistä, että tartunnat leviävät väestössä laajemmin. Asiantuntija-arvion mukaiseen merkittävään riskiin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella puolestaan vaikuttavat paikalliset olosuhteet, esimerkiksi missä väestöryhmissä, tilanteissa ja tiloissa tartuntoja havaitaan, kuinka paljon tartuntoja havaitaan ja miten määrä on kehittynyt. Lisäksi asiantuntija-arvioon vaikuttaa tieto leviävistä viruskannoista ja niiden ominaisuuksista.

Säännöksessä tarkoitettu tautiryppäiden merkittävyys liittyy keskeisesti esimerkiksi uhkaan siitä, että tautiryppäät tai niiden nopea laajeneminen lisäävät riskiä tartuntataudin hallitsemattomalle väestöleviämiselle, hyvinvointipalvelutarpeen merkittävälle kasvamiselle tai hengen ja terveyden vaarantumiselle. Myös terveydenhuollon kantokyvyn ja voimavarojen riittävyyden vaarantuminen on olennaista tautiryppäiden merkittävyyden ja rajoitusten tarpeellisuuden arvioinnissa.

Ehdotettu säännös vastaisi muilta osin 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (262/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 31/2021 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut, tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut sekä tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

58 h §. *Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi*. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan viittaus liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 18 a §:ään, joka on taksiyrityksiä ja pienempiä kuljetusyrityksiä koskeva väliaikainen poikkeussäännös. Tämä säännös laajentaa näiden yritysten varautumisvelvollisuutta ja velvoittaa ne laatimaan varautumissuunnitelman covid-19-epidemian aikana.

Tämä poikkeussäännös on voimassa liikenteen palveluista annetussa laissa vuoden 2021 loppuun saakka, eikä sen voimassaolon jatkamista pidetä tarpeellisena, sillä liikennealan varautumista koskevat olemassa olevat säännökset kattavat riittävästi epidemiatilanteen hallinnan.

Ehdotettu säännös vastaisi muilta osin 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp).

58 i §. *EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö.* Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että asetuksella säädetyt tai viranomaisen päätöksellä määrätyt rajoitukset eivät koskisi tilaisuutta, tilaa tai toimintaa sillä edellytyksellä, että koronatodistuksen esittämistä edellytetään tilaisuuden tai tilan koko aukioloaikana. Koronatodistuksen esittämisestä säädetään tällä hetkellä vain yleisellä tasolla ja tämän vuoksi esimerkiksi ravitsemisliikkeissä saatetaan ensin harjoittaa ravitsemistoimintaa ilman koronatodistuksia ja todistuksia edellytetään asiakkailta vasta yöllä, kun toimintaan säädetyistä rajoituksista halutaan vapautua. Lähtökohtaisesti koronatodistuksen käyttäminen rajoitusten kohteena olevana aikana pienentää kyseiseen aikaan kohdistuvia tartuntariskejä, mutta näin toimien juuri rokottamattomien henkilöiden altistumisia tapahtuu tiloissa jo ennen koronatodistuksen käyttöönottoa. Kun koronatodistuksen käyttö koskisi ehdotuksen mukaan koko toiminnan aukioloaikaa, tartuntariskejä hallittaisiin sekä ravitsemisliikkeissä että erilaisissa tilaisuuksissa ja tiloissa säännöksessä tarkoitetulla tavalla samalla, kun liiketoiminta olisi mahdollista ilman rajoituksia.

Muilta osin ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 25/2021 vp).

58 j §. *Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 25/2021 vp). Pykälän soveltamisessa on kuitenkin ollut jonkin verran haasteita liittyen siihen, mitä on tarkoitettu tilanteilla, jolloin todistuksen tarkastaminen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei olisi teknisistä syistä mahdollista ja jolloin todistuksen voimassaolon voisi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa. Todistusten tarkastaminen sähköisesti on lainsäädännön lähtökohta. Sillä minimoidaan henkilötietojen käsittelyä käyttötarkoituksen kannalta ja sillä omalta osaltaan myös estetään väärinkäytöksiä, koska QR-koodin väärentäminen on erittäin vaikeaa. Todistusten ei sähköinen tarkastaminen edellyttää myös toiminnanharjoittajalta lisäresursointia, erityisasiantuntemusta ja se huomattavasti hidastaa tilaisuuksiin sisäänpääsyä. Teknisillä syillä tarkoitetaan lähtökohtaisesti tilannetta, että lukijaan ja/tai lukijaohjelmaan tulee tekninen toimintahäiriö, jonka takia tekninen tarkastaminen ei onnistu. Ensisijaisesti kyseissä tilanteessa tulisi kokeilla laitteen uudelleen

käynnistämistä, tarkastamista toisella lukijalaitteella ja varmistua, että käytössä on ajanmukaisesti päivitetty lukijaohjelmisto. Teknisillä syillä, jolloin muu kuin sähköinen tarkastus olisi mahdollista, ei kuitenkaan ole tarkoitettu tilanteita, jolloin lukijaohjelmisto ei vielä tue jonkin todistuksen tarkastamista.

58 k §. *Koronatestin järjestäminen koronatodistuksen saamiseksi*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännös lisättiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 25/2021 vp).

58 l §. *EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntäminen Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneelle.* Pykälässä säädettäisiin kunnan velvollisuudesta myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus kansanterveyslain (66/1972) 14 §:ssä tarkoitetulle kunnan asukkaalle tilanteessa, jossa kunnan asukas olisi saanut ehdotetun 16 g §:n 1 momentin tarkoittaman hyväksyttävän rokotuksen EU:n ulkopuolisessa maassa ja jolla ei näin ollen vielä olisi käytössään EU:n digitaalista koronatodistusta. Edellytyksenä todistuksen hyväksymiselle olisi lisäksi se, että EU:n digitaalista koronatodistusta koskevan asetuksen (2021/953) 8 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät. EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntämistä koskeva asia olisi käsiteltävä viivytyksettä ja kielteisestä päätöksestä tulisi antaa hakijalle erillinen hallintopäätös valitusosoituksineen. Valituskelpoista hallintopäätöstä ei tarvitsisi antaa silloin, kun EU:n digitaalinen koronatodistus myönnettäisiin hakijalle.

Kunnan tulisi myöntää EU-koronarokotustodistus ulkomailla rokotteita saaneelle kansanterveyslain (66/1972) 14 §:ssä tarkoitetuille kunnan asukkaalle tämän pyynnöstä. Velvollisuus myöntää todistus koskisi kunnan asukkaita sekä tiettyjä henkilöryhmiä, joilla on kotikuntaan verrannollinen oikeus terveyspalveluihin. Säännöksen estämättä kunta voisi myöntää todistuksia myös muille henkilöille, jos se olisi esimerkiksi kunnan resurssien puolesta mahdollista.

Kunnan tulisi arvioida edellytykset todistusten myöntämiselle henkilöille, jotka ovat saaneet koronarokotuksia EU:n ulkopuolisissa maissa. EU:n ulkopuolisissa maissa rokotuksia saaneisiin kuuluvat myös ne henkilöt, jotka ovat saaneet koronarokotuksia Suomessa sijaitsevien kolmansien maiden suurlähetystöjen järjestämänä. EU-asetuksen 953/2021 mukaan EU-jäsenvaltioissa rokotuksia saaneiden tulee saada rokotustodistus rokotuksen antaneesta jäsenvaltiosta.

EU:n digitaalista koronatodistusta koskevan asetuksen 8 artiklan 1 momentin mukaan jäsenvaltion viranomaiselle on koronatodistuksen myöntämistä varten annettava kaikki tarpeelliset tiedot mukaan lukien luotettava todiste saadusta rokotuksesta. Tarvittavilla tiedoilla tarkoitetaan rokotustodistuksen tietosisältöä, joihin kuuluvat tiedot on kuvattu tarkemmin asetuksen liitteessä. Näitä tietoja ovat henkilön koko nimi ja syntymäaika, covid-19-rokotevalmisteen nimi ja rokotteen myyntiluvan haltija tai valmistaja, annosnumero rokotussarjassa ja sarjarokotteen annosten kokonaismäärä, rokotuspäivä, josta käy ilmi viimeksi saadun annoksen antopäivä, jäsenvaltio tai kolmas maa, jossa rokote annettiin sekä todistuksen myöntäjä.

Ehdotetaan, että todistuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että annettu rokote olisi joko valmiste, jolle Euroopan komissio on myöntänyt ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista unionin lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 nojalla myyntiluvan tai valmiste jonka Maailman terveysjärjestö on hyväksynyt hätäkäyttölistalleen.

Pykälän 2 momentin mukaan todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen Euroopan unionin ulkopuolella saadusta rokotuksesta olisi oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saisi

olla myös saamenkielinen. Säännös vastaisi ehdotetussa 16 g §:ssä olevaa säännöstä hyväksyttävistä kielistä.

Ehdotetaan, että EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntämistä koskeva asia tulisi käsitellä viivytyksettä. Asian käsittelyn viivytyksettömyys on perusteltua, sillä EU:n digitalisen koronatodistuksen myöntämisellä voi olla suoria oikeusvaikutuksia sitä tarvitsevalle henkilölle. Ehdotetun 58 i §:n mukaan EU:n digitaalista koronatodistusta voidaan edellyttää tiettyjen rajoitustoimenpiteiden vaihtoehtona useissa erilaisissa palveluissa niiden terveysturvallisuuden varmistamiseksi. Näin ollen henkilöllä, joka on saanut vastaavan rokotesuojan kuin mitä kunnassa rokotuksen saaneella asukkaalla olisi, tulee olla yhtäläinen mahdollisuus osallistua tapahtumiin tai käyttää tiloja, joissa toiminnanharjoittaja on ottanut käyttöönsä koronatodistuksen esittämisedellytyksen asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin päätöksen antamisesta henkilön hakiessa EU:n digitaalista koronarokotustodistusta kunnan viranomaiselta.

EU:n digitaalinen koronatodistus on asiakirja, jolla on itsenäisiä oikeusvaikutuksia esimerkiksi matkustamiseen ja tapahtumiin pääsyyn oikeuttavana asiakirjana. EU:n digitaalisen koronatodistuksen luonne poikkeaa muunlaisen lääkärintodistuksen luonteesta, sillä lääkärintodistus ei yleensä itsessään oikeuta mihinkään etuuteen (esimerkiksi sairauspäiväraha) tai oikeuteen (esimerkiksi ajo-oikeus), vaan kyseisestä etuudesta tai oikeudesta päätetään erikseen toimivaltaisessa viranomaisessa ja lääkärintodistus otetaan päätöksenteossa huomioon. Lääkärintodistuksen laatiminen on niin sanottua tosiasiallista hallintotoimintaa eikä asiakkaalla ole oikeutta hakea muutosta kyseiseen lääkärintodistukseen, vaan kyseisestä etuudesta tai oikeudesta päättävän viranomaisen päätökseen.

EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntämistä tai myöntämättä jättämistä koskevan ratkaisun on sen sijaan katsottava olevan luonteeltaan viranomaisen tekemä hallintopäätös, sillä se kohdistuu henkilön oikeuksiin ja EU:n digitaalinen koronatodistus itsessään oikeuttaa henkilön pääsyn esimerkiksi tapahtumiin, joihin todistusta edellytetään.

Perustuslain 21 §:n 1 momentissa on säädetty jokaiselle oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti tuomiovaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Perustuslaki näin ollen edellyttää, että viranomaisen on käsiteltävä jokainen sille tehty vaatimus, joka kuuluu sen päätösvaltaan ja annettava siihen asianmukainen vastaus. Velvollisuus tehdä hallinnollinen päätös on sellaisen vaatimuksen tai hakemuksen johdosta, joka koskee asianosaisen etua, oikeutta tai velvollisuutta.

Hallintolaissa säädetään hyvän hallinnon perusteista sekä hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä. Lain 7 lukuun sisältyy säännökset asian ratkaisemisesta. Lain 43 § koskee päätöksen muotoa. Sen mukaan hallintopäätös on annettava kirjallisesti. Päätös voidaan antaa suullisesti, jos se on välttämätöntä asian kiireellisyyden vuoksi. Päätöksen sisällöstä säädetään lain 44 §:ssä. Sen mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi: 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta, 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu, 3) päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu, sekä 4) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä. Päätöksen perustelemisesta säädetään lain 45 §:ssä. Sen mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Päätöksen perustelut voidaan jättää tekemättä, jos: 1) tärkeä yleinen tai yksityinen etu edellyttää päätöksen

välitöntä antamista, 2) päätös koskee hyvinvointialueen tai hyvin-vointiyhtymän taikka kunnallisen monijäsenisen toimielimen toimittamaa vaalia, 3) päätös koskee vapaaehtoiseen koulutukseen ottamista tai sellaisen edun myöntämistä, joka perustuu hakijan omi-naisuuksien arviointiin, 4) päätöksellä hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista eikä muilla ole oikeutta hakea päätökseen muutosta, taikka 5) perusteleminen on muusta erityisestä syystä tarpeetonta.

Hallintolain lähtökohta on siis se, että hallintopäätös on pääsääntöisesti annettava kirjallisena. Kirjallinen päätös muutoksenhakuosoituksineen turvaa hakijalle mahdollisuuden hakea muutosta päätökseen.

Valtaosalle henkilöistä EU:n digitaalinen koronarokotustodistus myönnettäisiin hakemuksen mukaisesti todistuksen saamisen edellytysten täyttyessä. Tällöin hakija saisi hakemuksensa johdosta EU:n digitaalisen koronatodistuksen, joka olisi osoituksena viranomaisen myönteisestä ratkaisusta. Henkilöllä ei olisi asiassa tällöin muutoksenhaun tarvetta, sillä hänen hakemuksensa olisi hyväksytty sellaisenaan. Näin ollen on tarkoituksenmukaista, että kun EU:n digitaalinen koronarokotustodistus myönnettäisiin hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei annettaisi asiassa erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta. Tämä vähentäisi myös viranomaisen hallinnollista taakkaa. Asiasta ehdotetaan 2 momenttiin nimenomaista säännöstä. Ehdotettu 2 momentti vastaisi passilain (671/2006) 20 §:n säännöstä, jonka mukaan hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta, kun passi myönnetään hakemuksen mukaisesti.

Jos henkilölle ei myönnettäisi EU:n digitaalista koronarokotustodistusta, hakijalle olisi sen sijaan annettava hallintolain mukaisesti erillinen hallintopäätös valitusosoituksineen. Päätöksen muutoksenhausta säädetään laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019), jonka 6 §:n mukaan valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta.

59 a §. *Valvonta.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut, tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2021 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut sekä tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp).

59 b §. *Tarkastukset*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut sekä 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2021 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp).

59 c §. *Määräykset ja pakkokeinot.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut, tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2021 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut sekä tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöihin (StVM 1/2021 vp) ja (StVM 25/2021 vp).

59 d §. *Toimivaltainen viranomainen kunnassa*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut sekä 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2021 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp).

59 e §. *Oikeus saada tietoja.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut.

79 §. *Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 25/2021 vp).

87 a §. *Covid-19-testin laiminlyöntiä koskeva rikkomus.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 18/2021 vp).

89 a §. *Virka-apu covid-19-tautia koskevien toimenpiteiden yhteydessä*. Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (701/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) lukuun 8 Säännöskohtaiset perustelut ja tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (876/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021 vp) lukuun 8. Säännöskohtaiset perustelut. Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa,

ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 18/2021 vp).

91 §. *Päätösten täytäntöönpano.* Ehdotettu säännös vastaisi 31.12.2021 asti voimassa olevan väliaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut, tartuntatautilain muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 6/2021 vp) kappaleeseen 4.1 Ehdotukset sekä tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (447/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 73/2021 vp) lukuun 7 Säännöskohtaiset perustelut.

8.2 Laki liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

179 a §. *Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana.* Lailla 676/2021 liikenteen palveluista annettuun lakiin lisätyn väliaikaisen 179 a §:n voimassaoloa ehdotetaan jatkettavan 30.6.2022 asti. Koska aiemman 179 a §:n voimassaolo päättyy 31.12.2021, jatkettaisiin säännöksen voimassaoloa lisäämällä lakiin uusi, saman sisältöinen 179 a § 1.1.2022 alkaen. Lain voimassa olevan 179 a §:n mukaan joukkoliikenteen muutoksista tulisi covid-19-epidemian aikana ilmoittaa viimeistään viisi päivää etukäteen. Henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan olisi ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista, voimassa olevan lain edellyttämän 60 päivän sijaan, siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla 154 §:n 1 momentin mukaisesta rajapinnasta. Mikäli Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestäisi tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus olisi tehtävä suoraan tälle palveluntarjoajalle. Olennaisilla muutoksilla tarkoitettaisiin muutoksia esimerkiksi suunnitelluissa aikatauluissa, reiteissä tai pysäkeissä. Lyhyempi ilmoitusaika mahdollistaisi palveluiden nopeamman aloittamisen, lopettamisen ja olennaiset muutokset covid-19-epidemian aikana. Lyhyempi ilmoitusaika on ollut käytössä keväästä 2020 (HE 62/2020 vp, HE 202/2020 vp, HE 64/2021 vp). Ensin poikkeus oli voimassa 31.10.2020 asti, jonka jälkeen poikkeusta on jatkettu laeilla 1256/2021 ja 676/2021. Nykyinen poikkeus on voimassa 31.12.2021 asti.

9 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 ja olemaan voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Talvikaudella 2021–2022 koronavirustartuntoja voi esiintyä vielä kohtalaisen runsaasti, vaihdellen mahdollisesti alueellisesti ja rokotuskattavuuden mukaan. Pienempiä paikallisia epidemia-aaltoja voi talven aikana olla useita, eikä laajojakaan epidemioita voida poissulkea. Uusien muuntuneiden covid-19-viruskantojen syntyminen ja yleistyminen globaalisti aiheuttaa uuden uhan epidemian kiihtymiselle.

Suomen yli 12-vuotiaasta väestöstä yli 80 % on saanut covid-19-rokotteet, mikä luo edellytyksiä yhteiskunnan avaamiselle. Kuitenkin epidemia leviää voimakkaasti rokottamattoman väestön parissa ja covid-19-potilaita on erikoissairaanhoidossa sekä tehohoidossa merkittävä määrä. Globaalisti tartuntatautitilanteet voivat kuitenkin vielä vaihdella nopeastikin. Maailmalla rokotuskattavuus ei vielä ole yhtä laaja kuin Suomessa, mikä luo osaltaan tosiasiallisen uhan uusienmuuntuneiden viruskantojen kehittymiselle. Epidemiatilanne maailmalla tulee ottaa huomioon tehtäessä kansallisia päätöksiä rajoituksista luopumisesta, sillä kotimaisen epidemian hillintä

voisi muodostua vaikeaksi tilanteessa, jossa mitään rajaturvallisuustoimenpiteitä ei olisi olemassa.

Nykytiedon perusteella covid-19-rokotukset antavat pääosin hyvin suojaa myös muuntuneita viruskantoja vastaan. Väestön rokotuskattavuuden nousu suojaa terveyttä ja terveydenhuollon kantokykyä. On kuitenkin mahdollista, että virus voi jatkossa muuttua siten, että nykyisin käytössä olevien rokotteiden teho hiipuu. Toistaiseksi ei myöskään vielä tiedetä riittääkö ensimmäinen rokotesarja suojaamaan kaikkia väestöryhmiä. THL on suositellut kolmansia rokoteannoksia 60-vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille henkilöille sekä tietyille muille ryhmille, joiden immuunisuoja kahden rokoteannoksen jälkeen ei välttämättä ole riittävä. Covid-19-epidemian sekä erityisesti uusien muuntuneiden viruskantojen leviämisen aiheuttaman uhan torjumiseksi on tartuntoja myös jatkossa pyrittävä torjumaan mahdollisimman tehokkaasti, riittävän ennakoivasti ja nopeasti.

Määräaikaisten maahantulon terveysturvallisuussäännösten voimassaoloaika olisi epidemiatilanteen ja väestön rokotuskattavuuden arvioidun kehittymisen sekä Suomessa että matkustajien lähtömaissa vuoksi tarkoituksenmukaista ulottaa kestämään kesäkuun 2022 loppuun saakka. Globaalisti väestön rokotuskattavuus on edelleen puutteellinen ja on oletettavaa, ettei WHO julista pandemiaa tai kansainvälistä kansanterveysuhkaa päättyneeksi ennen kesäkuun 2022 loppua. Niin kauan kuin globaali pandemia jatkuu, ovat esityksen mukaiset toimivaltuudet väestön terveyden suojelemiseksi välttämättömiä. Koska väestön korkean rokotuskattavuuden vaikutusta epidemian kehittymiseen ei vielä tarkkaan tunneta ja rokotteiden vaikuttavuuteen liittyy edelleen runsaasti epävarmuuksia esimerkiksi suojan kestoon ja tehoon muuntuneita viruskantoja vastaan, Suomeen saapuviin henkilöihin kohdistuvia terveysturvallisuusvaatimuksia sekä muita tartuntatautilain covid-19-epidemiasta johtuvia väliaikaisia säännöksiä on perusteltua jatkaa vielä 30.6.2022 saakka. Ennakkotodistusvaatimuksella ja maahan saapuvien testauksella voidaan tehokkaasti estää ulkomaista alkuperää olevien tartuntojen leviämistä Suomeen ja muilla väliaikaisilla säännöksillä ehkäistä viruksen leviämistä Suomessa, ja siten suojella väestön terveyttä ja terveydenhuollon kantokykyä.

EU-asetus 953/2021 koskien EU:n digitaalisten covid-19-todistusten myöntämistä ja tarkastamiseen tarvittavaa taustapalvelua on voimassa 30.6.2021 saakka.

10 Toimeenpano ja seuranta

Tartuntatautilakiin ehdotettujen 16 a-16 g §:n toimeenpanosta vastaavat terveysviranomaiset: kuntien tartuntatautien torjunnasta vastaavat toimielimet sekä sairaanhoitopiirien kuntayhtymien ja kuntien tartuntataudeista vastaavat lääkärit ja muut niiden palveluksessa olevat kukin omalta osaltaan. Virka-aputehtäviä on osoitettu poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille. Virka-avusta säädetään myös voimassa olevassa 89 §:ssä.

Tartuntatautilakiin ehdotettujen 58 i-j §:n sekä 59 a, 59, c ja 59 e §:n toimeenpanosta vastaavat aluehallintovirastot sekä kuntien tartuntatautien torjunnasta vastaavat toimielimet.

Tietoteknisiin järjestelmiin tarvittavien muutosten toteutuksesta vastaa sosiaali- ja terveysministeriön ohjaamana Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vetämä toimeenpanoprojekti. Tekninen valmistelu toteutetaan Kelan, Digi- ja väestötietoviraston sekä ohjelmistoyritysten toimesta.

Esityksessä ehdotettujen muutosten toteutumista ja niiden vaikutuksia seurataan aluetasolla. Lain toimeenpanoa ja sen vaikutuksia yhteiskunnan eri osa-alueille seurataan lisäksi valtioneuvoston tasolla osana käynnissä olevaa työtä yhteiskunnan avaamiseksi mahdollisimman laajasti kuitenkin samalla covid-19-epidemian leviämistä ehkäisten.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Tartuntatautilain säännökset, joiden voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi 30.6.2022 saakka, on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 14/2020 vp, PeVL 20/2020 vp, PeVL 31/2020 vp, PeVL 42/2020 vp, PeVL 44/2020 vp, PeVL 16/2021 vp, PeVL 26/2021 vp, PeVL 28/2021 vp ja PeVL 35/2021 vp). Näiden säännösten suhdetta perustuslakiin on kuvattu tarkemmin hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 72/2020 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 101/2020 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 139/2020 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 225/2020 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 245/2020 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 6/2021 vp), hallituksen esityksessä laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 105/2021 vp), hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta (HE 118/2021 vp) ja hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 131/2021 vp).

Ehdotettava sääntely on sisällöltään lähes saman sisältöinen kuin voimassa oleva sääntely, joten sääntelyn perusratkaisun perustuslainmukaisuus on arvioitu edellä mainittujen hallituksen esitysten käsittelyjen yhteydessä. Väliaikaisten säännösten jatkamisen suhdetta perustuslakiin on kuitenkin syytä arvioida tässä hallituksen esityksessä.

Ehdotetun lainsäädännön tavoitteena on väliaikaisesti voimassa olevien vastaavien säännösten tapaan väestön suojeleminen, yleisvaarallisen covid-19-taudin leviämisen estäminen Suomeen siten, että matkustaminen Suomeen olisi kuitenkin edelleen mahdollista sekä erilaisten yleisö- ja asiakastilaisuuksien ja -tapahtumien terveysturvallinen järjestäminen myös tilanteessa, jossa covid-19-epidemiatilanne alueellisesti huonontuu sekä mahdollistaa tartuntatautilain mukaisten rajoitustoimien käyttö silloin kun sen arvioidaan olevan välttämätöntä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi. Tarkoituksena on turvata perustuslain 22 §:n edellyttämällä tavalla julkisen vallan toimesta perustuslain 7 §:n 1 momentissa turvattu jokaisen oikeus elämään, perustuslain 19 §:n 1 momentissa säädetty jokaisen oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädetty julkisen vallan velvollisuus turvata riittävät terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä.

Rajojen terveysturvallisuutta koskevien säännösten tavoitteena on edelleen vähentää Suomeen rajat ylittävän liikenteen kautta leviäviä covid-19-tartuntoja. Sääntelyllä turvattaisiin yhä ihmisten oikeutta elämään ja terveyteen sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Ehdotettavat säännökset ovat pieniä muutoksia lukuun ottamatta vastaavat kuin laissa 876/2021. Covid-19-rokotusten, -testauksen sekä sairastetun taudin tiedetään vähentävän tehokkaasti covid-19-tartunnan sekä vakavan sairastumisen riskiä. Suomeen saapuviin matkustajiin kohdistuvalla ennakkotodistusvaatimuksella ja maahan saapuvien testauksella voidaan tehokkaasti estää ulkomaista alkuperää olevien tartuntojen leviämistä Suomeen ja siten suojella väestön terveyttä ja terveydenhuollon kantokykyä.

Vaikka Suomen väestön rokotuskattavuuden arvioidaan nousevan korkeaksi loppuvuoden 2021 ja kevään 2022 aikana, on Suomeen saapuvien matkustajien ennakkotodistusvaatimusta sekä testausta tarpeellista jatkaa 30.6.2022 saakka ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviämisen estämiseksi ja väestön terveyden suojelemiseksi. Koska väestön korkean rokotuskattavuuden vaikutusta epidemian kehittymiseen ei vielä tarkkaan tunneta ja rokotteiden vai-

kuttavuuteen liittyy vielä runsaasti epävarmuuksia esimerkiksi suojan kestoon ja tehoon muuntuneita viruskantoja vastaan, on Suomeen saapuviin henkilöihin kohdistuvia terveysturvallisuusvaatimuksia perusteltua jatkaa vielä 30.6.2022 saakka. Toisaalta maahantulon terveysturvallisuussäädöksillä voidaan torjua myös uusien huolestuttavien virusten leviämisen uhkaa sekä havaita ajoissa uudet viruskannat.

Covid-19-tartunnat leviävät tällä hetkellä rokottamattomien ihmisten keskuudessa – tähän ryhmään kuulivat myös alle 12-vuotiaat lapset, joilla ei toistaiseksi ole mahdollisuutta saada rokotetta. Tartuntatautilain maahantulon terveysturvallisuussäädösten voimassaolon jatkaminen on välttämätöntä erityisesti rokottamattomien hengen ja terveyden.

Suomeen saapuvien matkustajien neuvonta, covid-19-tautia koskevien todistusten tarkastaminen ja testaus sekä rajojen terveysturvallisuustoiminnan järjestäminen ovat kuntien vastuulla. Toiminnan järjestäminen edellyttää sekä tila- ja välineinvestointeja että henkilöstöresurssia. Keskeisin haaste on terveydenhuoltohenkilökunnan saatavuus tehtäviin siitä huolimatta, että muita ammattihenkilöitä, virka-apua sekä erilaisia digitaalisia työkaluja hyödynnettäisiinkin parhaalla mahdollisella tavalla. Terveydenhuoltohenkilökunnan kohdentaminen rajojen terveysturvallisuustoimiin heikentää henkilökunnan saatavuutta muualla terveydenhuollossa mikä voi johtaa hoitovelan kasvuun ja pidempiaikaisiin haitallisiin hyvinvointi- ja terveysvaikutuksiin. Matkustajien covid-19-testaus myös kuluttaa rajallista kansallista testauskapasiteettia. Kokonaisuutena tarkasteltuna ja ottaen myös huomioon väliaikaisten säännösten voimassaolon aikana saadut kokemukset säännösten soveltamisesta, esitetyistä maahantulon terveysturvallisuussäännöksistä saatavien hyötyjen arvioidaan kuitenkin olevan suurempia kuin siitä aiheutuvien haittojen.

Mahdollistamalla EU:n digitaalisen koronatodistuksen käytön jatkaminen 30.6.2022 saakka pyritään voimassa olevaan tapaan lieventämään rajoitusten perusoikeusvaikutuksia niin, että elinkeinonharjoittamisen mahdollisuudet palautuisivat lähemmäs normaalia ja perusoikeudet voisivat toteutua mahdollisimman täysmääräisesti. Todistuksen määräaikainen käyttömahdollisuus olisi välivaihe siirryttäessä yhteiskunnan täysimääräiseen avautumiseen ja määräaikaisten perusoikeusrajoitusten poistamiseen. Lisäksi todistuksen käyttöönottoa on arvioitava kansalaisten näkökulmasta. Mahdollisuus yleisötilaisuuksien järjestämiseen tai asiakastilojen käyttöaseteen kasvattamiseen lisää yksilön mahdollisuutta hyödyntää palveluita ja osallistua yleisötilaisuuksiin tilanteessa, jossa se muuten ei olisi mahdollista.

Perustuslakivaliokunta on useamman kerran käytännössään korostanut, että terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen pandemian aikana on perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painava peruste, jolla on yhteys perustuslain 7 §:n 1 momentin julkisen vallan velvollisuuteen turvata jokaisen oikeus elämään sekä turvata myös pandemian oloissa jokaiselle riittävät terveyspalvelut sekä edistää väestön terveyttä (perustuslain 19 §:n 3 momentti) ja joka oikeuttaa poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia viranomaistoimia (PeVM 2/2020 vp, s. 4—5, PeVM 3/2020 vp, s. 3, PeVM 7/2020 vp, s. 4, PeVM 9/2020 vp, s. 4). Tältä osin epidemian aikana tehtävälle sääntelylle on ollut selvästi hyväksyttävät perusteet (PeVL 44/2020 vp, s. 3).

Kuitenkin epidemiatilan muuttuessa, huomioiden erityisesti rokotuskattavuus ja sen vaikutukset covid-19-taudin leviämiselle tai vakavuudelle, sekä lainsäätäjän että päätöksiä tekevien viranomaisten tulee punnita yhä enemmän eri perusoikeuksia keskenään ja pyrkiä sellaiseen oikeustilaan, jossa eri perusoikeudet voivat toteutua mahdollisimman täysimääräisesti. Esitetyllä sääntelyllä on tavoitteena ehkäistä/estää covid-19-taudin leviämistä, mutta samalla tarjota tietyille tartuntatautilain mukaisille rajoituksille vaihtoehdon, joka perustuslain 7 §:n 1 momenttiin tai

19 §:n 3 momenttiin liittyvien tavoitteiden lisäksi pyrkisi perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa eri perusoikeuksien mahdollisimman täysimääräiseen toteutumiseen ja turvaisi erityisesti koronarajoituksista eniten kärsivien toimialojen mahdollisuuden harjoittaa elinkeinoaan muuttuneessa epidemiatilanteessa.

Mobiilisovellusta ja sen tietojärjestelmää koskevien sääntelyn tavoitteena on edelleen tarjota kansalaisille vapaaehtoisuuteen perustuva mobiilisovellus, jonka avulla tehostettaisiin covid-19-tartuntaketjujen katkaisemista tavoittamalla koronavirukselle mahdollisesti altistuneita. Tarkemmin näiden säännösten suhdetta perustuslakiin on kuvattu esityksessä HE 101/2020 vp kohdassa ”9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys”. Lakiehdotus on esimerkiksi merkityksellinen perustuslain 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta.

Lailla säätämisen vaatimus ja oikeusturvajärjestelyjen riittävyys

Ehdotetussa laissa säädettäisiin velvoitteiden ja rajoitusten sisällöstä. Velvoitteiden ja rajoitteiden asiallinen ja ajallinen oikeasuhtaisuus perustuu epidemiologiseen ja lääketieteelliseen arvioon covid-19-taudin etenemisestä loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana, väestön rokotuskattavuuden lisääntymisestä niin Suomessa kuin muissa maissa sekä muuntovirusten aiheuttamaan huoleen ja epävarmuuteen taudin nopeammasta etenemisestä.

Kunnille annettavista tehtävistä säädetään perustuslain 121 §:n mukaan lailla. Sääntely olisi näin ollen asianmukainen perustuslain 121 §:n 2 momentin näkökulmasta. Nyt ehdotetussa muutoksessa lisättäisiin lakiin säännös, joka velvoittaisi kunnat myöntämään kansanterveyslain 14 §:ssä tarkoitetuille kunnan asukkaille EU:n digitaalisen koronatodistuksen tilanteessa, jossa henkilö olisi saanut Suomessa hyväksyttävän covid-19-rokotuksen EU:n ulkopuolisessa maassa. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti korostanut, että uusista tehtävistä säädettäessä on myös huolehdittava kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua laissa säädetyistä velvoitteistaan.[40]

Nyt ehdotettavassa sääntelyssä EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntämisestä kunnan asukkaalle ei kuitenkaan olisi kyse kunnille annettavasta uudesta tehtävästä. Kunnalla on jo voimassaolevan lainsäädännön perusteella velvollisuus huolehtia siitä, että kunnan asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan todistuksen tai lausunnon silloin, kun todistuksen tai lausunnon tarve perustuu lakiin, taikka on asukkaan tai potilaan hoidon, toimeentulon, opiskelun tai *muun vastaavan syyn kannalta välttämätöntä*.[41] EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntäminen kunnan asukkaalle on välttämätöntä tilanteessa, jossa edellytykset todistuksen myöntämiselle ovat olemassa, sillä kunnan asukkaiden yhdenvertainen kohtelu edellyttää sitä. Kunnan asukkaan mahdollisuus osallistua sellaisiin palveluihin, joissa edellytetään koronatodistusta toiminnan terveysturvallisuuden varmistamiseksi tulisi olla yhdenvertainen tilanteessa, jossa suoja covid-19-tautia vastaan on tosiasiallisesti vastaava, kuin henkilöllä, joka olisi saanut rokotuksen Suomessa.

Nyt ehdotetulla säännöksellä tarkennetaan kunnan velvollisuutta kuntalaistensa yhdenvertaiseen kohteluun EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntämisen suhteen. Samalla helpotettaisiin kunnan hallinnollista taakkaa siten, että hallintopäätös EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntämistä koskevasta asiasta tulisi tehdä vain silloin, jos todistusta ei myönnettäisi.

---

[40] ks. esim. PeVL 41/2002 vp, s. 3/II, PeVL 29/2009 vp, s. 2 ja PeVL 12/2011 vp, s. 2/I
[41] Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 22 §.

Hallitus on kuitenkin sitoutunut korvaamaan covid-19-epidemiaan liittyvät välittömät kustannukset kunnille ja kuntayhtymille niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpanositä edellyttävät. Kustannukset korvataan valtion talousarviomenettelyn kautta. Kunnat voivat hakea korvattavaksi myös EU:n digitaalisen koronatodistuksen myöntämisestä aiheutuneita välittömiä kustannuksia.

Rajoitusperusteen hyväksyttävyys

Perusteen, jolla perusoikeutta rajoitetaan, tulee olla perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta hyväksyttävä. Perustuslakivaliokunnan mukaan terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen nyt meneillään olevan covid-19-epidemian aikana on perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta erittäin painava peruste, jolla on yhteys perustuslain 7 §:n 1 momentin julkisen vallan velvollisuuteen turvata jokaisen oikeus elämään ja turvata myös pandemian oloissa jokaiselle riittävät terveyspalvelut sekä edistää väestön terveyttä (perustuslain 19 §:n 3 momentti). Tällainen peruste oikeuttaa valiokunnan mukaan poikkeuksellisen pitkälle meneviä, myös ihmisten perusoikeuksiin puuttuvia viranomaistoimia (PeVL 7/2020 vp s. 3, PeVM 2/2020 vp, s. 4). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on kuitenkin korostettu, että perusoikeusrajoitus ei voi olla tarkoitukseensa soveltuva ja siten välttämätön, jos sillä ei edes periaatteessa voida saavuttaa sen perusteena olevaa hyväksyttävää tavoitetta (PeVL 20/2020 vp, PeVM 11/2020 vp, s. 5, ks. myös PeVL 40/2017 vp, s. 4, PeVL 55/2016 vp, s. 4-5 ja PeVL 5/2009 vp, s. 3/II).

Vaikka covid-19-epidemian aikana tehtyjen rajoitusten taustalla on sinänsä painava ja yhteiskunnallisen tarpeen edellyttämä hyväksyttävä peruste, niin perustuslakivaliokunta on tartuntatautilain muutoksia koskevassa käytännössään edellyttänyt, että kunkin rajoitustoimenpiteen välttämättömyyttä tulee arvioida erikseen ja yksityiskohtaisesti ja täten perustella juuri ehdotettujen toimenpiteiden välttämättömyys (PeVL 14/2020 vp, s. 5). Samalla on tarkasteltava myös perusoikeuksien kannalta vähemmän rajoittavia muita sääntelyvaihtoehtoja (ks. PeVL 14/2020 vp, s. 5 ja siinä oleva viittaus PeVM 14/2020 vp). Nyt ehdotettu sääntelyn jatkaminen on edellä todetusti säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella ja täyttää rajoitustoimenpiteiden säätämisen välttämättömyydelle ja hyväksyttävyydelle asetetut ehdot.

Myös rokotuskattavuuden lisääntyessä sääntely on oikeasuhtaista, sillä tällöin sääntelyn tarkoituksena on suojata osaltaan myös niiden henkilöiden terveyttä ja henkeä, jotka eivät voi tai eivät halua ottaa rokotetta. THL:n mukaan on mahdollista, että covid-19-virus muuntautuisi jatkossa myös siten, että nyt käytössä olevat rokotteet eivät antaisi riittävää suojaa niitä vastaan.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan[42] todennut tärkeäksi sen, että rajoitustoimenpiteiden käytöstä luovutaan heti, kun se on mahdollista. Ehdotettujen toimenpiteiden ajallinen kesto on ulotettu siihen saakka, että THL:n arvion mukaan suomalaiset olisi saatu rokotettua täydellä rokotussarjalla ja väestön vastustuskyky covid-19-tautia ja mahdollisia virusmuunnoksia vastaan olisi niin hyvä, ettei toimenpiteiden enää sen vuoksi voitaisi nykytiedon valossa katsoa olevan välttämättömiä. THL on sosiaali- ja terveysministeriölle 1.11.2021 antamassaan lausunnossa arvioinut säännösten voimassaolon jatkamisen olevan tarpeellista 30.4.2022 saakka.

Sääntelyn välttämättömyys ja oikeasuhtaisuus

Vaikka covid-19-epidemiatilanne Suomessa on tällä hetkellä jälleen parantumassa, voi se muuttua nopeasti, jos rajan yli tulevia tartuntoja ei käytettävissä olevin keinoin estetä. Sääntelyllä

[42] PeVL 15/2015 vp.

pyritään osaltaan turvaamaan myös alle 12-vuotiaiden lasten terveyttä, koska heitä ei toistaiseksi rokoteta.

Sääntelyn tehokkuuteen voidaan edelleen vaikuttaa mm. maahan tulevien henkilöiden ohjaamisella ja motivoimisella omatoimiseen testiin hakeutumisessa. Poikkeukset velvoitteesta esittää todistus ja osallistua testiin koskevat pieniä ja suhteellisen selkeästi rajattavia ryhmiä. Em. ryhmät eivät muodosta olennaista tartuntatautien leviämisuhkaa. Kyse on osittain ryhmistä, joiden jäsenten on pakko työnsä vuoksi liikkua nopeallakin aikataululla, jolloin todistus- tai testivaatimus voisi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin. Transit-liikenteen osalta kyse on kauttakulusta. Poikkeusperusteet ovat myös yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia ja niiden taustalla on osin myös sekä yhteiskunnan että osin myös yksilön kannalta kriittisten toimintojen ja myös muiden palvelujen turvaaminen. Näin ollen poikkeusperusteista säätäminen on edelleen oikeasuhtaista, eikä niiden voida katsoa heikentävän sääntelyn tehokkuutta merkittävästi.

Lain 16 c §:n 2 momentissa oleva asetuksenantovaltuus ehdotetaan poistettavaksi. Lain 16 c §:ssä säädetään niistä henkilöryhmistä, joita ei Suomeen saapuessa koske velvollisuus esittää todistus ja osallistua testiin. Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, velvollisuus esittää todistus ja osallistua testiin ei koske henkilöä, joka on viimeisen 14 vuorokauden aikana ennen Suomeen saapumistaan oleskellut vain sellaisessa maassa tai sellaisella alueella, jossa covid-19-taudin ilmaantuvuus tai muuntuneen viruksen yleisyys ei aiheuta suhteessa Suomen covid-19-taudin ilmaantuvuuteen tai muuntuneen viruksen yleisyyteen erityistä epidemian leviämisen riskiä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä momentissa tarkoitetuista maista ja alueista.

Asetuksenantovaltuussäännös lisättiin lakiin hallituksen esityksen 105/2021 vp. eduskuntakäsittelyssä. Perustuslakivaliokunta totesi (PeVL 26/2021 vp), että covid-19-todistusta ja -testausta koskeva sääntely olisi koskenut Suomeen saapuvia riippumatta siitä, mistä maasta he tulevat. Sääntelyssä ei siten olisi otettu huomioon Suomeen saapuvan henkilön lähtömaan olosuhteita, kuten ilmaantuvuuslukua tai huolestuttavien virusmuunnosten yleisyyttä. Testaamista koskevissa säännöksissä ei myöskään olisi tehty eroa kokonaan rokottamattomien ja osan rokotussarjasta saaneiden henkilöiden välillä. Hallituksen esityksessä valittua sääntelytapaa perusteltiin sillä, että se on tehokkaampi ehkäisemään tartuntojen leviämistä rajojen yli kuin ennalta asetettuun raja-arvoon perustuva malli. Ehdotettua mallia pidettiin esityksessä myös matkustajalle selkeämpänä kuin vaihtoehtoiset maa- tai aluekohtaiseen ilmaantuvuuteen perustuvia vaatimuksia, jotka vaihtuisivat usein. Perustuslakivaliokunnan mukaan sääntelyn selkeyteen oli syytä kiinnittää erityistä huomiota perusoikeuskytkentäisessä sääntelyssä, joka koskee luonnollisia henkilöitä heidän tavanomaiseen elämäänsä kuuluvissa toiminnoissa (PeVL 32/2020 vp, s. 2, ks. myös PeVL 45/2016 vp, s. 3, PeVL 41/2006 vp, s. 4/II). Valiokunta piti sääntelyn selkeyden kannalta ehdotettua sääntelyn perusratkaisua perusteltuna. Perustuslakivaliokunta piti kuitenkin ehdotettua sääntelyä perusoikeusrajoitusten oikeasuhtaisuuden kannalta jossakin määrin ongelmallisena. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan tuli muuttaa sääntelyä niin, että voimakkaimmin perusoikeuksiin puuttuvat velvollisuudet kohdistuvat sellaisiin maahan tuleviin henkilöihin, joiden voidaan arvioida muodostavan suurimman riskin covid-19-tartuntojen leviämisen kannalta. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan sääntelyn oikeasuhtaisuutta voidaan parantaa esimerkiksi säätämällä laissa perussäännökset sellaisista lähtömaista, joista tuleviin matkustajiin todistus- tai testausvaatimuksia ei sovelleta. Tarkemmat säännökset tällaisista maista voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella.

Perustuslakivaliokunnan kyseisen lausunnon ja asetuksenantovaltuuden säätämisen jälkeen tilanne on muuttunut. Rokotustodistusten määrä on kasvanut ja painopiste on siirtynyt matkustajakohtaiseen riskinarviomalliin 16 c §:n säännöskohtaisissa perusteluissa kuvatulla tavalla, joten myös sääntelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta asetuksenantovaltuus voidaan poistaa.

Valtioneuvoston asetuksilla ja virnaomaispäätöksin asetetaan tartuntatautilain mukaisia rajoituksia ja velvoitteita tilanteessa, jossa ne ovat asiallisesti, alueellisesti ja ajallisesti välttämättömiä. Esitetyn sääntelyn mukainen koronatodistuksen esittämisedellytys olisi otettavissa käyttöön vain tilanteessa, jossa näitä välttämättömiä rajoituksia tai velvoitteita on asetettu ja ne ovat voimassa. Tästä johtuu valtioneuvoston tai viranomaisen tekemän välttämättömyysarvioinnin ulottuminen myös koronatodistuksen kansalliseen käyttöön. Jos valtioneuvosto tai viranomainen ei olisi katsonut rajoituksia tai velvoitteita välttämättömiksi myöskään koronatodistusta ei esitetyn sääntelyn soveltamisalan osalta vaihtoehtoisena toimena saisi edellyttää. Lain 58 i §:n 3 momentissa säädettäisiin erikseen ne velvoitteet ja rajoitukset, jotka eivät todistuksenesittämisedellytyksen ollessa käytössä koskisi toimintaa tai tilaa. Todistuksen esittäminen on rajoituksille ja velvoitteille vaihtoehtoisen terveysturvallisuustoimena näin ollen välttämätön. Tällä hetkellä ei ole tiedossa tai käytettävissä toista menettelyä, joka covid-19-epidemian epidemiologisen torjunnan näkökulmasta nykytiedon perusteella hyväksyttävällä tavalla yhtä tehokkaasti tai verrannollisena tapana torjua taudin leviämistä, olisi mahdollinen.[43]

Voimassaoloaika

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 44/2020 vp) katsonut, että covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi säädettävien rajoitustoimenpiteiden voimassaolo on ajallisesti rajattava vain välttämättömään. Epidemia on sisältänyt useita vaiheita, joissa se on aluksi osoittanut laantumisen merkkejä, mutta yllättäen pahentunutkin merkittävästi liian aikaisin tehtyjen rajoitustoimenpiteistä luopumisen tai muuntautuneiden viruskantojen vuoksi. Epidemian kestoa ei voida vieläkään täysin määrittää, ja esityksen voimassaoloajan arvioiminen liittyykin siten erilaisten riskien sekä etujen ja haittojen punnintaan.

Nyt ehdotetun sääntelyn voimassaoloajaksi on esitetty kuusi kuukautta. Ehdotettu voimassaoloaika on linjassa perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännön kanssa, jonka mukaisesti määräaikaisesti voimassa olevien covid-19-säännösten voimassaolon välttämättömyys on epidemiatilanteen kehittymisen ennustamiseen liittyvien vaikeuksien vuoksi ollut mahdollista perustella vain noin neljästä kuuteen kuukauteen kerrallaan.

Lisäksi on huomioitava, että perustuslaki velvoittaa julkisen vallan turvaamaan perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista. Tästä voidaan johtaa myös lainsäätäjään kohdistuva aktiivinen toimintavelvoite, minkä perusteella lainsäätäjän on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin lain kumoamiseksi, mikäli välttämättömyysedellytys perusoikeuksia rajoittavan lainsäädännön voimassaololle ei enää täyttyisi. Tästä johtuu, että tilanteessa, jossa epidemiologinen tilanne maailmalla nyt ehdotetun lainsäädännön voimassaoloaikana yllättäen muuttuisi niin olennaisesti, ettei sääntely enää olisi välttämätöntä lain tavoitteen toteutumisen näkökulmasta, tulisi lainsäätäjän ryhtyä aktiivisiin toimiin lain kumoamiseksi. Tällainen tilanne voisi johtua esimerkiksi siitä, että epidemiatilanne ja rokotuskattavuus paranisi maailmalla niin paljon, ettei ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen tai virusmuunnosten uhkaa voitaisi enää pitää sillä tavalla merkittävänä, että niiden leviämisen ehkäiseminen nyt ehdotetun sääntelyn nojalla olisi välttämätöntä. Toisaalta myös tilanteessa, jossa Suomen epidemiatilanne pahenisi niin olennaisesti, että tilanne ulkomailla olisi selkeästi parempi kuin Suomessa, ei nyt ehdotetun lainsäädännön tavoitteena olevalla tartuntojen leviämisen ehkäisemisellä olisi enää yhtä suurta merkitystä ihmisten terveyden ja hengen suojelemisen näkökulmasta, minkä vuoksi perusoikeuksia rajoittavaa lainsäädäntöä ei enää voitaisi esityksessä kuvatulla tavalla pitää välttämättömänä ja se tulisi näin ollen kumota.

[43] Ks. vaikutusten arviointi jakso 4.2 sivulla 21.

Rokotusten ja testien saatavuus

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta merkitystä on myös sillä, ovatko todistukseen oikeuttavat rokotukset ja testit maksuttomia vai maksullisia. Rokotukset ovat kaikille maksuttomia ja ne ovat laajalti saatavissa Suomessa pitempiaikaisesti oleskeleville henkilöille. Koska rokotukset ovat edenneet vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1105/2020) määritellyssä ikäryhmittäin laskevassa järjestyksessä, on käytännössä nuorimmilla 16–29-vuotiaiden sekä 12–15-vuotiaiden ikäryhmillä ollut mahdollisuus saada täysi rokotesarja myöhemmin kuin muilla ikäryhmillä tai muilla asetuksen 2 §:ssa mainituilla erityis- ja riskiryhmillä. Marraskuun alkuun mennessä 12–15-vuotiaiden ensimmäisen annoksen rokotuskattavuus oli kuitenkin jo 73 % ja toisen annoksenkin kattavuus 57 %.

Todistukseen oikeuttavat covid-19-testit tulisi jatkossakin voimassa olevaan tapaan toteuttaa julkisessa terveydenhuollossa, jos henkilöllä on lääketieteellinen peruste, jonka vuoksi hänen ei ole mahdollista saada covid-19-rokotteita. Lääketieteellisiä syitä rokottamattomuudelle ovat esimerkiksi sairaus, hoito tai allergia, joka estää rokottamisen. Käytännössä lääketieteellisen perusteen rokottamattomuudelle arvioi potilasta hoitava lääkäri.

Lasten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi 16-17-vuotiaiden lasten mahdollisesti tarvitsema testaaminen koronatodistuksen saamista varten tulisi edelleen turvata julkisessa terveydenhuollossa, jos lapsi ei ole saanut täyttä rokotussarjaa tai sairastanut covid-19-tautia kuuden kuukauden sisällä. Lasten oikeus testiin julkisessa terveydenhuollossa tulisi jatkossakin turvata riippumatta siitä miksi lapsi ei ole saanut rokotetta.

Oikeus työhön ja elinkeinovapaus

Jokainen poikkeus elinkeinovapauteen rajoittaa perusoikeuden toteutumista ja on kyettävä perustelemaan asianmukaisesti hyväksyttävällä tavalla. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt elinkeinovapauden rajoitusten rajaamista vain välttämättömään. Perustuslakivaliokunta on pitänyt mahdollisena hyvinkin pitkälle meneviä rajoituksia elinkeinovapauteen covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on korostettu, että rajoitusten tulee olla välttämättömiä (PeVL 7/2020 vp). Esimerkiksi covid-19-epidemian vuoksi tehtyjä ravintolarajoituksia koskevassa lausuntokäytännössään perustuslakivaliokunta on edellyttänyt rajoitusten rajaamista alueellisesti ja ravintolatyypeittäin vain välttämättömään. (PeVL 31/2020 vp).

Perustuslain 22 §:n mukainen julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Tartuntatautilain 58 §:n, 58 a §:n, 58 d §:n ja 58 g §:n johdosta tehdyillä rajoituspäätöksillä on ollut hyvin merkittävä taloudellinen vaikutus rajoitusten kohteena olevien toimialojen liikevaihtoon ja kykyyn tarjota työpaikkoja.

Koronatodistuksen käyttöönoton tavoitteena on mahdollistaa elinkeinonharjoittaminen terveysturvallisesti tilanteessa, jossa se ei olisi muuten mahdollista. Toiminnanharjoittajalla voisi halutessaan edellyttää yleisötilaisuuteen tai asiakastilaan pääsyn edellytyksenä EU:n digitallisen koronatodistuksen esittämistä. Näin toimien toiminnanharjoittaja voisi poiketa viranomaispäätöksellä asetetuista rajoituksista. Perustuslakivaliokunta on painottanut, että rajoitustoimien yhteiskunnalle aiheuttamia kokonaishaittoja tulee arvioida suhteessa niillä saavutettuun hyötyyn. (PeVL 9/2020 vp). Koronatodistuksen käyttöönotto mahdollistaisi elinkeinotoiminnan laajemman harjoittamisen terveysturvallisuudesta huolehtien.

Koronatodistuksen käyttöä koskevaan säännökseen (58 i §) ehdotettua muutosta, jonka mukaan toiminnanharjoittajan tulisi edellyttää koronatodistuksen esittämistä koko yleisötilaisuuden tai tilan aukioloaikana, voidaan pitää välttämättömänä rajoituksena nykyisessä epidemiatilanteessa. Ehdotettu muutos lisää tilan tai yleisötilaisuuden terveysturvallisuutta. Osa toiminnanharjoittajista on jo voimassa olevan säännöksen mahdollistamana toiminut siten, että on vaatinut koronatodistuksen esittämistä heti tilan tai tilaisuuden avautumisesta alkaen. Osa toiminnanharjoittajista on toiminut voimassa olevan säännöksen mahdollistamalla tavalla siten, että on ottanut koronapassiedellytyksen käyttöön myöhemmin illan aikana ja alkuiltana on noudattanut viranmaispäätöksen mukaisia rajoituksia.

THL:n lausunnon mukaan koronapassi on keinona hyvä tartuntariskien vähentämiseen ja vakavien tautimuotojen lisääntymisen torjuntaan, mutta koronapassin soveltaminen vain tietyn kellonajan jälkeen ei ole niin tehokas keino, kun mitä se olisi silloin, jos passia edellytettäisiin koko aukioloajan. THL:n mukaan koronapassin verrattavuus muiden rajoitussäännösten ja niiden muodostaman covid-19-taudin leviämisen ehkäisemisen vaikuttavuuden kanssa on riippuvainen siitä, kuinka koronapassia käytännössä käytetään. THL:n mukaan koronapassi on terveystoimena verrattavissa muihin rajoitustoimenpiteisiin ainoastaan silloin, jos se on kokonaisuudessaan ja kokoaikaisesti vaihtoehto voimassaoleville rajoituksille. THL katsoo, että koronapassin ottaminen käyttöön silloin, kun muutoin rajoitustoimet esimerkiksi merkitsisivät aukioloajan päättämistä, vaarantaa tosiasiallisesti toimenpiteen terveysturvallisuuden ja näin ollen myös kyseistä sääntelyä koskevan tavoitteen toteutumisen.

Koska koronatodistuksen tavoitteena on mahdollistaa elinkeinonharjoittaminen terveysturvallisesti tilanteessa, jossa se ei olisi muuten vallitsevan epidemiatilanteen takia täysimääräisesti mahdollista, ja toiminnanharjoittajalla voisi säännökseen ehdotetun muutoksen jälkeenkin valita, noudattaako hän viranomaispäätöksen mukaisia rajoituksia vai edellyttääkö hän koronatodistusta, säännökseen ehdotetun muutoksen ei voida katsoa rajoittavan elinkeinoelämää enempää kuin vallitsevassa epidemiatilanteessa on välttämätöntä ja oikeasuhtaista.

Elämän ja terveyden suojaaminen sekä oikeus riittäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin

Ehdotetun sääntelyn tarkoituksena ja tavoitteena on edelleen suojata ihmisten terveyttä ja henkeä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen riittävyyttä. Tartuntatautilain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja. Näin ollen tartuntatautilain tarkoittamien toimenpiteiden tulisi lähtökohtaisesti olla ennakoivia, jotta epidemian leviämistä voitaisiin tehokkaasti estää ja samalla suojella parhaalla mahdollisella tavalla ihmisten henkeä, terveyttä sekä terveydenhuollon palvelujen riittävyyttä. Näin ollen tilanteessa, jossa covid-19-epidemia on edelleen maailmanlaajuisesti merkittävä uhka ihmisten hengelle ja terveydelle ja tilanteessa, jossa uusia virusmuunnoksia löydetään edelleen, on välttämätöntä, että rajojen terveysturvallisuudesta huolehditaan edelleen riittävällä tavalla.

Samalla ihmisille ja yhteiskunnalle covid-19-taudista aiheutuneiden haittojen torjunnassa nousee yhtä aikaa keskeiseksi terveyden ja hengen suojelemisen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen riittävyyden turvaamisen lisäksi muiden haittojen ehkäisy ja torjunta. Koronatodistusta koskevalla sääntelyllä voitaisiin mahdollistaa rajoitustoimia laajemmin yhteiskunnan palvelujen tarjoaminen ja esimerkiksi erilaisten kulttuuri, musiikki- ja vapaa-ajantoiminnan tarjoaminen ihmisille siten, että samalla voitaisiin tehokkaasti turvata näihin palveluihin ha toimintaan osallistuvien ihmisten terveyttä ja henkeä. Ihmisten terveyttä ja henkeä suojelemalla turvattaisiin samalla myös ihmisten oikeutta riittäviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Soveltaminen Ahvenanmaalla

Ehdotettujen 16 a-16 g §:n osalta soveltamista Ahvenanmaalla on tarkasteltu tarkemmin tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (701/2021) säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 105/2021 vp) kappaleessa 11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys. Tartuntatautien torjunta on valtakunnan lainsäädäntövallan alaa myös Ahvenanmaalla, mutta itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan nojalla maakunta huolehtii tartuntatautien torjuntaan liittyvistä tehtävistä Ahvenanmaalla.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Asiasta olisi kuitenkin aiheellista hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 447/2021, sekä

lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 16 a-16 g §, uusi 4 a luku, 58 a - 58 l, 59 a – 59 e §, 79 §:ään uusi 3 momentti, 87 a ja 89 a § seuraavasti:

16 a §

Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa

Vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä ulkomaalaisella, joka ei asu vakinaisesti Suomessa, on covid-19-taudin leviämisen estämiseksi oltava Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus:

1) vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta;

2) hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta; tai

3) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista.

Jos Suomen kansalaisella tai Suomessa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella on mukanaan todistus vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista, hänen ei tarvitse osallistua 16 b §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin. Jos hänellä on mukanaan todistus hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta, hänen on osallistuttava 16 d §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin.

Kansanterveyslain 5 §:n mukaisesta kansanterveystyöstä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän, jonka alueella maahan saavutaan, tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomainen vastaa 1 momentissa sekä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen todistusten tarkastamisesta käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa harkitsemassaan epidemian torjunnan näkökulmasta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa covid-19-epidemian torjumiseksi. Kyseinen viranomainen voi sopia todistusten tarkastamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoidettavaksi, jos se on tarpeen kunnan tai kuntayhtymän muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä siirretyn tehtävän vaatimien henkilöstövoimavarojen riittävyyden turvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu todistus on Suomeen saavuttaessa pyynnöstä esitettävä kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle tai sen tehtävää hoitavalle henkilölle. Todistus voidaan tarkastaa myös digitaalisesti. Mainitun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamastaan paikasta todistuksen tarkastamiseksi. Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

Ulkomaalaisen maahantulon epäämisestä säädetään henkilöiden liikkumisesta rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399, ulkomaalaisen käännyttämisestä ulkomaalaislaissa (301/2004) ja kokonaisharkinnasta ulkomaalaislain 146 §:n 1 momentissa.

16 b §

Covid-19-testi Suomeen saavuttaessa

Jos Suomeen saapuneella vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:ssä tarkoitettua todistusta ja hän ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa kunta on järjestänyt covid-19-testauksen, hänen on osallistuttava siellä järjestettävään covid-19-testiin. Jos henkilö ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa ei ole järjestetty covid-19-testausta, hänen on välittömästi ja kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa Suomeen saapumisestaan osallistuttava covid-19-testiin. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.

Velvollisuutta osallistua 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin ei kuitenkaan ole henkilöllä, jolla on Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus vähintään 14 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta ensimmäisestä covid-19-rokoteannoksesta.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamaltaan covid-19-testauspaikalta 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin osallistumisen varmistamiseksi. Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

16 c §

Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai 16 b §:ssä tarkoitettua covid-19-testiä ei kuitenkaan edellytetä:

1) henkilökohtaista koskemattomuutta nauttivilta ulkovaltojen edustustojen tai kansainvälisten valtioidenvälisten järjestöjen jäseniltä ja heidän perheenjäseniltään eikä muualle kuin Suomeen akkreditoitujen diplomaatti- tai virkapassin haltijoilta heidän kulkiessaan Suomen kautta virkapaikalleen tai kotimaahansa;

2) kuljetus- tai logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessään työtehtäviin tai työtehtävistä;

3) henkilöiltä, joiden maahantulon peruste on äkillisen terveyttä tai turvallisuutta uhkaavan yhteiskunnan infrastruktuuriin kohdistuvan vaaran torjunta;

4) lentoliikenteessä matkustavilta, jos he eivät poistu lentoasemalta;

5) Suomen ja Norjan rajalla toimivilta tulliviranomaisilta välttämättömissä virkatehtävissä.

16 d §

Covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen

Jos Suomeen saapuneella vuonna 2006 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua todistusta rokotussarjasta tai sairastetusta covid-19-taudista eikä hän ole saanut 16 b §:n mukaisesta covid-19-testistä positiivista testitulosta, hänen on osallistuttava covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tuntia maahan saapumisensa jälkeen. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.

Edellä 16 c §:ssä tarkoitettujen henkilöiden ei kuitenkaan tarvitse osallistua 1 momentissa tarkoitettuun testiin.

16 e §

Neuvontavelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään, 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen on annettava Suomeen saapuville neuvontaa terveysturvallisista toimintatavoista ja covid-19-testauksesta sekä vastattava tartuntatautilakia ja menettelyjä koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

16 f §

Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus

Edellä 16 a-16 d §:ssä säädettyä ei sovelleta saamelaisiin heidän harjoittaessaan elinkeinoaan ja kulttuuriaan saamelaisten kotiseutualueella.

16 g §

Covid-19-tautia koskeva luotettava todistus

Saadusta covid-19-rokotussarjasta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi rokotetun henkilön nimi ja syntymäaika, annettu rokote, rokotuksen antopäivä, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä rokottajan allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus. Rokotussarjalla tarkoitetaan myyntiluvassa määriteltyä rokoteannosten lukumäärää tai aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun covid-19-taudin ja yhden hyväksyttävän covid-19-rokoteannoksen yhdistelmää. Rokotussarja on hyväksyttävä, jos se on toteutettu rokotevalmisteilla, joille Euroopan komissio on myöntänyt ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista unionin lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 nojalla myyntiluvan tai jotka Maailman terveysjärjestö on hyväksynyt hätäkäyttölistalleen.

Covid-19-tartunnan osoittavan testin negatiivisesta tuloksesta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi testatun henkilön nimi ja syntymäaika, testauksessa käytetty diagnostinen metodi, näytteenottoaika sekä todistuksen antanut laboratorio, terveydenhuollon viranomainen tai muu kansallinen viranomainen.

Sairastetusta covid-19-taudista annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi henkilön nimi ja syntymäaika, sairastumisen ajankohta, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä lääkärin allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus.

Edellä 1-3 momentissa tarkoitetun todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

Euroopan unionin digitaalisesta covid-19-todistuksesta säädetään kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/953.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan ja kuntayhtymän palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla on oikeus saada tieto henkilön esittämän todistuksen sisällöstä, käsitellä henkilön antamia 1-4 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja sekä tehdä 39 §:ssä tarkoitettuun

tapauskohtaiseen rekisteriin merkintä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen mukanaolosta, jos käsittely on välttämätöntä 16 a -16 e §:ssä säädettyjen tehtävien vuoksi.

4 a luku

Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi

43 a §

Tietojärjestelmän toteuttaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tarjoaa ja hyväksyy mobiilisovelluksesta ja siihen liittyvästä taustajärjestelmästä koostuvan tietojärjestelmän koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi ja ylläpitää sitä. Mobiilisovellus on käyttäjälleen maksuton ja sen käyttö on vapaaehtoista.

Tietojen käyttö ja siirto mobiilisovelluksen ja taustajärjestelmän välillä edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin mobiilisovelluksella siirrettyjä tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa poistamalla sovelluksen käytöstä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toimii tietojärjestelmän yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta rekisterinpitäjänä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa tietojärjestelmän toiminnasta sekä tietoturvallisuuden hyväksymisestä ja voi asettaa tietojärjestelmälle tarkempia toiminnallisia ja teknisiä vaatimuksia sekä tietoturvavaatimuksia.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava, että tietojärjestelmä on käytössä vain niin kauan kuin se on tarpeellista covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi.

43 b §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät taustajärjestelmän ylläpidossa

Kansaneläkelaitos vastaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lukuun taustajärjestelmän ylläpidosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelemällä tavalla.

43 c §

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi ja sovellusta käyttävien sekä tartunnalle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi ja informoimiseksi sekä covid-19-epidemian seurannan ja tietojärjestelmän toiminnan arvioinnin kannalta tarpeellisiin tilastollisiin tarkoituksiin tässä luvussa säädetyllä tavalla. Henkilötietoja saa käyttää ainoastaan tämän luvun mukaisiin tarkoituksiin, eikä

niitä saa käyttää poliisitutkinnassa, esitutkinnassa, oikeudenkäynnissä tai muussa lainvalvontaan liittyvässä tarkoituksessa. Tietoja ei myöskään saa käyttää 60 §:n mukaisessa päätöksenteossa yksinomaisena perusteena eikä muussa covid-19-tartuntaa koskevaan hoitopäätökseen liittymättömässä julkisen vallan käytössä.

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan käsitellä seuraavia henkilötietoja:

1) käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;

2) käyttäjän kohtaamien toisten käyttäjien pseudonyymiset tunnisteet ja näihin kohtaamisiin liittyvät tarpeelliset tiedot niiden kestosta ja ajankohdasta sekä mobiililaitteen bluetooth-signaalin voimakkuudesta;

3) tartunnastaan ilmoittaneen käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;

4) käyttäjän saama tieto mahdollisesta altistumisestaan;

5) käyttäjän 43 e §:n 1 momentissa tarkoitetun yhteydenottopyynnön yhteydessä ilmoittamat nimi, puhelinnumero, kotikunta ja tarvittaessa tilapäinen asuinpaikka ja oiretiedot;

6) 43 i §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tieto tietojärjestelmän rajat ylittävään käyttöön liittyvistä maista.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot saadaan tallentaa käyttäjän mobiililaitteeseen. Taustajärjestelmään saadaan tallentaa mainitun momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot mahdollisesti tartunnalle altistuneiden mobiilisovelluksen käyttäjien tavoittamiseksi ja 5 kohdassa mainitut tiedot luovutettaviksi kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikölle sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 e §:n mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut tiedot on poistettava ja tuhottava 21 vuorokauden kuluessa niiden tallentamisesta. Tiedot on kuitenkin poistettava ja tuhottava viimeistään, kun tietojärjestelmä poistetaan 43 a §:n 5 momentin mukaisesti käytöstä.

43 d §

Poikkeus 22 §:ssä säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta

Poiketen siitä, mitä 22 §:ssä säädetään, tässä luvussa tarkoitetun mobiilisovelluksen käyttäjän ei tarvitse ilmoittaa tietojärjestelmän avulla saamiaan tietoja lääkärille.

43 e §

Tietojärjestelmästä saatujen mahdollista altistumista koskevien tietojen käsitteleminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksiköille sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 c §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot, jotta terveydenhuollon toimintayksikkö voi ottaa yhteyttä mahdollisesti altistuneeseen hoidon tarpeen tai muiden covid-19-epidemian torjuntatyön kannalta tarpeellisten toimenpiteiden arvioimiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta yhteydenottopyynnöstä ilmenevät tiedot mahdollisesta altistumisesta voidaan tallentaa kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikön perustamaan väliaikaiseen rekisteriin 1 momentissa tarkoitettua yhteydenottoa varten. Tieto on poistettava ja tuhottava rekisteristä viivytyksettä, kun se ei ole enää välttämätön tähän tarkoitukseen.

43 f §

Taustajärjestelmän ylläpidon ohjaus

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa ja seuraa Kansaneläkelaitosta 43 b §:ssä tarkoitetun tehtävän toimeenpanossa.

43 g §

Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen

Liikenne- ja viestintävirasto arvioi tietojärjestelmän tietoturvallisuuden ennen sen käyttöönottoa viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain (1406/2011) mukaisesti.

43 h §

Valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia ja tarkastajalla on oikeus päästä tiloihin, jotka ovat merkityksellisiä valvonnan kannalta ja joissa säilytetään valvonnan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta toteutettaessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksen toteuttamisesta.

Tarkastuksessa on esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista.

43 i §

Tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä myös rajat ylittävään tietojen vaihtoon muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin kansallisten koronavirustaudille mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseen käytettyjen mobiilisovellusten ja niiden taustajärjestelmien välillä täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1765 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse rajat ylittävästä tietojenvaihdosta kansallisten mobiililaitteissa käytettävien kontaktien jäljitys- ja varoitussovellusten välillä COVID-19-pandemian torjumiseksi tehdyn Komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2020/1023, jäljempänä täytäntöönpanopäätös, 1 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 43 c §:n 2 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot täytäntöönpanopäätöksen 7 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetulle toisen EU:n jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin nimetylle kansalliselle viranomaiselle tai viralliselle elimelle koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi. Tiedot luovutetaan täytäntöönpanopäätöksen 1 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Henkilötietojen luovuttaminen 2 momentin mukaisesti edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan luovuttaa

ja käyttää. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä.

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädetään, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun ravitsemistoiminnan harjoittajan on huolehdittava yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä siitä, että asiakkailla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen, ja annettava asiakkaille riittävän etäisyyden ylläpitämistä ja käsien puhdistamista koskevat toimintaohjeet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta, käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä sekä asiakkaille annettavien toimintaohjeiden antamisesta.

Ravitsemistoiminnan harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden saapuminen ja oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi, asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä. Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden asiakkaiden saapumiseen ja oleskeluun, asiakaspaikkojen sijoittamiseen sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämisen ja musiikin soittamisen rajoittamiseen liittyvistä velvoitteista sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä vaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa sellaisten ravitsemisliikkeiden, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia, asiakasmäärää enintään 67 prosenttia ravitsemisliikkeen suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärää voidaan rajoittaa enintään 50 prosenttia edellä tarkoitetuissa säännöksissä tarkoitetusta suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä. Jos ravitsemisliikkeen pääasiallinen ravitsemistoiminta eri ajankohtina vaihtelee, sovelletaan sen toimintaan kunakin ajankohtana sitä rajoitusta, johon sen ravitsemistoiminta kyseisenä ajankohtana liittyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta.

Ravitsemisliikkeen on lyhennettävä aukiolo- ja anniskeluaikaa, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi eivätkä ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamistoimenpiteet, hygieniaohjeet, asiakaspaikkojen järjestely ja muut toimenpiteet ole riittäviä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tässä momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä antaa tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeen aukioloa kello 18:n ja 5:n välisenä aikana ja anniskelua kello 17:n ja 9:n välisenä aikana koskevista rajoituksista sekä siitä, millaisissa ravitsemisliikkeissä kyseisiä rajoituksia on noudatettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asiakasmäärän rajoitus saa ravitsemisliikkeessä, jonka pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota alkoholijuomia, olla suurempi kuin 50 prosenttia ja

muussa ravitsemisliikkeessä suurempi kuin 25 prosenttia ja 3 momentissa tarkoitettu rajoitus saa koskea aukioloaikaa ennen kello 23:a ja anniskeluaikaa ennen kello 22:ta vain, jos tartuntataudin leviämisen estäminen on valtakunnallisesti epidemian nopean kiihtymisen tai muuntuneen viruksen leviämisen uhan vuoksi välttämätöntä ja alueella todetaan muuntuneen viruksen väestöleviämistä tai tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Edellä 2–4 momentin nojalla säädettyjen rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa toimintaansa ja sisä- ja ulkotilojensa käyttöön säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstöravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

Mitä 3 momentissa säädetään aukioloaikojen rajoituksista, ei koske Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- tai ilma-aluksessa eikä polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä.

58 b §

Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta

Aluehallintovirasto valvoo 58 a §:ssä ja sen nojalla säädettyjen velvoitteiden ja rajoitusten noudattamista. Jos velvoitteiden tai rajoitusten noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto voi antaa ravitsemisliikkeelle määräyksen niiden korjaamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos puutteita ei ole korjattu asetetussa määräajassa tai jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, aluehallintovirasto voi määrätä ravitsemisliikkeen ravitsemistoiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja liikkeen pidettäväksi suljettuna asiakkailta enintään yhden kuukauden ajaksi.

Poliisin on tarvittaessa annettava aluehallintoviraston pyynnöstä virka-apua valvonnan ja 1 momentissa tarkoitetun ravitsemisliikkeen sulkemisen toimeenpanemiseksi.

Valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut rajoitusten edellytykset edelleen voimassa. Jos edellytykset eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos 58 a §:n 2–4 momentin nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueilla tai säädetyssä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi.

58 c §

Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettynä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

1) asiakkailla ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Edellä tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
3) kunnat ja kuntayhtymät;
4) uskonnolliset yhdyskunnat;
5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eivätkä ne saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Asemien, terminaalien ja muiden vastaavien sisätilojen ja rajattujen ulkotilojen, joissa matkustajat nousevat liikennevälineeseen tai poistuvat siitä, hallinnasta vastaavien toimijoiden on yhdessä liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun sekä Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen palveluiden tarjoajien kanssa huolehdittava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi tehtävistä järjestelyistä, joilla ohjataan matkustajia liikennevälineeseen siirtymisessä ja sieltä poistumisessa. Tässä pykälässä säädettyjä velvollisuuksia ei sovelleta henkilöliikenteen liikennevälineiden matkustamiseen tarkoitettujen tilojen käyttöön. Henkilöliikennettä koskevista toimenpiteistä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi säädetään 58 e §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös asemien, terminaalien ja muiden näihin rinnastettavien tilojen hallinnasta vastaaville ja 58 e §:ssä tarkoitetuille liikenteen palveluntarjoajille tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien yksityiskohdista liikenteen asemilla, terminaaleissa ja muissa näitä vastaavissa sisätiloissa sekä 6 momentissa säädetystä matkustajien ohjaamisesta.

58 d §

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;
2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettynä ajankohtana;
3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;
2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
3) kunnat ja kuntayhtymät;
4) uskonnolliset yhdyskunnat;
5) julkisoikeudelliset laitokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

58 e §

Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan ja tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän, jolla on toimipaikka Suomessa tai joka on muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä tai jonka liikennöimän palvelun lähtö- tai saapumispaikka on Suomessa tai jonka palvelu kulkee Suomen kautta, on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava siitä, että:

1) liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitetut tilat ja pinnat puhdistetaan säännöllisesti ja puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä siitä että muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä noudatetaan; ja

2) matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvosuojusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien yksityiskohdista.

58 f §

Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen, jolla rajoitetaan mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää, joka voidaan ottaa liikennevälineeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle alueellaan.

Liikenne- ja viestintävirasto saa päätöksellään velvoittaa rajoittamaan matkustajamäärää enintään puoleen siitä suurimmasta matkustajamäärästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Päätös saa koskea vain liikennevälineitä, joita käytetään yli 10 henkilön samanaikaiseen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään ja matkustajamäärän rajoitusta arvioidessaan otettava huomioon:

1) tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu ja joista matkustajia voidaan ottaa kyytiin;

2) mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomapaikkojen määrä sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkustajien sijoittumiseen liikennevälineessä; ja

3) kuljetuspalvelun tarjoajien tai näiden toimeksiannoista toimivien liikennöitsijöiden 58 e §:n mukaisesti toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi, 24 §:n mukaisesti mahdollisten altistuneiden jäljittämiseksi tarvittavien tietojen saatavuuden varmistaminen henkilökohtaisen paikkavarauksen perusteella, kasvosuojusten käyttäminen ja muut alueellisesti käytössä olevat keinot taudin leviämisen estämiseksi.

Tämän pykälän nojalla annettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 58 e §:ssä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän on selkeästi havaittavilla ja valvottavilla järjestelyillä varmistettava matkustajamäärän rajoittaminen päätöksessä määrätyn mukaiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos edellytykset päätöksen voimassaoloon eivät enää täyty.

58 g §

Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämiselle erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

1) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella; ja

2) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;

3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei koske ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 4 momentissa tarkoitetuista toiminnasta ja tiloista.

58 h §

Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Edellä 58 c §:n 6 momentissa tarkoitetun tilojen hallinnasta vastaavan tahon ja kuljetus- tai liikennepalvelun palveluntarjoajan on yhteistyössä laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten ne toteuttavat mainitussa momentissa tarkoitetut velvoitteet. Palveluntarjoajan on liitettävä suunnitelma osaksi liikenteen palveluista annetun lain 18, 58, 66 tai 129 §:n tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön nojalla laatimaansa suunnitelmaa.

Tässä pykälässä tarkoitettu suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle, aluehallintovirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

58 i §

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen laboratorivarmistetun covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei

kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
2) ravitsemisliikkeet;
3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;
5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

58 j §

Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo, jos sen toimintaan kohdistuu 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetussa asetuksessa säädetty taikka 58 tai 58 d §:n mukaisessa viranomaispäätöksessä määrätty rajoitus tai velvoite. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täyttyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymää lukijaohjelmaa, joka näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle todistukseen kirjatun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Jos todistuksen tarkastaminen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa.

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilöllisyys.

Todistuksen tietoja ei saa rekisteröidä tai tallentaa tai käsitellä muussa käyttötarkoituksessa

58 k §

Koronatestin järjestäminen koronatodistuksen saamiseksi

Kunnan tulee järjestää kunnassa asuville 16- ja 17-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole saaneet 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyttä rokotussarjaa, ja henkilöille, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa covid-19-rokotetta, maksutta heidän 58 i §:n 1 momentissa tarkoitetun koronatodistuksen saamiseksi tarvitsemansa covid-19-testaus.

58 l §

EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntäminen Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneelle

Kunnan on myönnettävä kansanterveyslain 14 §:ssä tarkoitetulle kunnan asukkaalle tämän pyynnöstä kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2021/953 artiklassa 5 tarkoitettu rokotustodistus, jos mainitun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät ja rokotus on toteutettu 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetulla rokotevalmisteilla.

Todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen Euroopan unionin ulkopuolella saadusta rokotuksesta on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntämistä koskeva asia on käsiteltävä viivytyksettä.

Kun 1 momentissa tarkoitettu EU:n digitaalinen koronarokotustodistus myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

59 a §

Valvonta

Aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d ja 58 g §:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta valvovat 58 c §:n 6 momentissa, 58 e ja 58 f §:ssä sekä 58 h §:n 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä valvoessaan tämän lain noudattamista.

Poliisi valvoo 58 ja 58 d §:n nojalla annettujen päätösten sekä 58 c §:n 2 momentissa asetettujen velvoitteiden noudattamista yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisen sekä yleisö- ja ihmismäärää ja etäisyyksien ylläpitoa koskevien velvollisuuksien ja rajoitusten osalta.

59 b §

Tarkastukset

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto saavat tarkastaa 59 a §:n nojalla valvomansa toimijan tämän lain mukaisen toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat.

Tarkastaja on päästettävä niihin toimipaikan tiloihin, joita velvollisuudet tai rajoitukset koskevat. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää tarkastuksessa ulkopuolista asiantuntijaa liikenteen palveluista annetun lain 196 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla.

Kunnan terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n ja elintarvikelain 32 §:n nojalla toimivaltaiset viranomaiset saavat mainittujen lakien nojalla tekemiensä tarkastusten yhteydessä tarkastaa tämän lain mukaisten velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamisen. Näiden viranomaisten oikeudesta asettaa määräyksiä ja pakkokeinoja säädetään 59 d §:n 1 ja 2 momentissa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetut viranomaiset sekä 59 d §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen saavat suorittaa tarkastuksen myös aluehallintoviraston tai Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä.

59 c §

Määräykset ja pakkokeinot

Jos 58 c §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen niiden korjaamisesta. Jos 58 c §:n 6 momentissa tai 58 e §:ssä säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, määräyksen niiden korjaamiseksi voi antaa kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto.

Aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58, 58 d tai 58 g §:n nojalla tehdyn päätöksen tai 58 i §:ssä säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58 f §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Aluehallintovirasto ja kunta voivat lisäksi määrätä 58 h §:n 1 momentissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto 58 h §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjattavaksi. Aluehallintovirasto ja kunta voivat tämän lain mukaisen valvonnan suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä määrätä toiminnanharjoittajan tarkastamaan asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilön henkilöllisyyden ja EU:n digitaalisen koronatodistuksen

voimassaolon, jos tarkastusta suoritettaessa herää epäilys, ettei EU:n digitaalista koronatodistusta ole asiakkailta ja osallistujilta tarkastettu, eikä asetettuja velvoitteita ja rajoituksia ole noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräystä annettaessa on asetettava puutteen tai epäkohdan ja toiminnan, jota määräys koskee, luonteeseen nähden kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, kunta, aluehallintovirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat määrätä kyseisen toiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja kyseisen tilan pidettäväksi suljettuna asiakkailta tai muilta valvottuun toimintaan osallistuvilta enintään kuukauden ajan, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Jos 58 d tai 58 f §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä koskevia 2 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvollisuuksia on rikottu olennaisesti, päätöksen tehnyt viranomainen voi antaa vastaavan määräyksen, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tässä momentissa tarkoitettua määräystä ei saa kohdistaa tiloihin, joita käytetään uskonnonharjoittamiseen.

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat asettaa 1–4 momentin nojalla annetun päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Jos kunta, aluehallintovirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto saa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa toisen viranomaisen 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla asettaman velvollisuuden tai rajoituksen merkittävän rikkomisen, sen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta velvollisuuden tai rajoituksen asettaneelle viranomaiselle. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kunnalle, jos se saa muun lain nojalla suorittamansa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa, että sen valvoman toiminnan yhteydessä rikotaan merkittävästi 58 c §:ssä säädettyjä velvollisuuksia tai rajoituksia sekä ilmoitettava päätöksen tehneelle kunnalle tai aluehallintovirastolle 58 tai 58 d §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai rajoituksen merkittävästä rikkomisesta.

Jos 58 §:n nojalla tehtyä yleisötilaisuuksia tai yleisiä kokouksia koskevaa päätöstä ei noudateta, poliisilla on oikeus estää, keskeyttää tai päättää yleisötilaisuus tai yleinen kokous. Poliisimiehellä on myös oikeus määrätä väkijoukko hajaantumaan tai siirtymään, jos yleisötilaisuus tai yleinen kokous on mainitun pykälän nojalla tehdyn päätöksen vastainen. Jollei hajaantumistai siirtymismääräystä noudateta, poliisimiehellä on oikeus hajottaa väkijoukko voimakeinoin sekä ottaa niskoitteleva henkilö kiinni. Poliisin tulee mahdollisuuksien mukaan rajata toimenpiteensä koskemaan vain niitä henkilöitä, joiden menettelystä väkijoukon hajottamisen tai siirtämisen tarve aiheutuu.

Poliisimiehen oikeudesta hajottaa väkijoukko, jos 7 momentissa tarkoitettu yleisötilaisuus tai yleinen kokous vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai on esteenä liikenteelle, säädetään poliisilain (872/2011) 2 luvun 9 §:ssä.

Aluehallintovirastolla, kunnalla ja Liikenne-ja viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta 59 b §:ssä tarkoitetun tarkastuksen toimeenpanemiseksi, 59 c §:n 4 momentissa tarkoitetun toiminnan keskeyttämiseksi ja 58 g §:ssä tarkoitetun tilan sulkemiseksi.

59 d §

Toimivaltainen viranomainen kunnassa

Kunnan 59 a §:n mukaisesta valvonnasta vastaa sekä 59 b ja 59 c §:n mukaisia toimivaltuuksia käyttää kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin, jollei kunta kuntalain (410/2015) nojalla toisin päätä.

Kunnanvaltuusto voi antaa 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle oikeuden siirtää 59 c §:n 1 ja 2 momentin mukaisen toimivallan edelleen kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, muulle kunnan viranhaltijalle, kunnan toimielimelle tai kunnan toimielimen jaostolle. Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että tällainen toimivalta annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan 59 a–59 d §:n nojalla valvontaan osallistuvat viranomaiset saavat salassapitosäännösten estämättä antaa valvonnan toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot muille kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaisille sekä muiden kuntien ja kuntayhtymien tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaiselle.

59 e §

Oikeus saada tietoja

Aluehallintovirastolla, kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuvilla viranomaisilla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 59 a–59 d §:n mukaisen valvonnan toteuttamiseksi välttämättömät tiedot siltä, johon kohdistuu 58 c, 58 e tai 58 i §:ssä säädetty velvoite sekä siltä, johon on kohdistettu 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla päätös. Tiedot on annettava viivytyksettä ja maksutta.

79 §

Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin

— —

Valtio vastaa kunnille ja kuntayhtymille 16 a, 16 b, 16 d ja 16 e §:stä aiheutuvista kustannuksista.

87 a §

Covid-19-testin laiminlyöntiä koskeva rikkomus

Täysi-ikäinen, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 16 b §:n 1 momentissa tai 16 d §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden osallistua covid-19-testiin, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta* sakkoon.

89 a §

Virka-apu covid-19-tautia koskevien toimenpiteiden yhteydessä

Sen lisäksi, mitä 89 §:ssä säädetään, poliisilla on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus:

1) antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi;

2) pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä 16 a ja 16 b §:ssä säädettyjen toimenpiteiden suorittamisen varmistamiseksi.

Rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi.

91 §

Päätösten täytäntöönpano

Edellä 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 ja 69–71 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

— —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

2.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) väliaikaisesti uusi 179 a § seuraavasti:

179 a §

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Poiketen siitä, mitä 179 §:n 2 momentissa säädetään, henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on covid-19-epidemian aikana ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla 154 §:n 1 momentin mukaisesta rajapinnasta. Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan yhtiölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Helsingissä x.x.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

Rinnakkaistekstit

Laki

tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti tartuntatautilain (1227/2016) 91 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 447/2021, sekä

lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 16 a-16 g §, uusi 4 a luku, 58 a - 58 l, 59 a – 59 e §, 79 §:ään uusi 3 momentti, 87 a ja 89 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 a §

Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa

Vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneellä ulkomaalaisella, joka ei asu vakinaisesti Suomessa, on covid-19-taudin leviämisen estämiseksi oltava Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus:

1) vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta;

2) hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta; tai

3) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista.

Jos Suomen kansalaisella tai Suomessa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella on mukanaan todistus vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista, hänen ei tarvitse osallistua 16 b §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin. Jos hänellä on mukanaan todistus hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen

Ehdotus

16 a §

Covid-19-tautia koskeva todistus Suomeen saavuttaessa

Vuonna *2006* tai sitä aikaisemmin syntyneellä ulkomaalaisella, joka ei asu vakinaisesti Suomessa, on covid-19-taudin leviämisen estämiseksi oltava Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus:

1) vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta;

2) hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta; tai

3) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista.

Jos Suomen kansalaisella tai Suomessa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella on mukanaan todistus vähintään 7 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta hyväksytystä covid-19-rokotussarjasta tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetusta laboratoriovarmistetusta covid-19-taudista, hänen ei tarvitse osallistua 16 b §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin. Jos hänellä on mukanaan todistus hänelle enintään 72 tuntia ennen Suomeen

Voimassa oleva laki

saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta, hänen on osallistuttava 16 d §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin.

Kansanterveyslain 5 §:n mukaisesta kansanterveystyöstä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän, jonka alueella maahan saavutaan, tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomainen vastaa 1 momentissa sekä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen todistusten tarkastamisesta käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa harkitsemassaan epidemian torjunnan näkökulmasta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa covid-19-epidemian torjumiseksi. Kyseinen viranomainen voi sopia todistusten tarkastamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoidettavaksi, jos se on tarpeen kunnan tai kuntayhtymän muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä siirretyn tehtävän vaatimien henkilöstövoimavarojen riittävyyden turvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu todistus on Suomeen saavuttaessa pyynnöstä esitettävä kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle tai sen tehtävää hoitavalle henkilölle. Todistus voidaan tarkastaa myös sähköisesti. Mainitun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamastaan paikasta todistuksen tarkastamiseksi. Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

Ulkomaalaisen maahantulon epäämisestä säädetään henkilöiden liikkumisesta rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399, ulkomaalaisen käännyttämisestä ulkomaalaislaissa (301/2004) ja kokonaisharkinnasta ulkomaalaislain 146 §:n 1 momentissa.

Ehdotus

saapumista tehdyn covid-19-testin negatiivisesta tuloksesta, hänen on osallistuttava 16 d §:ssä tarkoitettuun covid-19-testiin.

Kansanterveyslain 5 §:n mukaisesta kansanterveystyöstä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän, jonka alueella maahan saavutaan, tartuntatautien vastustamistyöstä vastaava viranomainen vastaa 1 momentissa sekä 16 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen todistusten tarkastamisesta käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa harkitsemassaan epidemian torjunnan näkökulmasta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa covid-19-epidemian torjumiseksi. Kyseinen viranomainen voi sopia todistusten tarkastamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä muun kuin viranomaisen hoidettavaksi, jos se on tarpeen kunnan tai kuntayhtymän muiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen sekä siirretyn tehtävän vaatimien henkilöstövoimavarojen riittävyyden turvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu todistus on Suomeen saavuttaessa pyynnöstä esitettävä kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen palveluksessa olevalle henkilölle tai sen tehtävää hoitavalle henkilölle. Todistus voidaan tarkastaa myös digitaalisesti. Mainitun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamastaan paikasta todistuksen tarkastamiseksi. Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

Ulkomaalaisen maahantulon epäämisestä säädetään henkilöiden liikkumisesta rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399, ulkomaalaisen käännyttämisestä ulkomaalaislaissa (301/2004) ja kokonaisharkinnasta ulkomaalaislain 146 §:n 1 momentissa.

Voimassa oleva laki

16 b §

Covid-19-testi Suomeen saavuttaessa

Jos Suomeen saapuneella vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:ssä tarkoitettua todistusta ja hän ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa kunta on järjestänyt covid-19-testauksen, hänen on osallistuttava siellä järjestettävään covid-19-testiin. Jos henkilö ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa ei ole järjestetty covid-19-testausta, hänen on välittömästi ja kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa Suomeen saapumisestaan osallistuttava covid-19-testiin. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.

Velvollisuutta osallistua 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin ei kuitenkaan ole henkilöllä, jolla on Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus vähintään 14 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta ensimmäisestä covid-19-rokoteannoksesta.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamaltaan covid-19-testauspaikalta 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin osallistumisen varmistamiseksi. Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

16 c §

Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai 16 b §:ssä tarkoitettua covid-19-testiä ei kuitenkaan edellytetä:

1) henkilökohtaista koskemattomuutta nauttivilta ulkovaltojen edustustojen tai kansainvälisten valtioidenvälisten järjestöjen jäseniltä ja heidän perheenjäseniltään eikä muualle kuin Suomeen akkreditoitujen diplomaatti- tai virkapassin haltijoilta heidän kulkiessaan

Ehdotus

16 b §

Covid-19-testi Suomeen saavuttaessa

Jos Suomeen saapuneella vuonna *2006* tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:ssä tarkoitettua todistusta ja hän ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa kunta on järjestänyt covid-19-testauksen, hänen on osallistuttava siellä järjestettävään covid-19-testiin. Jos henkilö ylittää Suomen rajan sellaisesta paikasta, jossa ei ole järjestetty covid-19-testausta, hänen on välittömästi ja kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa Suomeen saapumisestaan osallistuttava covid-19-testiin. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.

Velvollisuutta osallistua 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin ei kuitenkaan ole henkilöllä, jolla on Suomeen saapuessaan mukanaan 16 g §:ssä tarkoitettu luotettava todistus vähintään 14 vuorokautta ennen Suomeen saapumista saadusta ensimmäisestä covid-19-rokoteannoksesta.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyötä hoitava virkasuhteessa oleva voi kieltää henkilön poistumisen osoittamaltaan covid-19-testauspaikalta 1 momentissa tarkoitettuun covid-19-testiin osallistumisen varmistamiseksi. Poistumista koskeva kielto saa olla voimassa enintään kolme tuntia.

16 c §

Poikkeus velvollisuudesta esittää todistus ja osallistua testiin

Edellä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitettua todistusta tai 16 b §:ssä tarkoitettua covid-19-testiä ei kuitenkaan edellytetä:

1) henkilökohtaista koskemattomuutta nauttivilta ulkovaltojen edustustojen tai kansainvälisten valtioidenvälisten järjestöjen jäseniltä ja heidän perheenjäseniltään eikä muualle kuin Suomeen akkreditoitujen diplomaatti- tai virkapassin haltijoilta heidän kulkiessaan

Voimassa oleva laki

Suomen kautta virkapaikalleen tai kotimaahansa;

2) kuljetus- tai logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessään työtehtäviin tai työtehtävistä;

3) henkilöiltä, joiden maahantulon peruste on äkillisen terveyttä tai turvallisuutta uhkaavan yhteiskunnan infrastruktuuriin kohdistuvan vaaran torjunta;

4) lentoliikenteessä matkustavilta, jos he eivät poistu lentoasemalta;

5) Suomen ja Norjan rajalla toimivilta tulliviranomaisilta välttämättömissä virkatehtävissä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, velvollisuus esittää todistus ja osallistua testiin ei koske henkilöä, joka on viimeisen 14 vuorokauden aikana ennen Suomeen saapumistaan oleskellut vain sellaisessa maassa tai sellaisella alueella, jossa covid-19-taudin ilmaantuvuus tai muuntuneen viruksen yleisyys ei aiheuta suhteessa Suomen covid-19-taudin ilmaantuvuuteen tai muuntuneen viruksen yleisyyteen erityistä epidemian leviämisen riskiä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä momentissa tarkoitetuista maista ja alueista.

16 d §

Covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen

Jos Suomeen saapuneella vuonna 2005 tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua todistusta rokotussarjasta tai sairastetusta covid-19-taudista eikä hän ole saanut 16 b §:n mukaisesta covid-19-testistä positiivista testitulosta, hänen on osallistuttava covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tuntia maahan saapumisensa jälkeen. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.

Ehdotus

Suomen kautta virkapaikalleen tai kotimaahansa;

2) kuljetus- tai logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- tai tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessään työtehtäviin tai työtehtävistä;

3) henkilöiltä, joiden maahantulon peruste on äkillisen terveyttä tai turvallisuutta uhkaavan yhteiskunnan infrastruktuuriin kohdistuvan vaaran torjunta;

4) lentoliikenteessä matkustavilta, jos he eivät poistu lentoasemalta;

5) Suomen ja Norjan rajalla toimivilta tulliviranomaisilta välttämättömissä virkatehtävissä.

16 d §

Covid-19-testi maahan saapumisen jälkeen

Jos Suomeen saapuneella vuonna *2006* tai sitä aikaisemmin syntyneellä henkilöllä ei ole 16 a §:n 1 momentin 1 tai 3 kohdassa tarkoitettua todistusta rokotussarjasta tai sairastetusta covid-19-taudista eikä hän ole saanut 16 b §:n mukaisesta covid-19-testistä positiivista testitulosta, hänen on osallistuttava covid-19-testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tuntia maahan saapumisensa jälkeen. Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän on järjestettävä tässä pykälässä tarkoitetut covid-19-testit.

Voimassa oleva laki

Edellä 16 c §:ssä tarkoitettujen henkilöiden ei kuitenkaan tarvitse osallistua 1 momentissa tarkoitettuun testiin.

16 e §

Neuvontavelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään, 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen on annettava Suomeen saapuville neuvontaa terveysturvallisista toimintatavoista ja covid-19-testauksesta sekä vastattava tartuntatautilakia ja menettelyjä koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

16 f §

Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus

Edellä 16 a–16 d §:ssä säädettyä ei sovelleta saamelaisiin heidän harjoittaessaan elinkeinoaan tai kulttuuriaan saamelaisten kotiseutualueella.

16 g §

Covid-19-tautia koskeva luotettava todistus

Saadusta covid-19-rokotussarjasta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi rokotetun henkilön nimi ja syntymäaika, annettu rokote, rokotuksen antopäivä, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä rokottajan allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus. Rokotussarjalla tarkoitetaan myyntiluvassa määriteltyä rokoteannosten lukumäärää. Rokotussarja on hyväksyttävä, jos se on toteutettu rokotevalmisteilla, joille Euroopan komissio on myöntänyt ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista unionin lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkevi-

Ehdotus

Edellä 16 c §:ssä tarkoitettujen henkilöiden ei kuitenkaan tarvitse osallistua 1 momentissa tarkoitettuun testiin.

16 e §

Neuvontavelvollisuus

Sen lisäksi, mitä hallintolain (434/2003) 8 §:ssä säädetään, 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan tai kuntayhtymän tartuntatautien vastustamistyöstä vastaavan viranomaisen on annettava Suomeen saapuville neuvontaa terveysturvallisista toimintatavoista ja covid-19-testauksesta sekä vastattava tartuntatautilakia ja menettelyjä koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

16 f §

Saamelaisten kulttuurin ja elinkeinotoiminnan harjoittamista koskeva poikkeus

Edellä 16 a-16 d §:ssä säädettyä ei sovelleta saamelaisiin heidän harjoittaessaan elinkeinoaan ja kulttuuriaan saamelaisten kotiseutualueella.

16 g §

Covid-19-tautia koskeva luotettava todistus

Saadusta covid-19-rokotussarjasta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi rokotetun henkilön nimi ja syntymäaika, annettu rokote, rokotuksen antopäivä, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä rokottajan allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus. Rokotussarjalla tarkoitetaan myyntiluvassa määriteltyä rokoteannosten lukumäärää *tai aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun covid-19-taudin ja yhden hyväksyttävän covid-19-rokoteannoksen yhdistelmää*. Rokotussarja on hyväksyttävä, jos se on toteutettu rokotevalmisteilla, joille Euroopan ko-

Voimassa oleva laki

raston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 nojalla myyntiluvan tai jotka Maailman terveysjärjestö on hyväksynyt hätäkäyttölistalleen.

Covid-19-tartunnan osoittavan testin negatiivisesta tuloksesta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi testatun henkilön nimi ja syntymäaika, testauksessa käytetty diagnostinen metodi, näytteenottoaika sekä todistuksen antanut laboratorio, terveydenhuollon viranomainen tai muu kansallinen viranomainen.

Sairastetusta covid-19-taudista annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi henkilön nimi ja syntymäaika, sairastumisen ajankohta, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä lääkärin allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus.

Edellä 1-3 momentissa tarkoitetun todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

Euroopan unionin digitaalisesta covid-19-todistuksesta säädetään kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/953.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan ja kuntayhtymän palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla on oikeus saada tieto henkilön esittämän todistuksen sisällöstä, käsitellä henkilön antamia 1-4 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja sekä tehdä 39 §:ssä tarkoitettuun tapauskohtaiseen rekisteriin merkintä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen mukanaolosta, jos käsittely on välttämätöntä 16 a -16 e §:ssä säädettyjen tehtävien vuoksi.

Ehdotus

missio on myöntänyt ihmisille ja eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista unionin lupa- ja valvontamenettelyistä ja Euroopan lääkeviraston perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 726/2004 nojalla myyntiluvan tai jotka Maailman terveysjärjestö on hyväksynyt hätäkäyttölistalleen.

Covid-19-tartunnan osoittavan testin negatiivisesta tuloksesta annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi testatun henkilön nimi ja syntymäaika, testauksessa käytetty diagnostinen metodi, näytteenottoaika sekä todistuksen antanut laboratorio, terveydenhuollon viranomainen tai muu kansallinen viranomainen.

Sairastetusta covid-19-taudista annettua todistusta voidaan pitää luotettavana, jos siitä käy ilmi henkilön nimi ja syntymäaika, sairastumisen ajankohta, todistuksen antopaikka ja päiväys sekä lääkärin allekirjoitus ja leima tai muu vastaava vahvistus.

Edellä 1-3 momentissa tarkoitetun todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

Euroopan unionin digitaalisesta covid-19-todistuksesta säädetään kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/953.

Edellä 16 a §:n 3 momentissa tarkoitetun kunnan ja kuntayhtymän palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla on oikeus saada tieto henkilön esittämän todistuksen sisällöstä, käsitellä henkilön antamia 1-4 momentissa tarkoitettuja henkilötietoja sekä tehdä 39 §:ssä tarkoitettuun tapauskohtaiseen rekisteriin merkintä 16 a §:n 1 momentissa tarkoitetun todistuksen mukanaolosta, jos käsittely on välttämätöntä 16 a -16 e §:ssä säädettyjen tehtävien vuoksi.

Voimassa oleva laki

4 a luku

Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi

43 a §

Tietojärjestelmän toteuttaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tarjoaa ja hyväksyy mobiilisovelluksesta ja siihen liittyvästä taustajärjestelmästä koostuvan tietojärjestelmän koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi ja ylläpitää sitä. Mobiilisovellus on käyttäjälleen maksuton ja sen käyttö on vapaaehtoista.

Tietojen käyttö ja siirto mobiilisovelluksen ja taustajärjestelmän välillä edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin mobiilisovelluksella siirrettyjä tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa poistamalla sovelluksen käytöstä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toimii tietojärjestelmän yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta rekisterinpitäjänä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa tietojärjestelmän toiminnasta sekä tietoturvallisuuden hyväksymisestä ja voi asettaa tietojärjestelmälle tarkempia toiminnallisia ja teknisiä vaatimuksia sekä tietoturvavaatimuksia.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava, että tietojärjestelmä on käytössä vain niin kauan kuin se on tarpeellista covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi.

Ehdotus

4 a luku

Covid-19-tartuntaketjujen katkaisua tehostava tietojärjestelmä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi

43 a §

Tietojärjestelmän toteuttaminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tarjoaa ja hyväksyy mobiilisovelluksesta ja siihen liittyvästä taustajärjestelmästä koostuvan tietojärjestelmän koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi ja ylläpitää sitä. Mobiilisovellus on käyttäjälleen maksuton ja sen käyttö on vapaaehtoista.

Tietojen käyttö ja siirto mobiilisovelluksen ja taustajärjestelmän välillä edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin mobiilisovelluksella siirrettyjä tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa poistamalla sovelluksen käytöstä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toimii tietojärjestelmän yhteydessä tapahtuvan henkilötietojen käsittelyn osalta rekisterinpitäjänä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa tietojärjestelmän toiminnasta sekä tietoturvallisuuden hyväksymisestä ja voi asettaa tietojärjestelmälle tarkempia toiminnallisia ja teknisiä vaatimuksia sekä tietoturvavaatimuksia.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava, että tietojärjestelmä on käytössä vain niin kauan kuin se on tarpeellista covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi.

Voimassa oleva laki

43 b §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät taustajärjestelmän ylläpidossa

Kansaneläkelaitos vastaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lukuun taustajärjestelmän ylläpidosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelemällä tavalla.

43 c §

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi ja sovellusta käyttävien sekä tartunnalle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi ja informoimiseksi sekä covid-19-epidemian seurannan ja tietojärjestelmän toiminnan arvioinnin kannalta tarpeellisiin tilastollisiin tarkoituksiin tässä luvussa säädetyllä tavalla. Henkilötietoja saa käyttää ainoastaan tämän luvun mukaisiin tarkoituksiin, eikä niitä saa käyttää poliisitutkinnassa, esitutkinnassa, oikeudenkäynnissä tai muussa lainvalvontaan liittyvässä tarkoituksessa. Tietoja ei myöskään saa käyttää 60 §:n mukaisessa päätöksenteossa yksinomaisena perusteena eikä muussa covid-19-tartuntaa koskevaan hoitopäätökseen liittymättömässä julkisen vallan käytössä.

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan käsitellä seuraavia henkilötietoja:

1) käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;

2) käyttäjän kohtaamien toisten käyttäjien pseudonyymiset tunnisteet ja näihin kohtaamisiin liittyvät tarpeelliset tiedot niiden kestosta ja ajankohdasta sekä mobiililaitteen bluetooth-signaalin voimakkuudesta;

3) tartunnastaan ilmoittaneen käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;

4) käyttäjän saama tieto mahdollisesta altistumisestaan;

5) käyttäjän 43 e §:n 1 momentissa tarkoitetun yhteydenottopyynnön yhteydessä ilmoittamat nimi, puhelinnumero, kotikunta ja

Ehdotus

43 b §

Kansaneläkelaitoksen tehtävät taustajärjestelmän ylläpidossa

Kansaneläkelaitos vastaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lukuun taustajärjestelmän ylläpidosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelemällä tavalla.

43 c §

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä covid-19-tartuntaketjujen katkaisemiseksi ja sovellusta käyttävien sekä tartunnalle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi ja informoimiseksi sekä covid-19-epidemian seurannan ja tietojärjestelmän toiminnan arvioinnin kannalta tarpeellisiin tilastollisiin tarkoituksiin tässä luvussa säädetyllä tavalla. Henkilötietoja saa käyttää ainoastaan tämän luvun mukaisiin tarkoituksiin, eikä niitä saa käyttää poliisitutkinnassa, esitutkinnassa, oikeudenkäynnissä tai muussa lainvalvontaan liittyvässä tarkoituksessa. Tietoja ei myöskään saa käyttää 60 §:n mukaisessa päätöksenteossa yksinomaisena perusteena eikä muussa covid-19-tartuntaa koskevaan hoitopäätökseen liittymättömässä julkisen vallan käytössä.

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan käsitellä seuraavia henkilötietoja:

1) käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;

2) käyttäjän kohtaamien toisten käyttäjien pseudonyymiset tunnisteet ja näihin kohtaamisiin liittyvät tarpeelliset tiedot niiden kestosta ja ajankohdasta sekä mobiililaitteen bluetooth-signaalin voimakkuudesta;

3) tartunnastaan ilmoittaneen käyttäjän pseudonyymiset tunnisteet;

4) käyttäjän saama tieto mahdollisesta altistumisestaan;

5) käyttäjän 43 e §:n 1 momentissa tarkoitetun yhteydenottopyynnön yhteydessä ilmoittamat nimi, puhelinnumero, kotikunta ja

Voimassa oleva laki

tarvittaessa tilapäinen asuinpaikka ja oiretiedot;

6) 43 i §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tieto tietojärjestelmän rajat ylittävään käyttöön liittyvistä maista.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot saadaan tallentaa käyttäjän mobiililaitteeseen. Taustajärjestelmään saadaan tallentaa mainitun momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot mahdollisesti tartunnalle altistuneiden mobiilisovelluksen käyttäjien tavoittamiseksi ja 5 kohdassa mainitut tiedot luovutettaviksi kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikölle sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 e §:n mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut tiedot on poistettava ja tuhottava 21 vuorokauden kuluessa niiden tallentamisesta. Tiedot on kuitenkin poistettava ja tuhottava viimeistään, kun tietojärjestelmä poistetaan 43 a §:n 5 momentin mukaisesti käytöstä.

43 d §

Poikkeus 22 §:ssä säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta

Poiketen siitä, mitä 22 §:ssä säädetään, tässä luvussa tarkoitetun mobiilisovelluksen käyttäjän ei tarvitse ilmoittaa tietojärjestelmän avulla saamiaan tietoja lääkärille.

43 e §

Tietojärjestelmästä saatujen mahdollista altistumista koskevien tietojen käsitteleminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksiköille sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 c §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot, jotta terveydenhuollon toimintayksikkö voi ottaa yhteyttä mahdollisesti altistuneeseen hoidon tarpeen

Ehdotus

tarvittaessa tilapäinen asuinpaikka ja oiretiedot;

6) 43 i §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa tieto tietojärjestelmän rajat ylittävään käyttöön liittyvistä maista.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot saadaan tallentaa käyttäjän mobiililaitteeseen. Taustajärjestelmään saadaan tallentaa mainitun momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tiedot mahdollisesti tartunnalle altistuneiden mobiilisovelluksen käyttäjien tavoittamiseksi ja 5 kohdassa mainitut tiedot luovutettaviksi kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikölle sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 e §:n mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut tiedot on poistettava ja tuhottava 21 vuorokauden kuluessa niiden tallentamisesta. Tiedot on kuitenkin poistettava ja tuhottava viimeistään, kun tietojärjestelmä poistetaan 43 a §:n 5 momentin mukaisesti käytöstä.

43 d §

Poikkeus 22 §:ssä säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta

Poiketen siitä, mitä 22 §:ssä säädetään, tässä luvussa tarkoitetun mobiilisovelluksen käyttäjän ei tarvitse ilmoittaa tietojärjestelmän avulla saamiaan tietoja lääkärille.

43 e §

Tietojärjestelmästä saatujen mahdollista altistumista koskevien tietojen käsitteleminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksiköille sekä Ålands hälso- och sjukvård -nimiselle viranomaiselle 43 c §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot, jotta terveydenhuollon toimintayksikkö voi ottaa yhteyttä mahdollisesti altistuneeseen hoidon tarpeen

Voimassa oleva laki

tai muiden covid-19-epidemian torjuntatyön kannalta tarpeellisten toimenpiteiden arvioimiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta yhteydenottopyynnöstä ilmenevät tiedot mahdollisesta altistumisesta voidaan tallentaa kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikön perustamaan väliaikaiseen rekisteriin 1 momentissa tarkoitettua yhteydenottoa varten. Tieto on poistettava ja tuhottava rekisteristä viivytyksettä, kun se ei ole enää välttämätön tähän tarkoitukseen.

43 f §

Taustajärjestelmän ylläpidon ohjaus

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa ja seuraa Kansaneläkelaitosta 43 b §:ssä tarkoitetun tehtävän toimeenpanossa.

43 g §

Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen

Liikenne- ja viestintävirasto arvioi tietojärjestelmän tietoturvallisuuden ennen sen käyttöönottoa viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain (1406/2011) mukaisesti.

43 h §

Valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia ja tarkastajalla on oikeus päästä tiloihin, jotka ovat merkityksellisiä valvonnan kannalta ja joissa säilytetään valvon-

Ehdotus

tai muiden covid-19-epidemian torjuntatyön kannalta tarpeellisten toimenpiteiden arvioimiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta yhteydenottopyynnöstä ilmenevät tiedot mahdollisesta altistumisesta voidaan tallentaa kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän terveydenhuollon toimintayksikön perustamaan väliaikaiseen rekisteriin 1 momentissa tarkoitettua yhteydenottoa varten. Tieto on poistettava ja tuhottava rekisteristä viivytyksettä, kun se ei ole enää välttämätön tähän tarkoitukseen.

43 f §

Taustajärjestelmän ylläpidon ohjaus

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa ja seuraa Kansaneläkelaitosta 43 b §:ssä tarkoitetun tehtävän toimeenpanossa.

43 g §

Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen

Liikenne- ja viestintävirasto arvioi tietojärjestelmän tietoturvallisuuden ennen sen käyttöönottoa viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain (1406/2011) mukaisesti.

43 h §

Valvonta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo tietojärjestelmän tietoturvallisuutta.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolla on oikeus tehdä valvonnan edellyttämiä tarkastuksia ja tarkastajalla on oikeus päästä tiloihin, jotka ovat merkityksellisiä valvonnan kannalta ja joissa säilytetään valvon-

Voimassa oleva laki

nan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta toteutettaessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksen toteuttamisesta.

Tarkastuksessa on esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista.

43 i §

Tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä myös rajat ylittävään tietojen vaihtoon muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin kansallisten koronavirustaudille mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseen käytettyjen mobiilisovellusten ja niiden taustajärjestelmien välillä täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1765 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse rajat ylittävästä tietojenvaihdosta kansallisten mobiililaitteissa käytettävien kontaktien jäljitys- ja varoitussovellusten välillä COVID-19-pandemian torjumiseksi tehdyn Komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2020/1023, jäljempänä täytäntöönpanopäätös, 1 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 43 c §:n 2 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot täytäntöönpanopäätöksen 7 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetulle toisen EU:n jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin nimetylle kansalliselle viranomaiselle tai viralliselle elimelle koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi. Tiedot luovutetaan täytäntöönpanopäätöksen 1 artiklan 1

Ehdotus

nan kannalta merkityksellisiä tietoja. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastusta toteutettaessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään tarkastuksen toteuttamisesta.

Tarkastuksessa on esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista.

43 i §

Tietojärjestelmän rajat ylittävän käytön yhteydessä tapahtuva henkilötietojen käsittely

Tietojärjestelmän käytön yhteydessä saadaan henkilötietoja käsitellä myös rajat ylittävään tietojen vaihtoon muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin kansallisten koronavirustaudille mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseen käytettyjen mobiilisovellusten ja niiden taustajärjestelmien välillä täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2019/1765 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse rajat ylittävästä tietojenvaihdosta kansallisten mobiililaitteissa käytettävien kontaktien jäljitys- ja varoitussovellusten välillä COVID-19-pandemian torjumiseksi tehdyn Komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2020/1023, jäljempänä täytäntöönpanopäätös, 1 artiklan 1 kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 43 c §:n 2 momentin 3 ja 6 kohdassa tarkoitetut tarpeelliset tiedot täytäntöönpanopäätöksen 7 a artiklan 4 kohdassa tarkoitetulle toisen EU:n jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin nimetylle kansalliselle viranomaiselle tai viralliselle elimelle koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden henkilöiden tavoittamiseksi. Tiedot luovutetaan täytäntöönpanopäätöksen 1 artiklan 1

Voimassa oleva laki

kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Henkilötietojen luovuttaminen 2 momentin mukaisesti edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan luovuttaa ja käyttää. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä.

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädetään, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun ravitsemistoiminnan harjoittajan on huolehdittava yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä siitä, että asiakkailla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen, ja annettava asiakkaille riittävän etäisyyden ylläpitämistä ja käsien puhdistamista koskevat toimintaohjeet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta, käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä sekä asiakkaille annettavien toimintaohjeiden antamisesta.

Ravitsemistoiminnan harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden saapuminen ja oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi, asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä. Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin

Ehdotus

kohdan j alakohdassa tarkoitetun yhdyskäytäväpalvelun kautta.

Henkilötietojen luovuttaminen 2 momentin mukaisesti edellyttää käyttäjän suostumusta. Suostumus annetaan sovelluksessa. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan luovuttaa ja käyttää. Suostumuksesta on myös käytävä ilmi, ettei sitä ole annettu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaspalvelutilanteessa eikä viranomaismenettelyssä.

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädetään, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun ravitsemistoiminnan harjoittajan on huolehdittava yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä siitä, että asiakkailla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen, ja annettava asiakkaille riittävän etäisyyden ylläpitämistä ja käsien puhdistamista koskevat toimintaohjeet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta, käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä sekä asiakkaille annettavien toimintaohjeiden antamisesta.

Ravitsemistoiminnan harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden saapuminen ja oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi, asiakaspaikat sijoittuvat riittävän etäälle toisistaan ja tartuntariski pidetään ravitsemisliikkeen toiminnassa mahdollisimman pienenä. Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin

Voimassa oleva laki

tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden asiakkaiden saapumiseen ja oleskeluun, asiakaspaikkojen sijoittamiseen sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämisen ja musiikin soittamisen rajoittamiseen liittyvistä velvoitteista sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä vaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa sellaisten ravitsemisliikkeiden, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia, asiakasmäärää enintään 67 prosenttia ravitsemisliikkeen suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärää voidaan rajoittaa enintään 50 prosenttia edellä tarkoitetuissa säännöksissä tarkoitetusta suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä. Jos ravitsemisliikkeen pääasiallinen ravitsemistoiminta eri ajankohtina vaihtelee, sovelletaan sen toimintaan kunakin ajankohtana sitä rajoitusta, johon sen ravitsemistoiminta kyseisenä ajankohtana liittyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta.

Ravitsemisliikkeen on lyhennettävä aukiolo- ja anniskeluaikaa, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi eivätkä ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamistoimenpiteet, hygieniaohjeet, asiakaspaikkojen järjestely ja muut toimenpiteet ole riittäviä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tässä momentissa

Ehdotus

tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden asiakkaiden saapumiseen ja oleskeluun, asiakaspaikkojen sijoittamiseen sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämisen ja musiikin soittamisen rajoittamiseen liittyvistä velvoitteista sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä vaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa sellaisten ravitsemisliikkeiden, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia, asiakasmäärää enintään 67 prosenttia ravitsemisliikkeen suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetussa anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärää voidaan rajoittaa enintään 50 prosenttia edellä tarkoitetuissa säännöksissä tarkoitetusta suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä. Jos ravitsemisliikkeen pääasiallinen ravitsemistoiminta eri ajankohtina vaihtelee, sovelletaan sen toimintaan kunakin ajankohtana sitä rajoitusta, johon sen ravitsemistoiminta kyseisenä ajankohtana liittyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta.

Ravitsemisliikkeen on lyhennettävä aukiolo- ja anniskeluaikaa, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi eivätkä ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamistoimenpiteet, hygieniaohjeet, asiakaspaikkojen järjestely ja muut toimenpiteet ole riittäviä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tässä momentissa

Voimassa oleva laki

säädettyjen edellytysten täyttyessä antaa tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeen aukioloa kello 18:n ja 5:n välisenä aikana ja anniskelua kello 17:n ja 9:n välisenä aikana koskevista rajoituksista sekä siitä, millaisissa ravitsemisliikkeissä kyseisiä rajoituksia on noudatettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asiakasmäärän rajoitus saa ravitsemisliikkeessä, jonka pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota alkoholijuomia, olla suurempi kuin 50 prosenttia ja muussa ravitsemisliikkeessä suurempi kuin 25 prosenttia ja 3 momentissa tarkoitettu rajoitus saa koskea aukioloaikaa ennen kello 23:a ja anniskeluaikaa ennen kello 22:ta vain, jos tartuntataudin leviämisen estäminen on valtakunnallisesti epidemian nopean kiihtymisen tai muuntuneen viruksen leviämisen uhan vuoksi välttämätöntä ja alueella todetaan muuntuneen viruksen väestöleviämistä tai tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Edellä 2–4 momentin nojalla säädettyjen rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa toimintaansa ja sisä- ja ulkotilojensa käyttöön säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstöravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman

Ehdotus

säädettyjen edellytysten täyttyessä antaa tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeen aukioloa kello 18:n ja 5:n välisenä aikana ja anniskelua kello 17:n ja 9:n välisenä aikana koskevista rajoituksista sekä siitä, millaisissa ravitsemisliikkeissä kyseisiä rajoituksia on noudatettava.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu asiakasmäärän rajoitus saa ravitsemisliikkeessä, jonka pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota alkoholijuomia, olla suurempi kuin 50 prosenttia ja muussa ravitsemisliikkeessä suurempi kuin 25 prosenttia ja 3 momentissa tarkoitettu rajoitus saa koskea aukioloaikaa ennen kello 23:a ja anniskeluaikaa ennen kello 22:ta vain, jos tartuntataudin leviämisen estäminen on valtakunnallisesti epidemian nopean kiihtymisen tai muuntuneen viruksen leviämisen uhan vuoksi välttämätöntä ja alueella todetaan muuntuneen viruksen väestöleviämistä tai tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Edellä 2–4 momentin nojalla säädettyjen rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa toimintaansa ja sisä- ja ulkotilojensa käyttöön säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstöravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman

Voimassa oleva laki

myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

Mitä 3 momentissa säädetään aukioloaikojen rajoituksista, ei koske Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- tai ilma-aluksessa eikä polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä.

58 b §

Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta

Aluehallintovirasto valvoo 58 a §:ssä ja sen nojalla säädettyjen velvoitteiden ja rajoitusten noudattamista. Jos velvoitteiden tai rajoitusten noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto voi antaa ravitsemisliikkeelle määräyksen niiden korjaamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos puutteita ei ole korjattu asetetussa määräajassa tai jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, aluehallintovirasto voi määrätä ravitsemisliikkeen ravitsemistoiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja liikkeen pidettäväksi suljettuna asiakkailta enintään yhden kuukauden ajaksi.

Poliisin on tarvittaessa annettava aluehallintoviraston pyynnöstä virka-apua valvonnan ja 1 momentissa tarkoitetun ravitsemisliikkeen sulkemisen toimeenpanemiseksi.

Valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut rajoitusten edellytykset edelleen voimassa. Jos edellytykset eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos 58 a §:n 2–4 momentin nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueilla tai säädetyssä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi.

Ehdotus

myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

Mitä 3 momentissa säädetään aukioloaikojen rajoituksista, ei koske Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- tai ilma-aluksessa eikä polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä.

58 b §

Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta

Aluehallintovirasto valvoo 58 a §:ssä ja sen nojalla säädettyjen velvoitteiden ja rajoitusten noudattamista. Jos velvoitteiden tai rajoitusten noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto voi antaa ravitsemisliikkeelle määräyksen niiden korjaamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos puutteita ei ole korjattu asetetussa määräajassa tai jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, aluehallintovirasto voi määrätä ravitsemisliikkeen ravitsemistoiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja liikkeen pidettäväksi suljettuna asiakkailta enintään yhden kuukauden ajaksi.

Poliisin on tarvittaessa annettava aluehallintoviraston pyynnöstä virka-apua valvonnan ja 1 momentissa tarkoitetun ravitsemisliikkeen sulkemisen toimeenpanemiseksi.

Valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut rajoitusten edellytykset edelleen voimassa. Jos edellytykset eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos 58 a §:n 2–4 momentin nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueilla tai säädetyssä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi.

Voimassa oleva laki

58 c §

Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettynä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

1) asiakkailla ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;

2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja

3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Edellä tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Ehdotus

58 c §

Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettynä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

1) asiakkailla ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;

2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja

3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitetun toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Edellä tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet koskevat seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Voimassa oleva laki

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eivätkä ne saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Asemien, terminaalien ja muiden vastaavien sisätilojen ja rajattujen ulkotilojen, joissa matkustajat nousevat liikennevälineeseen tai poistuvat siitä, hallinnasta vastaavien toimijoiden on yhdessä liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun sekä Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen palveluiden tarjoajien kanssa huolehdittava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi tehtävistä järjestelyistä, joilla ohjataan matkustajia liikennevälineeseen siirtymisessä ja sieltä poistumisessa. Tässä pykälässä säädettyjä velvollisuuksia ei sovelleta henkilöliikenteen liikennevälineiden matkustamiseen tarkoitettujen tilojen käyttöön. Henkilöliikennettä koskevista toimenpiteistä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi säädetään 58 e §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös asemien, terminaalien ja muiden näihin rinnastettavien tilojen hallinnasta vastaaville ja 58 e §:ssä tarkoitetuille liikenteen palveluntarjoajille tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien yksityiskohdista liikenteen asemilla, terminaaleissa ja muissa näitä vastaavissa sisätiloissa sekä 6 momentissa säädetystä matkustajien ohjaamisesta.

Ehdotus

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tässä pykälässä säädetyt velvollisuudet eivät saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eivätkä ne saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Asemien, terminaalien ja muiden vastaavien sisätilojen ja rajattujen ulkotilojen, joissa matkustajat nousevat liikennevälineeseen tai poistuvat siitä, hallinnasta vastaavien toimijoiden on yhdessä liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun sekä Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen palveluiden tarjoajien kanssa huolehdittava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi tehtävistä järjestelyistä, joilla ohjataan matkustajia liikennevälineeseen siirtymisessä ja sieltä poistumisessa. Tässä pykälässä säädettyjä velvollisuuksia ei sovelleta henkilöliikenteen liikennevälineiden matkustamiseen tarkoitettujen tilojen käyttöön. Henkilöliikennettä koskevista toimenpiteistä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi säädetään 58 e §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös asemien, terminaalien ja muiden näihin rinnastettavien tilojen hallinnasta vastaaville ja 58 e §:ssä tarkoitetuille liikenteen palveluntarjoajille tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien yksityiskohdista liikenteen asemilla, terminaaleissa ja muissa näitä vastaavissa sisätiloissa sekä 6 momentissa säädetystä matkustajien ohjaamisesta.

Voimassa oleva laki

58 d §

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntijaarvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;

2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50

Ehdotus

58 d §

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa velvoitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntijaarvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun 1 momentissa tarkoitettuja tiloja ovat:

1) sisätilat, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun;

2) alueellisesti ja toiminnallisesti rajatut ulkotilat, joita käytetään samanaikaiseen yli 50

Voimassa oleva laki

asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettynä ajankohtana;

3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Ehdotus

asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tiettynä ajankohtana;

3) tilat, joita käytetään 58 g §:n 4 momentissa tarkoitettuun toimintaan asiakas- tai osallistujamäärästä riippumatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai Ahvenanmaan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetut ravitsemistoiminnan harjoittajat;

2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;

3) kunnat ja kuntayhtymät;

4) uskonnolliset yhdyskunnat;

5) julkisoikeudelliset laitokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä ei sovelleta kuitenkaan oppilaitosten toimintaan, varhaiskasvatukseen, ammattiurheilemiseen eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaan toimintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

58 e §

Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan ja tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän, jolla on toimipaikka

58 e §

Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan ja tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän, jolla on toimipaikka

Voimassa oleva laki

Suomessa tai joka on muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä tai jonka liikennöimän palvelun lähtö- tai saapumispaikka on Suomessa tai jonka palvelu kulkee Suomen kautta, on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava siitä, että:

1) liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitetut tilat ja pinnat puhdistetaan säännöllisesti ja puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä siitä että muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä noudatetaan; ja

2) matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvosuojusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien yksityiskohdista.

58 f §

Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen, jolla rajoitetaan mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää, joka voidaan ottaa liikennevälineeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos:

1) sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25; ja

Ehdotus

Suomessa tai joka on muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä tai jonka liikennöimän palvelun lähtö- tai saapumispaikka on Suomessa tai jonka palvelu kulkee Suomen kautta, on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava siitä, että:

1) liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitetut tilat ja pinnat puhdistetaan säännöllisesti ja puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä siitä että muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä noudatetaan; ja

2) matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvosuojusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien yksityiskohdista.

58 f §

Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen, jolla rajoitetaan mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää, joka voidaan ottaa liikennevälineeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan *merkittäviä* tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntijaarvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen *laajaan* leviämiseen alueella.

Voimassa oleva laki

2) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle alueellaan.

Liikenne- ja viestintävirasto saa päätöksellään velvoittaa rajoittamaan matkustajamäärää enintään puoleen siitä suurimmasta matkustajamäärästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Päätös saa koskea vain liikennevälineitä, joita käytetään yli 10 henkilön samanaikaiseen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään ja matkustajamäärän rajoitusta arvioidessaan otettava huomioon:

1) tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu ja joista matkustajia voidaan ottaa kyytiin;

2) mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomapaikkojen määrä sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkustajien sijoittumiseen liikennevälineessä; ja

3) kuljetuspalvelun tarjoajien tai näiden toimeksiannoista toimivien liikennöitsijöiden 58 e §:n mukaisesti toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi, 24 §:n mukaisesti mahdollisten altistuneiden jäljittämiseksi tarvittavien tietojen saatavuuden varmistaminen henkilökohtaisen paikkavarauksen perusteella, kasvosuojusten käyttäminen ja muut alueellisesti käytössä olevat keinot taudin leviämisen estämiseksi.

Tämän pykälän nojalla annettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 58 e §:ssä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän on selkeästi havaittavilla ja

Ehdotus

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle alueellaan.

Liikenne- ja viestintävirasto saa päätöksellään velvoittaa rajoittamaan matkustajamäärää enintään puoleen siitä suurimmasta matkustajamäärästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Päätös saa koskea vain liikennevälineitä, joita käytetään yli 10 henkilön samanaikaiseen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään ja matkustajamäärän rajoitusta arvioidessaan otettava huomioon:

1) tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu ja joista matkustajia voidaan ottaa kyytiin;

2) mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomapaikkojen määrä sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkustajien sijoittumiseen liikennevälineessä; ja

3) kuljetuspalvelun tarjoajien tai näiden toimeksiannoista toimivien liikennöitsijöiden 58 e §:n mukaisesti toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi, 24 §:n mukaisesti mahdollisten altistuneiden jäljittämiseksi tarvittavien tietojen saatavuuden varmistaminen henkilökohtaisen paikkavarauksen perusteella, kasvosuojusten käyttäminen ja muut alueellisesti käytössä olevat keinot taudin leviämisen estämiseksi.

Tämän pykälän nojalla annettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 58 e §:ssä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän on selkeästi havaittavilla ja

Voimassa oleva laki

valvottavilla järjestelyillä varmistettava matkustajamäärän rajoittaminen päätöksessä määrätyn mukaiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos edellytykset päätöksen voimassaoloon eivät enää täyty.

58 g §

Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämiselle erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

Ehdotus

valvottavilla järjestelyillä varmistettava matkustajamäärän rajoittaminen päätöksessä määrätyn mukaiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos edellytykset päätöksen voimassaoloon eivät enää täyty.

58 g §

Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttyessä covid-19-epidemian hallitsemattoman leviämisen estämiseksi välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 4 momentin mukaista toimintaa harjoittavia ja tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimet tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetut asiakas-, osallistuja- ja odotustilat on suljettava asiakkailta ja osallistujilta. Sen lisäksi, mitä hallintolain 44 §:ssä säädetään, päätöksessä on todettava, mitä covid-19-taudin leviämiselle erityisen tartuntariskin muodostavalla toiminnalla sekä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä vain, jos:

Voimassa oleva laki

1) sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 50;

2) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella; ja

3) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;

3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Ehdotus

1) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan *merkittäviä* tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen *laajaan* leviämiseen alueella; ja

2) tartuntojen määrän sairaanhoitopiirin alueella arvioidaan asiantuntija-arvion mukaan johtavan sairaala- ja tehohoidon tarpeen merkittävään lisääntymiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyyden tai asiakkaiden hoivan tai potilaiden hoidon olennaiseen vaarantumiseen taikka muuhun vastaavaan sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumiseen.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava sijaintialueensa kunnille ja aluehallintovirastolle 2 momentissa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös velvoittaa tilojen hallinnasta vastaavia toimijoita niiden harjoittaessa 1 kohdassa tarkoitettua liikunta- tai urheilutoimintaa taikka 2–6 kohdassa tarkoitettua huvi- tai virkistystoimintaa seuraavissa tiloissa:

1) joukkueurheiluun, ryhmäliikuntaan, kontaktilajien harrastamiseen ja muuhun vastaavaan urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisätilat sekä kuntosalit ja muut vastaavat sisäliikuntatilat;

2) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä olevat pukuhuonetilat;

3) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

4) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

5) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

6) kauppakeskusten yleiset oleskelutilat pois lukien vähittäiskaupan liiketilat ja palvelujen tarjoamiseen käytettävät tilat sekä kulku niihin.

Voimassa oleva laki

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei koske ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 4 momentissa tarkoitetuista toiminnasta ja tiloista.

Ehdotus

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asiantuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviäminen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiselle, sekä se, onko toiminnassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei koske ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan. Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 4 momentissa tarkoitetuista toiminnasta ja tiloista.

58 h §

Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Edellä 58 c §:n 6 momentissa tarkoitetun tilojen hallinnasta vastaavan tahon ja kuljetus- tai liikennepalvelun palveluntarjoajan on yhteistyössä laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten ne toteuttavat mainitussa momentissa tarkoitetut velvoitteet. Palveluntarjoajan on liitettävä suunnitelma osaksi liikenteen palveluista annetun lain 18, *18 a,* 58, 66 tai

58 h §

Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa päätöksessä asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Edellä 58 c §:n 6 momentissa tarkoitetun tilojen hallinnasta vastaavan tahon ja kuljetus- tai liikennepalvelun palveluntarjoajan on yhteistyössä laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten ne toteuttavat mainitussa momentissa tarkoitetut velvoitteet. Palveluntarjoajan on liitettävä suunnitelma osaksi liikenteen palveluista annetun lain 18, 58, 66 tai 129 §:n

Voimassa oleva laki

129 §:n tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön nojalla laatimaansa suunnitelmaa.

Tässä pykälässä tarkoitettu suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle, aluehallintovirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

58 i §

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta yleisötilaisuuteen tai tilaan pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58

Ehdotus

tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön nojalla laatimaansa suunnitelmaa.

Tässä pykälässä tarkoitettu suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle, aluehallintovirastolle ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

58 i §

EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen *laboratoriovarmistetun* covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta yleisötilaisuuteen tai *kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana* pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58

Voimassa oleva laki

§:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;

2) ravitsemisliikkeet;

3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;

4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;

5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä

Ehdotus

§:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;

2) ravitsemisliikkeet;

3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;

4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;

5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;

6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;

7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;

8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetystä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittämisedellytys estä riittävällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä

Voimassa oleva laki

väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

58 j §

Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo, jos sen toimintaan kohdistuu 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetussa asetuksessa säädetty taikka 58 tai 58 d §:n mukaisessa viranomaispäätöksessä määrätty rajoitus tai velvoite. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täyttyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymää lukijaohjelmaa, joka näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle todistukseen kirjatun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Jos todistuksen tarkastaminen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa.

Ehdotus

väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

58 j §

Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on tämän lain nojalla oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta, on oikeus tarkastaa todistuksen voimassaolo, jos sen toimintaan kohdistuu 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetussa asetuksessa säädetty taikka 58 tai 58 d §:n mukaisessa viranomaispäätöksessä määrätty rajoitus tai velvoite. Todistukseen merkittyjen henkilötietojen käsittely edellyttää lisäksi asiakkaan ja toimintaan osallistuvan informointia. Henkilötietoja saa käsitellä vain todistuksen voimassaolon tarkastamiseksi ja sen tarkastamiseksi, täyttyvätkö edellytykset tilaan pääsemiseksi. Todistuksen tarkastaminen tulee toteuttaa siten, että toiminnanharjoittaja käyttää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymää lukijaohjelmaa, joka näyttää toiminnanharjoittajan edustajalle todistukseen kirjatun henkilön nimen ja tiedon todistuksen voimassaolosta. Jos todistuksen tarkastaminen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymällä lukijaohjelmalla ei ole teknisistä syistä mahdollista, todistuksen voimassaolon voi tarkastaa ilman sähköistä lukijaohjelmaa.

Voimassa oleva laki

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilöllisyys.
Todistuksen tietoja ei saa rekisteröidä tai tallentaa tai käsitellä muussa käyttötarkoituksessa.

58 k §

Koronatestin järjestäminen koronatodistuksen saamiseksi

Kunnan tulee järjestää kunnassa asuville 16- ja 17-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole saaneet 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyttä rokotussarjaa, ja henkilöille, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa covid-19-rokotetta, maksutta heidän 58 i §:n 1 momentissa tarkoitetun koronatodistuksen saamiseksi tarvitsemansa covid-19-testaus.

Ehdotus

Toiminnanharjoittajalla, sen palveluksessa olevalla tai sen tehtävää hoitavalla, jolla on oikeus edellyttää EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta, on lisäksi oikeus tarkistaa asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilöllisyys.
Todistuksen tietoja ei saa rekisteröidä tai tallentaa tai käsitellä muussa käyttötarkoituksessa

58 k §

Koronatestin järjestäminen koronatodistuksen saamiseksi

Kunnan tulee järjestää kunnassa asuville 16- ja 17-vuotiaille lapsille, jotka eivät ole saaneet 16 g §:n 1 momentissa tarkoitettua täyttä rokotussarjaa, ja henkilöille, jotka eivät lääketieteellisistä syistä voi ottaa covid-19-rokotetta, maksutta heidän 58 i §:n 1 momentissa tarkoitetun koronatodistuksen saamiseksi tarvitsemansa covid-19-testaus.

58 l §

EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntäminen Euroopan unionin ulkopuolella rokotuksen saaneelle

Kunnan on myönnettävä kansanterveyslain 14 §:ssä tarkoitetulle kunnan asukkaalle tämän pyynnöstä kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2021/953 artiklassa 5 tarkoitettu rokotustodistus, jos mainitun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät ja rokotus on toteutettu 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetulla rokotevalmisteilla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Todistuksen tai sen oikeaksi todistetun käännöksen Euroopan unionin ulkopuolella saadusta rokotuksesta on oltava suomen-, ruotsin- tai englanninkielinen. Saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella esitetty todistus saa olla myös saamenkielinen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun EU:n digitaalisen koronarokotustodistuksen myöntämistä koskeva asia on käsiteltävä viivytyksettä.

Kun 1 momentissa tarkoitettu EU:n digitaalinen koronarokotustodistus myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta erillistä hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta.

59 a §

Valvonta

Aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d ja 58 g §:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta valvovat 58 c §:n 6 momentissa, 58 e ja 58 f §:ssä sekä 58 h §:n 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä valvoessaan tämän lain noudattamista.

Poliisi valvoo 58 ja 58 d §:n nojalla annettujen päätösten sekä 58 c §:n 2 momentissa asetettujen velvoitteiden noudattamista yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisen sekä yleisö- ja ihmismäärää ja etäisyyksien ylläpitoa koskevien velvollisuuksien ja rajoitusten osalta.

59 a §

Valvonta

Aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d ja 58 g §:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta valvovat 58 c §:n 6 momentissa, 58 e ja 58 f §:ssä sekä 58 h §:n 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista.

Kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä valvoessaan tämän lain noudattamista.

Poliisi valvoo 58 ja 58 d §:n nojalla annettujen päätösten sekä 58 c §:n 2 momentissa asetettujen velvoitteiden noudattamista yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisen sekä yleisö- ja ihmismäärää ja etäisyyksien ylläpitoa koskevien velvollisuuksien ja rajoitusten osalta.

59 b §

Tarkastukset

59 b §

Tarkastukset

Voimassa oleva laki

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto saavat tarkastaa 59 a §:n nojalla valvomansa toimijan tämän lain mukaisen toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat.

Tarkastaja on päästettävä niihin toimipaikan tiloihin, joita velvollisuudet tai rajoitukset koskevat. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää tarkastuksessa ulkopuolista asiantuntijaa liikenteen palveluista annetun lain 196 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla.

Kunnan terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n ja elintarvikelain 32 §:n nojalla toimivaltaiset viranomaiset saavat mainittujen lakien nojalla tekemiensä tarkastusten yhteydessä tarkastaa tämän lain mukaisten velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamisen. Näiden viranomaisten oikeudesta asettaa määräyksiä ja pakkokeinoja säädetään 59 d §:n 1 ja 2 momentissa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetut viranomaiset sekä 59 d §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen saavat suorittaa tarkastuksen myös aluehallintoviraston tai Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä.

Ehdotus

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto saavat tarkastaa 59 a §:n nojalla valvomansa toimijan tämän lain mukaisen toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat.

Tarkastaja on päästettävä niihin toimipaikan tiloihin, joita velvollisuudet tai rajoitukset koskevat. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää tarkastuksessa ulkopuolista asiantuntijaa liikenteen palveluista annetun lain 196 §:n 4 ja 5 momentissa säädetyllä tavalla.

Kunnan terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n ja elintarvikelain 32 §:n nojalla toimivaltaiset viranomaiset saavat mainittujen lakien nojalla tekemiensä tarkastusten yhteydessä tarkastaa tämän lain mukaisten velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamisen. Näiden viranomaisten oikeudesta asettaa määräyksiä ja pakkokeinoja säädetään 59 d §:n 1 ja 2 momentissa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetut viranomaiset sekä 59 d §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen saavat suorittaa tarkastuksen myös aluehallintoviraston tai Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä.

59 c §

Määräykset ja pakkokeinot

Jos 58 c §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto ja

59 c §

Määräykset ja pakkokeinot

Jos 58 c §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto ja

Voimassa oleva laki

kunta voivat antaa määräyksen niiden korjaamisesta. Jos 58 c §:n 6 momentissa tai 58 e §:ssä säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, määräyksen niiden korjaamiseksi voi antaa kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto.

Aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58, 58 d tai 58 g §:n nojalla tehdyn päätöksen tai 58 i §:ssä säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58 f §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Aluehallintovirasto ja kunta voivat lisäksi määrätä 58 h §:n 1 momentissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto 58 h §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjattavaksi. Aluehallintovirasto ja kunta voivat tämän lain mukaisen valvonnan suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä määrätä toiminnanharjoittajan tarkastamaan asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilön henkilöllisyyden ja EU:n digitaalisen koronatodistuksen voimassaolon, jos tarkastusta suoritettaessa herää epäilys, ettei EU:n digitaalista koronatodistusta ole asiakkailta ja osallistujilta tarkastettu, eikä asetettuja velvoitteita ja rajoituksia ole noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräystä annettaessa on asetettava puutteen tai epäkohdan ja toiminnan, jota määräys koskee, luonteeseen nähden kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, kunta, aluehallintovirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat määrätä kyseisen toiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja kyseisen tilan pidettäväksi suljettuna asiakkailta tai muilta valvottuun toimintaan osallistuvilta enintään kuukauden ajan, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Jos 58 d tai 58 f §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä koskevia 2 momentissa tarkoitettuja

Ehdotus

kunta voivat antaa määräyksen niiden korjaamisesta. Jos 58 c §:n 6 momentissa tai 58 e §:ssä säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, määräyksen niiden korjaamiseksi voi antaa kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto.

Aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58, 58 d tai 58 g §:n nojalla tehdyn päätöksen tai 58 i §:ssä säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58 f §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjaamisesta. Aluehallintovirasto ja kunta voivat lisäksi määrätä 58 h §:n 1 momentissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto 58 h §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjattavaksi. Aluehallintovirasto ja kunta voivat tämän lain mukaisen valvonnan suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä määrätä toiminnanharjoittajan tarkastamaan asiakkaan ja toimintaan osallistuvan henkilön henkilöllisyyden ja EU:n digitaalisen koronatodistuksen voimassaolon, jos tarkastusta suoritettaessa herää epäilys, ettei EU:n digitaalista koronatodistusta ole asiakkailta ja osallistujilta tarkastettu, eikä asetettuja velvoitteita ja rajoituksia ole noudatettu.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräystä annettaessa on asetettava puutteen tai epäkohdan ja toiminnan, jota määräys koskee, luonteeseen nähden kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, kunta, aluehallintovirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat määrätä kyseisen toiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja kyseisen tilan pidettäväksi suljettuna asiakkailta tai muilta valvottuun toimintaan osallistuvilta enintään kuukauden ajan, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Jos 58 d tai 58 f §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä koskevia 2 momentissa tarkoitettuja

Voimassa oleva laki

puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvollisuuksia on rikottu olennaisesti, päätöksen tehnyt viranomainen voi antaa vastaavan määräyksen, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tässä momentissa tarkoitettua määräystä ei saa kohdistaa tiloihin, joita käytetään uskonnonharjoittamiseen.

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat asettaa 1–4 momentin nojalla annetun päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Jos kunta, aluehallintovirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto saa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa toisen viranomaisen 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla asettaman velvollisuuden tai rajoituksen merkittävän rikkomisen, sen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta velvollisuuden tai rajoituksen asettaneelle viranomaiselle. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kunnalle, jos se saa muun lain nojalla suorittamansa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa, että sen valvoman toiminnan yhteydessä rikotaan merkittävästi 58 c §:ssä säädettyjä velvollisuuksia tai rajoituksia sekä ilmoitettava päätöksen tehneelle kunnalle tai aluehallintovirastolle 58 tai 58 d §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai rajoituksen merkittävästä rikkomisesta.

Jos 58 §:n nojalla tehtyä yleisötilaisuuksia tai yleisiä kokouksia koskevaa päätöstä ei noudateta, poliisilla on oikeus estää, keskeyttää tai päättää yleisötilaisuus tai yleinen kokous. Poliisimiehellä on myös oikeus määrätä väkijoukko hajaantumaan tai siirtymään, jos yleisötilaisuus tai yleinen kokous on mainitun pykälän nojalla tehdyn päätöksen vastainen. Jollei hajaantumis- tai siirtymismääräystä noudateta, poliisimiehellä on oikeus hajottaa väkijoukko voimakeinoin sekä ottaa niskoitteleva henkilö kiinni. Poliisin tulee mahdollisuuksien mukaan rajata toimenpiteensä koskemaan vain niitä henkilöitä, joiden menettelystä väkijoukon hajottamisen tai siirtämisen tarve aiheutuu.

Ehdotus

puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvollisuuksia on rikottu olennaisesti, päätöksen tehnyt viranomainen voi antaa vastaavan määräyksen, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tässä momentissa tarkoitettua määräystä ei saa kohdistaa tiloihin, joita käytetään uskonnonharjoittamiseen.

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat asettaa 1–4 momentin nojalla annetun päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Jos kunta, aluehallintovirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto saa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa toisen viranomaisen 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla asettaman velvollisuuden tai rajoituksen merkittävän rikkomisen, sen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta velvollisuuden tai rajoituksen asettaneelle viranomaiselle. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kunnalle, jos se saa muun lain nojalla suorittamansa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa, että sen valvoman toiminnan yhteydessä rikotaan merkittävästi 58 c §:ssä säädettyjä velvollisuuksia tai rajoituksia sekä ilmoitettava päätöksen tehneelle kunnalle tai aluehallintovirastolle 58 tai 58 d §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai rajoituksen merkittävästä rikkomisesta.

Jos 58 §:n nojalla tehtyä yleisötilaisuuksia tai yleisiä kokouksia koskevaa päätöstä ei noudateta, poliisilla on oikeus estää, keskeyttää tai päättää yleisötilaisuus tai yleinen kokous. Poliisimiehellä on myös oikeus määrätä väkijoukko hajaantumaan tai siirtymään, jos yleisötilaisuus tai yleinen kokous on mainitun pykälän nojalla tehdyn päätöksen vastainen. Jollei hajaantumis- tai siirtymismääräystä noudateta, poliisimiehellä on oikeus hajottaa väkijoukko voimakeinoin sekä ottaa niskoitteleva henkilö kiinni. Poliisin tulee mahdollisuuksien mukaan rajata toimenpiteensä koskemaan vain niitä henkilöitä, joiden menettelystä väkijoukon hajottamisen tai siirtämisen tarve aiheutuu.

Voimassa oleva laki

Poliisimiehen oikeudesta hajottaa väkijoukko, jos 7 momentissa tarkoitettu yleisötilaisuus tai yleinen kokous vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai on esteenä liikenteelle, säädetään poliisilain (872/2011) 2 luvun 9 §:ssä.

Aluehallintovirastolla, kunnalla ja Liikenne-ja viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta 59 b §:ssä tarkoitetun tarkastuksen toimeenpanemiseksi, 59 c §:n 4 momentissa tarkoitetun toiminnan keskeyttämiseksi ja 58 g §:ssä tarkoitetun tilan sulkemiseksi.

59 d §

Toimivaltainen viranomainen kunnassa

Kunnan 59 a §:n mukaisesta valvonnasta vastaa sekä 59 b ja 59 c §:n mukaisia toimivaltuuksia käyttää kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin, jollei kunta kuntalain (410/2015) nojalla toisin päätä.

Kunnanvaltuusto voi antaa 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle oikeuden siirtää 59 c §:n 1 ja 2 momentin mukaisen toimivallan edelleen kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, muulle kunnan viranhaltijalle, kunnan toimielimelle tai kunnan toimielimen jaostolle. Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että tällainen toimivalta annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan 59 a–59 d §:n nojalla valvontaan osallistuvat viranomaiset saavat salassapitosäännösten estämättä antaa valvonnan toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot muille kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaisille sekä muiden kuntien ja kuntayhtymien tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaiselle.

59 e §

Ehdotus

Poliisimiehen oikeudesta hajottaa väkijoukko, jos 7 momentissa tarkoitettu yleisötilaisuus tai yleinen kokous vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai on esteenä liikenteelle, säädetään poliisilain (872/2011) 2 luvun 9 §:ssä.

Aluehallintovirastolla, kunnalla ja Liikenne-ja viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta 59 b §:ssä tarkoitetun tarkastuksen toimeenpanemiseksi, 59 c §:n 4 momentissa tarkoitetun toiminnan keskeyttämiseksi ja 58 g §:ssä tarkoitetun tilan sulkemiseksi.

59 d §

Toimivaltainen viranomainen kunnassa

Kunnan 59 a §:n mukaisesta valvonnasta vastaa sekä 59 b ja 59 c §:n mukaisia toimivaltuuksia käyttää kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin, jollei kunta kuntalain (410/2015) nojalla toisin päätä.

Kunnanvaltuusto voi antaa 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle oikeuden siirtää 59 c §:n 1 ja 2 momentin mukaisen toimivallan edelleen kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, muulle kunnan viranhaltijalle, kunnan toimielimelle tai kunnan toimielimen jaostolle. Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että tällainen toimivalta annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan 59 a–59 d §:n nojalla valvontaan osallistuvat viranomaiset saavat salassapitosäännösten estämättä antaa valvonnan toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot muille kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaisille sekä muiden kuntien ja kuntayhtymien tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaiselle.

59 e §

Voimassa oleva laki

Oikeus saada tietoja

Aluehallintovirastolla, kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuvilla viranomaisilla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 59 a–59 d §:n mukaisen valvonnan toteuttamiseksi välttämättömät tiedot siltä, johon kohdistuu 58 c, 58 e tai 58 i §:ssä säädetty velvoite sekä siltä, johon on kohdistettu 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla päätös. Tiedot on annettava viivytyksettä ja maksutta.

79 §

Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

Valtio vastaa kunnille ja kuntayhtymille 16 a, 16 b, 16 d ja 16 e §:stä aiheutuvista kustannuksista.

87 a §

Covid-19-testin laiminlyöntiä koskeva rikkomus

Täysi-ikäinen, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 16 b §:n 1 momentissa tai 16 d §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden osallistua covid-19-testiin, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta* sakkoon.

89 a §

Virka-apu covid-19-tautia koskevien toimenpiteiden yhteydessä

Ehdotus

Oikeus saada tietoja

Aluehallintovirastolla, kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuvilla viranomaisilla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 59 a–59 d §:n mukaisen valvonnan toteuttamiseksi välttämättömät tiedot siltä, johon kohdistuu 58 c, 58 e tai 58 i §:ssä säädetty velvoite sekä siltä, johon on kohdistettu 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla päätös. Tiedot on annettava viivytyksettä ja maksutta.

79 §

Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin

— — — — — — — — — — — — — — —

Valtio vastaa kunnille ja kuntayhtymille 16 a, 16 b, 16 d ja 16 e §:stä aiheutuvista kustannuksista.

87 a §

Covid-19-testin laiminlyöntiä koskeva rikkomus

Täysi-ikäinen, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 16 b §:n 1 momentissa tai 16 d §:n 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden osallistua covid-19-testiin, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *covid-19-testin laiminlyöntiä koskevasta rikkomuksesta* sakkoon.

89 a §

Virka-apu covid-19-tautia koskevien toimenpiteiden yhteydessä

Voimassa oleva laki

Sen lisäksi, mitä 89 §:ssä säädetään, poliisilla on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus:

1) antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi;

2) pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä 16 a ja 16 b §:ssä säädettyjen toimenpiteiden suorittamisen varmistamiseksi.

Rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi.

91 §

Päätösten täytäntöönpano

Edellä 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 ja 69–71 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

— — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

Sen lisäksi, mitä 89 §:ssä säädetään, poliisilla on virka-aputehtävän suorittamiseksi oikeus:

1) antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi;

2) pysäyttää kulkuneuvo ja ohjata liikennettä 16 a ja 16 b §:ssä säädettyjen toimenpiteiden suorittamisen varmistamiseksi.

Rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus antaa virka-apua 16 a §:n 4 momentissa ja 16 b §:n 3 momentissa säädetyn poistumiskiellon noudattamisen varmistamiseksi.

91 §

Päätösten täytäntöönpano

Edellä 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 ja 69–71 §:ssä tarkoitetut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2022 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) väliaikaisesti uusi 179 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

179 a §

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Poiketen siitä, mitä 179 §:n 2 momentissa säädetään, henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on covid-19-epidemian aikana ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla 154 §:n 1 momentin mukaisesta rajapinnasta. Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan yhtiölle.

Ehdotus

179 a §

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Poiketen siitä, mitä 179 §:n 2 momentissa säädetään, henkilöliikenteen kuljetuspalvelun tarjoajan on covid-19-epidemian aikana ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään viisi päivää ennen suunnitelman toteuttamista siltä osin kuin tiedot eivät ole saatavilla 154 §:n 1 momentin mukaisesta rajapinnasta. Jos Liikenne- ja viestintävirasto mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti järjestää tietopalvelun hankkimalla sen Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä, ilmoitus on tehtävä suoraan yhtiölle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2022.